

V 78188

การศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

สุวรรณา ผึ้งผาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
๒๓ เม.ย. 2552

วัน เดือน ปี.....

ลงทะเบียน..... ๐๐219917

เลขเรียกหนังสือ

๑๓

379.18

๙๙73๓

๑550

๑.๒

วิทยานิพนธ์ (แผน ข) นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

2550

A STUDY OF THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' REALIZATION
IN DEMOCRACY BEHAVIOR IN STAGE 3 SRIWITTAYAPAKNAM
SCHOOL UNDER THE OFFICE OF SAMUTPRAKAN
EDUCATIONAL SERVICE AREA ZONE 1

SUWANNA PHENGPAL

This research is a part of the study under the curriculum of Master of Education
Program in Educational Administration

2007

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

วิทยานิพนธ์ (แผน ข) การศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้น
ที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1

โดย สุวรรณ ฝั่งผาย

สาขา การบริหารการศึกษา

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ (แผน ข) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เขี่ยมสะอาด
กรรมการ รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ (แผน ข) ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

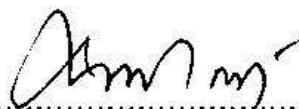

.....ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ (แผน ข)

.....ประธานกรรมการ
(ดร.นิวัตต์ น้อยมณี)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

.....กรรมการและเลขานุการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เขี่ยมสะอาด)

สุวรรณา ผึ้งผาย. (2550). การศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วง
 ชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1.
 วิทยานิพนธ์ (แผน ข) ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
 ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาวีวรรณ เขียมสะอาด, รองศาสตราจารย์มณี
 เหมทานนท์

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยใน
 3 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ประชากรที่ใช้ใน
 การวิจัย คือ ครูที่สอนนักเรียนโรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ใน
 การวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า (Rating Scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและ
 ประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูโรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ
 เกี่ยวกับการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียน
 ศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ใน 3 ด้าน คือ ด้านคุณ
 ธรรม ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม ผลการศึกษาวิจัยมีดังนี้

ด้านคุณธรรม พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึก
 ประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ในด้านคุณธรรม ภาพรวมอยู่ใน
 ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อแต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบและข้อบังคับของ
 โรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ หัวข้อไม่ละเมิดทรัพย์สินของผู้อื่นและของส่วนรวมยอมรับ
 ผู้อื่น และชมเชยผู้อื่นที่ปฏิบัติดี ปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และน้อยที่สุด
 คือ หัวข้อพูดแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลเหมาะสมกับสถานการณ์

ด้านสามัคคีธรรม พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึก
 ประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ในด้านสามัคคีธรรม ภาพรวมอยู่ใน
 ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อไม่สร้างปัญหาซึ่งนำมาถึงการทะเลาะวิวาท
 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ หัวข้อมีความซื่อสัตย์ไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตัวเอง และน้อยที่สุด
 คือ หัวข้อสร้างความตระหนักในการอยู่ร่วมกัน

ด้านปัญญาธรรม พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ในด้านปัญญาธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อมีจิตสำนึกในกรอบแห่งประชาธิปไตยโดยการออกเสียงในการเลือกตั้งภายในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ หัวข้อมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มทุกชั้นตอน และน้อยที่สุด คือ หัวข้อระบุและอธิบายเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจได้เกือบทุกสถานการณ์

Suwanna Phengpai. (2007). A Study of the Development of Students' Realization in Democracy Behavior in Stage 3 Sriwittayapaknam School. under The Office of Samutprakan Educational Service Area Zone 1. Master of Education. Bangkok : Graduate School, Bansomdejchaophaya Rajabhat University.

Advisors : Asst. Prof. Dr.Areewan Iamsa-Ard, Assoc. Prof. Manee Hemthanon

The objectives of this independent research were to create the format of the democratic conscious behavior development. There were 3 sides of the results; respect, unity, and wisdom of level three students Sriwittayapaknam School; under the office of Samutprakan educational service area zone 1. The populations used for this independent research were 20 third period teachers ,Rating Scale enquiries were used as tools and statistics using for analysis were percentage variable, median, and standard deviation variable. Analysis and process the data by using program which had the results As followings;

The research found that ; From the results of the opinion analysis of the personnel of Sriwittayapaknam School regarding Study of the format of the democratic conscious behavior development of level three students Sriwittayapaknam School; under the office of Samutprakan educational service area zone 1. The statistics in analyzing the data was the Percentage (%), mean score (μ), and the standard deviation (σ)

The results of this research found that the format of the democratic Conscious behavior development of level three students Sriwittayapaknam School for the perspective Respect was "Very Much". As when we analysis item by item; we found that the maximum median was on the item of "wearing the uniform correctly according to the regulations and rules of the school", then "Never infringe others' assets and publics, accept and praise others those are well-behaved, and adapt oneself to live together with others happily" and the minimum was "Express one self's opinions reasonably and suit the situations".

Unity – The opinion regarding the format of the democratic Conscious behavior development of level three students Sriwittayapaknam School for the perspective Unity was "Very Much". As when we analysis item by item; we found that the maximum median was on the item of "Never make troubles that cause the fight", then "Be honest, and never

take somebody else's things as yours" and the minimum was "Create awareness of living together".

Wisdom - The opinion regarding the format of the democratic Conscious behavior development of level three students Sriwittayapaknam School for the perspective Wisdom was "Very Much". As when we analysis item by item; we found that the maximum median was on the item of "To have democratic conscious by doing the voting within the school", then "To have time to join the activities of the groups at every step" and the minimum was "To specify and explain the reason for making the decision of every situation".

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ (แผน ข) การศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ครั้ง
นี้สำเร็จลงด้วยความอนุเคราะห์อย่างดีของของ คณะอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ
การวิจัย ครูและบุคลากรในโรงเรียน ที่ให้ความกรุณาเมตตา สละเวลาให้คำแนะนำข้อคิดเห็น และ
การตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการดำเนินการวิจัย จนเป็นผลสำเร็จ

ขอขอบคุณคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้
ประสบการณ์ที่เป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ
รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์ ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเขตพื้นที่สมุทรปราการ เขต 2
ดร.นิวัตต์ น้อยมณี และผู้อำนวยการโรงเรียนสมุทรพิทยาคม ดร.นงลักษณ์ เวื่อนทอง ทุกท่าน
ที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือทุกด้านด้วยดี

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการ
สร้างเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์ ขอขอบคุณ นางศรีสกุล กฤษณจินดา ครูใหญ่โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ
นางสาวลาวัลย์ ใจตรง ผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ และนางพรทิพย์ สุไพธินะ ผู้ช่วยฝ่าย
วิชาการช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ ที่กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์
ในการสร้างเครื่องมือในการค้นคว้าอิสระให้สมบูรณ์ ขอขอบคุณครูและบุคลากรในโรงเรียน ผู้ให้
ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงไปด้วยดี

ขอขอบคุณบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ กำลังใจและให้ความช่วยเหลือ
ทุกด้าน และช่วยเหลือในการทดลองใช้แบบสอบถาม เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
ก่อนนำมาสอบถามจริง

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงพระคุณอันสูงสุดของคุณพ่อ คุณแม่ ผู้เป็นแรงบันดาลใจ
ให้การอบรมสั่งสอน ปลุกฝังความใฝ่รู้ในการศึกษาพร้อมทั้งให้กำลังใจ ขอกราบขอบพระคุณ
อาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนถ่ายทอดความรู้ ช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนและให้กำลังใจแก่
ผู้วิจัยประสบผลสำเร็จ

สุวรรณา ผึ้งผาย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
ประกาศศุญปการ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการทำวิจัย.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย.....	6
การศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย	15
โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถาม.....	62
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึก ประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาป่าก่น้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1.....	64
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	78
สรุปผลการวิจัย.....	78
อภิปรายผลการวิจัย.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	82
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก.....	92
ภาคผนวก ก หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา.....	93
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	98
ภาคผนวก ค หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	107
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	109

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 สรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	40
2 แสดงวิธีการดำเนินงานโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน.....	42
3 แสดงผลการการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน.....	44
4 แสดงจำนวนคนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	62
5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเรื่องการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ภาพรวมรายด้าน.....	64
6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ในด้านคารวะธรรม.....	65
7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ในด้านสามัคคีธรรม.....	66
8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ในด้านปัญญาธรรม.....	67
9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียน.....	68
10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ภาพรวมรายข้อ.....	70
11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดลำดับหัวข้อตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียน เกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยมาจัดเรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด.....	74

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่

1	แสดงรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย.....	28
---	---	----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลง การปฏิรูปการเมือง นับเป็นกระแสของการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อประเทศไทยในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม รวมถึงจนถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชน และผลจากการเกิดกระแส ของการเรียกร้อง ให้มีการปฏิรูปการเมืองนี้เอง จึงก่อให้เกิดขึ้นของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน อันเป็นการยืนยันหลักการ ของประเทศไทยที่ยังคงจะดำรงไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันทรงมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข

คำว่า ประชาธิปไตย นอกจากจะ หมายถึง การเมืองการปกครองแล้วนั้น ยังหมายถึงกรอบ ความคิดที่แต่ละบุคคลสามารถนำหลักการประชาธิปไตยมาปฏิบัติเป็นพฤติกรรม ในชีวิตประจำวัน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีเหตุและผล มีความยุติธรรม มีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน ซึ่งพฤติกรรม การดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันแสดงถึงความเชื่อพื้นฐานความรู้สึกนึกคิด เจตคติและค่านิยมของแต่ละบุคคลได้เป็นอย่างดี คนในสังคมประชาธิปไตยก็เช่นเดียวกัน พฤติกรรมจะแสดงถึงความศรัทธา ความเชื่อมั่นในคุณค่าความเป็นคนที่มีสิทธิเสรีภาพ และความเท่าเทียมเสมอภาคกันตามธรรมชาติ ที่ได้รับการอบรมสั่งสอนเลี้ยงดูจากครอบครัว โรงเรียน และการปกครองของรัฐบาล โดยซึมซับมา ตั้งแต่ในวัยเด็กจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ จนกระทั่งมีจิตสำนึกแสดงถึงความศรัทธาต่อระบบการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง และพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตในสังคม แสดงถึงความรู้สึก นึกคิด ความเชื่อ ค่านิยม และมองเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกัน จิตสำนึกความศรัทธาที่มีต่อการ ปกครอง ที่แสดงออกให้เห็นเด่นชัดได้ด้วยการเคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่น เคารพในการแสดง ความคิดเห็น การตัดสินใจโดยให้เสียงข้างมาก ปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม มีจิตสำนึกต่อการแสดงออก ทัศน การแสดงออกในความรับผิดชอบต่อส่วนรวมในการสร้างงานหรือปฏิบัติงาน(กอบกุล ดิษฐรัมย์, 2543: 17)

องค์ประกอบพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ประกอบด้วย ด้านคารวะธรรม คือ การที่ ทุกคนต้องให้เกียรติซึ่งกันและกันทั้งกาย วาจา ใจ และความคิด ด้านสามัคคีธรรม คือ การร่วมมือ ประสานงานกัน การแบ่งปัน การที่บุคคลมีความสามารถในด้านใดด้านหนึ่งก็รับอาสางานไปทำโดย ไม่ปายเบี่ยง ด้านปัญญาธรรม คือ การร่วมมือกัน มีความเชื่อมั่นในปัญญา มีความสามัคคีซึ่งร่วมไป ถึงการที่ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาปัญญาเพื่อนำไปใช้ในการทำงานร่วมกันผู้อื่น (ป.อ.ปยุตโต, 2541 : 61)

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาหลังระดับประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษา เพื่อป้องกัน โดยรัฐมีนโยบายขยายการศึกษาภาคบังคับถึงระดับมัธยมศึกษา ให้ทุกคนมีความเสมอภาคทางการศึกษา เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งสู่ความเป็นเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามระบอบประชาธิปไตย เป้าหมายของการจัดการศึกษายังคงมุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

การส่งเสริมให้นักเรียนระดับมัศึกษามีคุณลักษณะ และมีวิถีชีวิตที่เป็นประชาธิปไตย ไม่ใช่แค่เพียงให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตยเท่านั้น แต่จะต้องปลูกฝังให้เกิดเป็นวิถีชีวิต และซึมซับพฤติกรรมประชาธิปไตยจนเกิดเป็นนิสัยที่ถาวร ซึ่งสอดคล้องกับหลักการศึกษาเพื่อชีวิต และสังคม ถือว่าการจัดการศึกษาไม่ใช่เป็นการเตรียมการเพื่อชีวิตในอนาคตเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการดำเนินชีวิตจริงไปพร้อมกับการเรียนด้วย

การที่จะทำให้บรรลุหลักการดังกล่าวนี้ โรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาการสอนทุกวิชาและจัดกิจกรรมต่างๆ โดยเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นหมู่คณะ นอกจากนี้การกำหนดกฎเกณฑ์ และปฏิบัติตนในโรงเรียนจะต้องเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนใช้สิทธิเสรีภาพอย่างเต็มที่ พร้อมกับการเคารพสิทธิผู้อื่นแบบให้ซึมซับลงไปในชีวิตประจำวัน เช่น การเข้าคิว การใช้เสรีภาพในขอบเขตของตน การรับฟังเสียงข้างมาก เป็นต้น ซึ่งเป็นการนำเข้าสู่การปฏิบัติตนให้มีพฤติกรรมประชาธิปไตยในชีวิตประจำวันกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย เช่น กิจกรรมสหกรณ์ การเลือกตั้งกรรมการนักเรียน การจัดชมรมชุมนุมต่างๆ กิจกรรมค่ายพักแรม เป็นต้น โดยจะต้องมีการปฏิบัติอย่างจริงจัง

จากการสังเกตพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยา ปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังมีปัญหาในพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ด้านการยอมรับ ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม ดังนี้

1. ด้านการยอมรับ เด็กจะไม่ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน ไม่แสดงความเคารพผู้อาวุโสมากกว่า ไม่มีความเชื่อเพื่อซึ่งกันและกัน การพูดจาไม่เหมาะสม เวลาพูดจะพูดคำที่ไม่สุภาพ โทกทลอกทวง ไม่แสดงความเคารพในสิทธิของผู้อื่น ไม่เคารพในสิทธิการมาก่อนหลัง ไม่เคารพในความเป็นเจ้าของเครื่องใช้ ไม่แสดงความเคารพในความคิดเห็นของบุคคลอื่น ไม่รับฟังด้วยความตั้งใจ ไม่เคารพในกฎระเบียบของสังคม โดยเฉพาะกฎระเบียบของทางโรงเรียนที่ได้ตั้งกำหนดไว้

2. ด้านสามัคคีธรรม เด็กไม่รู้จักประสานประโยชน์จะยึดถือประโยชน์ของตนเองเป็นที่ตั้ง จะไม่ทำงานร่วมกันอย่างสันติวิธี ไม่รู้จักประนีประนอม ไม่คิดคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม ไม่มี

การเสียสละ การทำงานหรือกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดก็มิให้ความร่วมมือ ไม่มีการวางแผนร่วมกัน ถึงตอนจะให้ความช่วยเหลือก็กระทำอย่างไม่ตั้งใจ ชอบหลีกเลี่ยง หรือทำแบบเอาเปรียบผู้อื่น ไม่รับผิดชอบต่อนหน้าที่ของสังคม ขาดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

3. ด้านปัญญาธรรม เด็กชอบที่จะยึดถือตนเองเป็นใหญ่ ไม่รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ไม่ปฏิบัติตามมติของเสียงข้างมาก ไม่รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ไม่คิดที่จะแก้ไขปัญหาหรือใช้เหตุผลและความถูกต้องในการตัดสินใจ ปัญหา ชอบที่จะใช้เสียงข้างมากตัดสินใจเสมอ ไม่รู้จักการตัดสินใจในการที่จะต้องแก้ปัญหาด้วยกัน ด้วยวิธีการอภิปราย ชักจูง แนะนำด้วยเหตุผลที่ดี

ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เป็นสถาบันทางการศึกษาที่จะต้องส่งเสริมพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยทั้งด้านคุณธรรม ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม เพื่อให้เด็กได้เป็นเด็กที่เก่งดีมีสุข (พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ, 2542) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางในการแก้ไข และพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ด้านคุณธรรม ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม ของเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะครูที่สอนนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ จำนวน 20 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ สถานภาพของครูที่สอนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ดังนี้ เพศ วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับที่ทำการสอน

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

นियามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนได้แสดงออกและอาจรวมถึงพฤติกรรมการกระทำหรือการที่แสดงออกทางกล้ำมเนื้อ ความคิด และความรู้สึกเพื่อตอบสนองสิ่งเร้า ด้านคาวะธรรม ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม
2. ด้านคาวะธรรม หมายถึง การเคารพในสิทธิของผู้อื่น รู้จักความเกรงใจ และให้เกียรติผู้อื่น
3. ด้านสามัคคีธรรม หมายถึง การร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจทำงาน เพื่อความสำเร็จของหมู่คณะ
4. ด้านปัญญาธรรม หมายถึง การใช้เหตุผลในการทำงาน และตัดสินใจปัญหาด้วยกันโดยไม่ใช้อารมณ์ หรือความอคติ
5. ครู หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
6. ช่วงชั้นการศึกษา หมายถึง ช่วงชั้นการศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วงชั้นที่ 3 (ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3) โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
7. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ประโยชน์ของการวิจัยมีดังนี้

1. เพื่อต้องการทราบถึงการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1
2. เพื่อต้องการให้โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำได้มีการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพนำไปปลูกฝัง ฝึกฝน พร้อมทั้งเสริมสร้างและพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยให้กับนักเรียนโรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ จนเป็นนิสัยหรือเป็นวิถีชีวิตประชาธิปไตยที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. เพื่อให้นักเรียนในโรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำมีความประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้มีพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย เป็นแบบอย่างในสังคมได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยการศึกษากการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1 ในครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดของ นายสมยศ สารโย ผู้วิจัยมุ่งศึกษากการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการเขต 1 ผู้วิจัยมีความมุ่งหวังให้เกิดขึ้นจนเป็นนิสัยประจำกาย เป็นวิถีชีวิตได้ปฏิบัติและได้จัดให้มีการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยไว้เป็นขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างความตระหนักให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการเขต 1 ให้เห็นความสำคัญพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย โดยสร้างความตระหนักให้นักเรียนในและนอกห้องเรียน

2. จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของการแสดงออกถึงพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการเขต 1 เกิดพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยเป็นไปตามต้องการ

3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย เพื่อเป็นวิถีชีวิตประชาธิปไตยแก่นักเรียน ซึ่งต้องทำให้เกิดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน

4. การเสริมแรงทั้งแบบรายบุคคล โดยการยกย่องชมเชย และการให้รางวัลแก่ผู้เรียนในห้องเรียนนั้นๆ การมีพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยโดยรวมที่ดีที่สุดควรประกาศเกียรติคุณโดยให้นักเรียนได้รับเกียรติบัตรเป็นรางวัลเสริมแรง จะช่วยทำให้บุคคลที่ประพฤติปฏิบัติเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจต่อการยกย่อง ชมเชย และรางวัลเสริมแรงที่ได้รับจนเกิดเป็นแรงบันดาลใจที่ประพฤติปฏิบัติพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ด้วยความเต็มใจและปฏิบัติเป็นประจำจนเป็นนิสัยและเป็นวิถีชีวิตประชาธิปไตย

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาเอกสารแนวคิดที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย ศึกษาการศึกษากการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ศึกษาบริบทของโรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศไว้ในบทที่ 2 เพื่อนำมาเป็นแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ไว้ด้วย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย
2. การศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย
3. โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย

ความหมายของประชาธิปไตย คือ การศึกษาเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รวมทั้งปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม และมีพฤติกรรมเป็นประชาธิปไตย จนกลายเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของคนไทยทุกคน ซึ่งเป็นหน้าที่ที่หน่วยงานทางการศึกษาจะต้องดำเนินการร่วมกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคล และองค์กรต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนสนับสนุนหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย, เคารพในกติกาตามวัฒนธรรมการเมือง, มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง, และมีบุคลิกภาพ/ลักษณะนิสัยของผู้ที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

เฮนรี ไคลปีเตีย บริตตันนิกา ได้ให้ความหมายไว้หลายทางดังนี้ "คำว่า ประชาธิปไตยได้ถูกใช้ในความหมายต่างๆ กันหลายอย่าง คือ 1) ในความหมายดั้งเดิมของมัน คือ การปกครองแบบหนึ่งซึ่งสิทธิในการตัดสินใจทางการเมืองนั้นเป็นของพลเมืองทั้งปวงเป็นผู้ใช้ โดยตรงตามระเบียบวิธีที่ว่าเสียงข้างมากเป็นฝ่ายชนะ การปกครองแบบนี้เรียกกันว่าประชาธิปไตยโดยตรง 2) เป็นการปกครองแบบหนึ่ง ซึ่งพลเมืองใช้สิทธิอย่างเดียวกันนั้นโดยผ่านทางผู้แทน ซึ่งประชาชนเป็นผู้เลือกและรับผิดชอบต่อประชาชน พลเมืองทั้งหมดไม่ได้ใช้สิทธิในการปกครองด้วยตนเอง แบบนี้เรียกว่าประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน 3) เป็นการปกครองรูปหนึ่งซึ่งมักจะได้แก่รูปแบบประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนแต่ผู้ที่มีเสียงข้างมากจะใช้อำนาจตัดสินใจได้ ก็แต่ภายในขอบเขตจำกัดแห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้ออกแบบไว้รับรองสิทธิของคนข้างน้อยให้ได้ชื่นชมสิทธิส่วนบุคคลหรือส่วนรวมบางประการ เช่น สิทธิในการพูด และในทางศาสนา แบบนี้เรียกว่าประชาธิปไตยเสรีหรือแบบมีรัฐธรรมนูญ (Liberal or

constitutional democracy) 4) ประการสุดท้าย คำว่าประชาธิปไตยโดยมักจะถูกนำมาใช้อธิบายระบบการเมืองหรือสังคมใดๆ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะลดความแตกต่างทางสังคมและเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งความแตกต่างอันเกิดขึ้นจากการกระจายทรัพย์สินสมบัติส่วนตัวโดยไม่เท่าเทียมกันทั้งนี้โดยไม่คำนึงถึงว่ารูปของการปกครองในระบบนั้นจะมีลักษณะประชาธิปไตย ตามความหมาย 3 ประการแรก หรือไม่แบบนี้เรียกว่าประชาธิปไตยทางสังคมหรือเศรษฐกิจ" (อมร รัชศาสตร์ และคณะ, 2539 : 3-4)

ลักษณะสำคัญของประชาธิปไตยในแง่หลักการและอุดมการณ์จากคำนิยามและคำอธิบายของนักรัฐศาสตร์และเจ้าตำราต่างๆ จะเห็นหลักการของประชาธิปไตยที่ส่วนมากเห็นว่าสำคัญมีดังนี้ 1) ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยเป็นผู้ทรงอำนาจอิสระสูงสุด 2) รัฐบาลได้อำนาจมาจากประชาชนหรือโดยความยินยอมของประชาชน 3) ในประเทศขนาดใหญ่ในสมัยใหม่ที่ต้องใช้ประชาธิปไตยทางอ้อมนั้น จะต้องมี การเลือกตั้งผู้แทนและพนักงานของรัฐอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมโดยประชาชนสามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้อย่างอิสระ 4) สถาบันทางการเมืองที่ทำหน้าที่ตัดสินใจทางการเมืองหรือวางนโยบายสาธารณะต้องตั้งขึ้นด้วยวิถีทางแห่งการแข่งขัน เพื่อให้ได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบจากประชาชน 5) ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตลอดเวลาผ่านกลไกต่างๆ หรือใช้สิทธิที่จะแสดงบทบาทต่างๆ ได้โดยตรง 6) รัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อประชาชน ประชาชนมีสิทธิติชมควบคุมการทำงานของรัฐบาลตลอดเวลา และมีสิทธิเปลี่ยนแปลงรัฐบาลตามวิธีการที่กำหนดไว้ 7) อำนาจในการปกครองประเทศต้องไม่อยู่ในกำมือของคนคนเดียว หรือ กลุ่มเดียว ต้องมีการแบ่งอำนาจปกครองประเทศอย่างน้อยในระดับหนึ่ง 8) รัฐบาลต้องมีอำนาจจำกัดมีการแบ่งและกระจายอำนาจ มีการตรวจสอบ และถ่วงดุลหรือคานอำนาจซึ่งกันและกัน 9) หน้าที่หลักของรัฐบาลคือการส่งเสริมปัจเจกชน เสรีภาพ ความเสมอภาค ภราดร ภาพของพลเมือง 10) การตัดสินใจสำคัญต้องเป็นไปตามเสียงฝ่ายข้างมาก โดยคำนึงถึงสิทธิของฝ่ายข้างน้อย 11) ประชาชนมีความเสมอภาคกันในด้านต่างๆ โดยเฉพาะความเสมอภาคในสายตาของกฎหมายและควรมีโอกาสเท่าเทียมกันในด้านต่างๆ ทุกคนมีศักดิ์ศรีและ ไม่มีใครมีอภิสิทธิ์เหนือผู้อื่น 12) ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพต่างๆ อย่างกว้างขวางโดยรัฐบาลให้หลักประกัน และคุ้มครองการใช้สิทธิเสรีภาพเหล่านั้นอย่างน้อยในสิทธิเสรีภาพพื้นฐานที่สำคัญ 13) ประชาชนต้องมีอิสระในการพูด การพิมพ์ การแสดงความคิดเห็นการร่วมชุมนุม การตั้งพรรคการเมืองเพื่อให้สามารถมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศได้จริง และอย่างมี ข้อมูลข่าวสาร 14) รัฐบาลต้องให้หลักการปกครองโดยกฎหมาย หรือหลักนิติธรรมไม่ใช่อำนาจ ตามอำเภอใจ เช่น บุคคลจะถูกจับกุมคุมขัง หรือถูกลงโทษได้ก็เฉพาะเมื่อมีกฎหมายกำหนดว่ามีความผิด และจะต้องได้รับการพิจารณา โดยรวดเร็วเปิดเผย และโดยคณะตุลาการที่ไม่ลำเอียง ฯลฯ (อมร รัชศาสตร์ และคณะ, 2539 : 32 - 34)

สรุป ลักษณะอย่างต่ำที่สุดของระบอบประชาธิปไตยแบบที่มีรัฐธรรมนูญทั้งในแง่หลักการ และวิธีการ ได้แก่ 1) ระบบที่มีการเลือกตั้งเป็นปกติธรรมดา โดยมีการเลือกตั้งตามวาระที่ประชาชน มีอิสระเลือกใครเป็นผู้แทนของตน 2) พลเมืองมีโอกาสที่จะก่อตั้งพรรคการเมืองใหม่ขึ้นมาแข่งขันกับ พรรคเก่าๆ 3) ผู้ใหญ่ที่บรรลุนิติภาวะเป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง 4) การตัดสินใจต้องทำโดยเสียงข้างมากแต่ ต้องคุ้มครองสิทธิของฝ่ายข้างน้อย 5) มีระบบการศาลที่เป็นอิสระ 6) รัฐธรรมนูญรับประกันและ คุ้มครองเสรีภาพเบื้องต้นของพลเมือง 7) พลเมืองมีโอกาสที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรัฐบาลในด้าน ใดๆ โดยผ่าน กระบวนการตามที่ได้ตกลงกันได้ 8) เสรีภาพในการพูดและการพิมพ์ 9) เสรีภาพในทาง ศาสนา 10) การปกครองตามหลักกฎหมาย (อมร รักษาสัจย์ และคณะ, 2539 :39)

ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิตนอกจากในด้านหลักการ และอุดมการณ์แล้วยังมี นักรัฐศาสตร์ ส่วนมากจะเห็นว่าประชาธิปไตยเป็นวิถีทางดำเนินชีวิตอีกด้วยซึ่งท่านฮิเบนสไตน์เห็น ว่าประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิตนั้นมีลักษณะสำคัญ 8 ประการ ที่สังคมประชาธิปไตยควร ปลุกฝังจนเป็นวัฒนธรรม คือ 1) ยึดหลักประสบการณ์ที่สมเหตุสมผล (Rational Empiricism) คือ ประชาชนมีความเคารพเชื่อมั่นในเหตุผลและนำหลักเหตุผลนั้นไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ 2) เน้นความ สำคัญของปัจเจกชน (Emphasis on the Individual) ระบอบเสรีประชาธิปไตยยึดเอาเอกชนแต่ละ คนเป็นศูนย์กลางของหลักการและนโยบายต่างๆ สถาบันทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจทั้งหลายทั้ง ปวงต่างมีไว้ เพื่อให้บุคคลมีความสุขสำราญยิ่งขึ้นไปไม่ได้มีไว้เพื่อรับใช้ผลประโยชน์ของสถาบันหรือ ผู้บริหารสถาบันนั้นๆเองซึ่งต่างกับปรัชญาของเฮเกลบิดาของฟาสซิสต์ และคอมมิวนิสต์ที่เห็นว่ารัฐ เป็นนายประชาชนเป็นป่าว 3) ยึดถือทฤษฎีที่ว่ารัฐเป็นเครื่องมือของประชาชน (Instrumental Theory of the State) รัฐบาลเป็นเพียงกลไกที่จะบริการให้ประชาชนสามารถประกอบ กิจกรรมอันเป็น ประโยชน์เบื้องต้นขึ้นไป โดยเฉพาะการสนับสนุนความสัมพันธ์ ของมนุษย์และพระเจ้า ดังนั้น หน้าที่ หลักของรัฐคือการรักษาความสงบและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม นอกจากนั้นแล้วประชาชนเขา จะจัดการไปตามความประสงค์ และความสามารถของเขาเองรัฐไม่ควรก้าวล่วงเว้นแต่กรณีจำเป็นที่ ประชาชนทำไม่สำเร็จ 4) หลักแห่งความสมัครใจ (Principle of Voluntarism) สังคมประชาธิปไตย เป็นสังคมที่ไม่บังคับจิตใจประชาชน ดังนั้น ถ้าประชาชนไม่ต้องการอะไรเขาก็ไม่ถูกบังคับให้ทำแต่ถ้า ต้องการจะทำอะไรก็ต้องรวมตัวกันกระทำกิจกรรมนั้น เช่น รวมกันเป็นพรรคการเมือง ตั้งโรงเรียน เอกชน สภาอากาศ สมาคมกรรมกร สหพันธ์กรรมกร รวมทั้งการสังคมนิยม 5) แนวความคิดว่า มีกฎหมายอยู่เบื้องหลังกฎหมาย (The Law Behind the Law) หลักการนี้ถือว่าสังคมใหญ่ (ประเทศชาติ) เกิดขึ้นจากการรวมตัวของสมาคมเล็กๆ ที่สมัครมารวมกลุ่มกันรัฐเองมีอำนาจหน้าที่ ขึ้นมาได้เพราะประชาชนยินยอมข้อตกลงหลักการ หรือกฎหมายนี้จึงอยู่สูงกว่ารัฐกฎหมายไม่ใช่เป็น ผลงานของรัฐแต่มีมาก่อนรัฐ 6) เน้นความสำคัญของวิธีการ (Emphasis on Means) ในสังคม

ประชาธิปไตยวิธีการกระทำกับเป้าหมายเป็นสิ่งสัมพันธกันโดยใกล้ชิดไม่ยอมให้ถือว่าจะทำอะไรก็ได้ตราบโตที่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ ดังนั้น จึงถือว่าทุกคนต้องปฏิบัติการต่างๆ โดยวิถีทางที่เป็นธรรม เช่น การข้อมผู้ต้องหาให้รับสารภาพเพื่อผดุงความ ยุติธรรมนั้นทำไม่ได้ในสังคมประชาธิปไตย 7) การตัดสินข้อขัดแย้งโดยสันติวิธี (Peaceful Settlement of Disputes) การอภิปรายและการหาข้อตกลงเป็นวิธีการที่สังคมประชาธิปไตยใช้ตัดสินข้อพิพาทข้อขัดแย้งทางความคิดเห็น และผลประโยชน์ต่างๆ ไม่นิยมใช้กำลังบังคับกันแม้แต่รัฐบาลเองก็ตั้งขึ้นมาด้วยความยินยอมของผู้ถูกปกครอง 8) มนุษย์ทุกคนมีความเสมอภาคกันเป็นพื้นฐาน (Basic Equality of all Human Beings) หลักการนี้ยังมีผู้เข้าใจผิดอยู่มากว่าประชาธิปไตยหมายถึงว่าทุกคนจะเหมือนกันทุกประการที่จริงหมายถึงแต่เพียงว่าในขั้นพื้นฐานนั้นคนเราเท่าเทียมกันเพราะในทางหลักศาสนายิว คริสเตียนคนทุกคนเท่าเทียมกันในสายตาของพระเจ้า นักปราชญ์ ผู้บูชาเหตุผล เชื่อว่าคนเราแม้จะต่างกันด้วยเหตุอื่น เช่น ชาติ ชั้น วรรณะ เพศ แต่ก็มีคามเหมือนกันอยู่ที่ความสามารถที่จะคิดหาเหตุผล คำประกาศอิสรภาพของสหรัฐก็แถลงไว้โดยชัดแจ้งแต่เพียงว่าคนเราเท่าเทียมกัน ในแง่ที่มีสิทธิพื้นฐานบางอย่างที่เหมือนกันใครจะล่วงชิงไปไม่ได้ เช่น สิทธิในชีวิตทรัพย์สิน และการแสวงหาความสุข (อภร วิชาลัยย์ และคณะ, 2539 :43-46)

ปรัชญาการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย นักการศึกษาของต่างประเทศและของไทยได้ให้ทัศนะต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในแง่มุมต่างๆ โดยสังเขปดังนี้

โตเครติส มีแนวคิดว่าการศึกษามุ่งที่จะส่งเสริมสติปัญญา ความคิดใคร่ครวญ ไตร่ตรอง หลักการสำคัญของการศึกษา คือ การฝึกฝนความรู้อันเกิดจากการใช้เหตุผล การสอนควรจะให้ผู้เรียนรู้จักคิดค้นหาความรู้ที่แท้จริง การซักถามและส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นความบกพร่องของตนเอง และรู้ความจริงเป็นรากฐานแห่งความประพฤติชอบ

พลาโต มีแนวคิดว่าการเมืองและการศึกษาไม่สามารถแยกออกจากกันได้ จุดประสงค์ของการศึกษา คือ การทำให้คนเป็นพลเมืองดีของรัฐ และเป็นรากฐานสำคัญของโครงสร้างทางการเมืองและถือว่าการศึกษาคือ เครื่องมือที่ผู้ปกครองประเทศใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ ถ้าพลเมืองมีการศึกษาก็สามารถเผชิญกับเหตุการณ์และฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ได้และเมื่อระบบการศึกษาดีจะพัฒนาสิ่งโดย้อมทำได้ง่าย ๆ แต่ถ้ารัฐทอดทิ้งการศึกษาแล้วไม่ว่ารัฐจะทำการอย่างใดก็ไม่ได้ผล

อริสโตเติล มีแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษาและการเมืองว่า การศึกษาควรถูกควบคุมโดยรัฐเพื่อจุดประสงค์สำคัญในการอบรมคนให้เป็นพลเมืองดีและพัฒนาบุคลิกภาพ มาติน ลูเธอร์ มีแนวคิดว่าการศึกษาน่าจะเป็นต้องรู้หนังสือให้อ่านออกเขียนได้เป็นอย่างดี การศึกษาชนิดนี้

จะต้องเป็นการให้เปล่าและเรียนโดยเสมอหน้าไม่ว่าชายหญิง ร่ำรวย หรือยากจน เพราะเป็นสิทธิของเด็กๆ ทุกคนที่จะต้องได้เรียน

จอห์น ดิวอี้ เป็นผู้วางรากฐานการศึกษาแบบพัฒนาการ ดิวอี้มีแนวคิดว่าการศึกษาคือชีวิต และการศึกษาคือการเจริญงอกงาม ดิวอี้เชื่อว่าปรัชญาการศึกษาจำเป็นต้องมีพื้นฐานมาจากปรัชญาทางสังคม การเรียนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่ม มีอิสระที่จะเรียน และใช้ความคิดอย่างเสรี รัฐต้องจัดและปรับปรุงกระบวนการเรียนให้สอดคล้องกับชีวิตจริงของเด็ก

เอ.เอส. นิล มีแนวคิดว่าการศึกษาคงมุ่งให้เสรีภาพอย่างเต็มที่แก่ผู้เรียน ทั้งในด้านการเรียนและการปกครองตนเอง โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกอย่าง การเรียนเป็นเรื่องของการเลือก ไม่บังคับถ้าปล่อยให้เด็กพัฒนาตนเองอย่างเป็นอิสระปราศจากการควบคุมก็จะสามารถพัฒนาตนเองไปให้มากที่สุดที่จะทำได้ตามศักยภาพและความสนใจ

เปาโล แฟร์ มีความเห็นว่า การศึกษาเป็นเรื่องของการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอนซึ่งเป็นวิธีการที่ขอบด้วยหลักการเคารพในศักดิ์ศรีของมนุษย์ และเอื้อต่อการปลดปล่อยให้มนุษย์มีเสรีภาพ การศึกษาควรมุ่งให้ผู้เรียนพิจารณาตนเอง เข้าใจตนเอง ควรเน้นให้ผู้เรียนช่วยตนเอง วิธีที่ใช้ในการเรียนการสอน คือ การพูดคุยสนทนาเพื่อแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเป็นการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ร่วมกัน

ซาโรช บัวศรี (2520 : 66-68) แสดงความคิดเห็นโดยนำเอาแนวคิดในปรัชญาประชาธิปไตยมาเป็นรากฐานในการจัดการศึกษา ดังนี้ 1) ความแตกต่างกันระหว่างบุคคล บุคคลมีความแตกต่างกันทั้งรูปร่าง ความคิด ความสามารถ ดังนั้นการสอนต้องสอนตามความสามารถ ความสนใจของบุคคล และคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) การวางตัวเป็นประชาธิปไตย โดยปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับหลักพุทธศาสนา 3 ประการ คือต้องให้ความร่วมมือ และเคารพแก่บุคคลทั้งปวง, ต้องให้ความร่วมมือ ร่วมแรง และแบ่งปัน, ยึดถือปัญญา หรือวิธีการแห่งปัญญา ในการดำเนินสิ่งทั้งปวง

ปวย อึ้งภากรณ์ ได้ให้แนวความคิดว่า มนุษย์แต่ละคนมีคุณค่าและศักดิ์ศรีในตนเอง การศึกษาควรจะทำอย่างทั่วถึงควรจะให้ให้นักเรียนแต่ละคนสามารถรับการฝึกอบรมจนสุดความสามารถ ไม่ว่าผู้เรียนจะอยู่ในฐานะอย่างไร

วิจิตร ศรีสัจจาน ได้ให้ข้อคิดว่า ปรัชญาการศึกษาที่ดีและเหมาะสมนั้นควรจะต้องให้เห็นว่าการศึกษาคือจะให้แก่นักเรียนมีความต้องการพัฒนาคนเช่นไร และความรู้ อะไรที่มีคุณค่า และประโยชน์แก่นมนุษย์มากที่สุด

สุดใจ เหล่าสุนทร ได้ให้แนวความคิดว่า การศึกษาเป็นแขนงหนึ่งของวิทยาศาสตร์ การศึกษาเป็นการสอนให้คนมีความรู้ความสามารถในการที่จะดำรงตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

อธิปัตย์ คลีสุนทร ได้ให้แนวคิดว่าการศึกษาน่าเป็นกิจกรรมที่สังคมจัดให้มีเพื่อทำหน้าที่โดยภาพรวม คือ อบรมสั่งสอน ให้เยาวชนและประชาชนได้รับความรู้ ประสบการณ์ และพฤติกรรมเป็นไปตามแนวทางที่สังคมนั้นปรารถนา

ส. ศิวรักษ์ ได้ให้แนวคิดว่าการศึกษามีส่วนช่วยให้สังคมวิวัฒนาการไปเร็วหรือช้า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพของสังคมและวัตถุประสงค์ที่สมาชิกในสังคมนั้นต้องการ

อนึ่งการนำปรัชญาการศึกษาของนักปราชญ์ และนักการศึกษามาสรุปข้างต้นนี้ ปรัชญาข้างขวัญยืน มีข้อสังเกตว่าเป็นการนำข้อคิดมาเพียงส่วนน้อยโดยไม่ได้คำนึงถึงบริบทและอาจตีความหมายไม่ตรงกับความต้องการของผู้กล่าว ตลอดจนยังมีลักษณะนามธรรมมาก ยากจะนำมาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม และการจัดการศึกษาไทยก็ไม่ได้ยึดหลักปรัชญาใดหรือของใครมาเป็นแนวทางที่ชัดเจน ซ้ำยังเปลี่ยนแปลงไปมาอยู่บ่อยๆ (วิไล ตั้งจิตสมคิด : 2539)

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะประชาธิปไตย มีผู้ให้แนวคิดไว้ดังนี้

ประหยัด หงษ์ทองคำ (2531 : 12-15) ได้อธิบายความหมายของคำว่าประชาธิปไตยไว้หลายความหมาย ได้แก่ 1) ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมการณ์ทางการเมืองซึ่งยึดมั่นหลักการสำคัญ 4 ประการ คือ ถือว่ามนุษย์เป็นคนที่มิเกิดผลและสามารถใช้เหตุผลจัดความขัดแย้งและแสวงหาทางออกที่ดีที่สุด ได้หลักเสรีภาพมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนมีเสรีภาพส่งเสริมด้านต่างๆ อย่างเหมาะสมและสมบูรณ์ แบบหลักความเสมอภาคทุกคนย่อมมีความเท่าเทียมกันในสิทธิและโอกาสตลอดจนการได้รับบริการต่าง ๆ จากรัฐ และหลักที่ถือว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย (Popular Sovereignty) ใครจะมีอำนาจปกครองประเทศต้องขึ้นอยู่กับความยินยอมพร้อมใจของประชาชนส่วนใหญ่ 2) ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบอบการเมือง ประกอบด้วยหลักการที่สำคัญคือ หลักการเลือกให้ประชาชนมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ออกเสียงเลือกตั้งและการเลือกตั้งจะต้องเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมและยังมีสิทธิในการออกเสียงประชามติ (Referendum) สิทธิในการออกเสียงถอดถอน เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับตำแหน่งในการเลือกตั้ง (Recall) สิทธิในการเสนอแนะเกี่ยวกับกฎหมายที่จำเป็น และหลักเสรีภาพซึ่งจะต้องมีหลักประกันในเรื่องเสรีภาพของประชาชนอย่างเหมาะสม ตลอดจนหลักความเท่าเทียมกันในสังคมหลักการปกครองตามกฎหมายและหลักที่ถือเสียงข้างมากมีอำนาจปกครอง 3) ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีการดำเนินชีวิตประชาชนยอมรับ และปฏิบัติตนในการดำรงชีวิตตามหลักแห่งระบอบประชาธิปไตย โดยเคารพในความคิดเห็นและสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นสนใจกิจการบ้านเมืองปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของสังคม และเคารพในกฎเกณฑ์กติกาศของความเป็ประชาธิปไตย

สุวภีร์ วรจำปา (2539 : 16) กล่าวว่า ประชาธิปไตย หมายถึง แนวทางการดำเนินชีวิตและการปกครองที่ยึดถือความเท่าเทียมกันของสมาชิกทุกคน และยึดถือประโยชน์สุขของส่วนร่วม

เป็นสิ่งสำคัญ ความหมายของประชาธิปไตยมี 3 ฐานะ คือ ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมการณ์ ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบบการเมืองการปกครอง และประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิต

วิโรจน์ บรรดาศักดิ์ (2543 : 28) กล่าวว่า “ประชาธิปไตย” มีความหมาย 2 ประการ คือ ความหมายในแง่รูปแบบของการปกครอง และความหมายในแง่ปรัชญาในการดำรงชีวิตร่วมกันของมนุษย์ในแง่รูปแบบของการปกครอง หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะเข้าร่วมกำหนดนโยบายต่าง ๆ อันเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวมและความหมายในแง่ปรัชญาในการดำรงชีวิตร่วมกันของมนุษย์ หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการใช้ชีวิตประจำวันโดยสันติ

กรมวิชาการ (2542 : 26-32) ได้กล่าวถึง หลักการประชาธิปไตยซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วยหลักการที่สำคัญได้แก่ หลักเกี่ยวกับศักดิ์ศรีของมนุษย์ หลักเกี่ยวกับความสามารถในการมีส่วนร่วม การใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การใช้เสียงข้างมากเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา และหาข้อยุติหลักประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม หลักเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยซึ่งอำนาจเป็นของประชาชน หลักความยินยอมพร้อมใจกันของบุคคลหลักเหตุผล หลักเจตนารมณ์ของประชาชนโดยชอบธรรม หลักความเสมอภาคเสรีภาพ และการประนีประนอม หลักนิติธรรมการใช้กฎหมายเป็นเกณฑ์สำคัญในการดำเนินการต่างๆ หลักการปกครองที่รัฐบาลมีอำนาจอยู่ในขอบเขตจำกัดที่น้อยกว่าอำนาจของประชาชน และหลักการยอมรับข้อสงสัยโดยการโต้แย้งและแสดงการสงสัยในเรื่องต่าง ๆ ได้

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะนิสัยทางการเรียน

ความหมายของลักษณะนิสัยทางการเรียน จากการศึกษาความหมายของลักษณะนิสัย ทางการเรียนของนักการศึกษาหลายท่าน สามารถนำเสนอได้ดังรายละเอียด

วิโรจน์ บรรดาศักดิ์ (2543 : 48) กล่าวว่า นิสัยในการเรียน หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมในการเรียนที่แต่ละบุคคลได้ประพฤติเป็นประจำ และลักษณะนิสัยในการเรียนนี้สามารถสร้างขึ้นได้หรือปรับปรุงให้เป็นไปในทางที่ดีได้

ดังนั้น อาจจะสรุปได้ว่า นิสัยในการเรียน หมายถึง พฤติกรรมการเรียนของแต่ละบุคคลที่เกิดจากการฝึกฝน แก่ไข และพัฒนาจนสามารถนำไปใช้ได้จริง

ความสำคัญของการมีลักษณะนิสัยทางการเรียนที่ดี การมีลักษณะนิสัยทางการเรียนที่ดีมีความสำคัญ ดังนี้

1. ช่วยให้มีผลการเรียนดีขึ้น ดังจะพบว่านักเรียนที่เรียนเก่งจะมีลักษณะนิสัยทางการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีลักษณะนิสัยไม่ดี ดังผลการศึกษาของ บุญส่ง ทันตานันท์ (2536 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบลักษณะนิสัยของนักเรียนกลุ่มเก่งกับกลุ่มที่เรียนอ่อน พบว่า มีลักษณะนิสัยทางการเรียนแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่เรียนเก่งมีลักษณะนิสัยทางการเรียนสูง กว่ากลุ่มที่เรียนอ่อน

2. ช่วยให้มีบรรยากาศในชั้นเรียนดี โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งครูผู้สอนและนักเรียนตลอดจนผู้ปกครองมีความสุขที่ดี รวมทั้งเป็นปัจจัยดูต่าให้นักเรียนคนอื่น ๆ เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้นตามไปด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ

ความหมายของเจตคติ จากการศึกษาความหมายของเจตคติ (Attitude) ของนักการศึกษาหลายท่านสามารถนำเสนอได้ดังรายละเอียด จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2525 หน้า 235 อธิบายความหมายของ "เจตคติ"ว่า หมายถึง ท่าที หรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (ภาษาอังกฤษ คือ attitude)

สมบูรณ์ อาศิรพจน์ (2542 : 20) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่งอาจเป็นการเข้าหาหรือหนี หรือต่อต้านสภาพการณ์บางอย่าง บุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น รักเกลียดกลัว ไม่พอใจต่อสิ่งนั้น ๆ ซึ่ง สมบูรณ์ อาศิรพจน์ ได้อ้างว่าสอดคล้องแนวคิด Kendler ที่กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความพร้อมของแต่ละบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมในทางที่จะสนับสนุน หรือต่อต้านประสบการณ์บางอย่าง การแสดงออกของ เจตคติโดยอาศัยพฤติกรรมเป็นตัวแปร เจตคติเป็นเรื่องของความชอบ ความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึก และ ความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ดังนั้น เจตคติจึงวัดโดยตรงไม่ได้ แต่สามารถวัดได้ในรูปความคิดเห็นหรือการแสดงออกทางภาษา

วิโรจน์ บรรดาศักดิ์ (2543 : 50) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ท่าทีความรู้สึกความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดี คือ ชอบพอใจ สนับสนุน หรือในทางที่ไม่ดี คือ ไม่ชอบไม่พอใจ ไม่สนับสนุน เจตคตินี้สามารถสร้างขึ้นได้และเปลี่ยนแปลงได้ จากการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกทั้งที่พอใจและไม่พอใจที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งมีอิทธิพลทำให้แต่ละคน แสดงพฤติกรรมไปในทางที่สอดคล้องกับเจตคติของตนเอง และเจตคติเป็นคุณลักษณะหนึ่งของบุคลิกภาพที่สร้างขึ้นได้เปลี่ยนแปลงได้

องค์ประกอบของเจตคติ เจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้ (Cognitive Component) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับวัตถุหรือเหตุการณ์ต่างๆ รวมทั้งความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งเหล่านั้นด้วย
2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าที่เรารับรู้ว่าจะไปในทางดีหรือไม่ดีถ้าบุคคลมีความรู้สึกไม่ดีต่อสิ่งใดบุคคลก็จะไม่ชอบสิ่งนั้นถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใดก็จะชอบสิ่งนั้น
3. องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มที่จะกระทำ (Behavioral Component) หมายถึง ความโน้มเอียงของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตน คือ การยอมรับหรือไม่

ยอมรับ ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ องค์ประกอบทั้งสามด้านนี้จะต้องมีความสอดคล้องกันถ้าองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปเจตคติของบุคคลนั้นก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย

ลักษณะของเจตคติ

สมบูรณ อาศิรพจน์ (2542 : 23) กล่าวว่าลักษณะของเจตคติมีอยู่ 4 ลักษณะ คือ

1. เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือการได้รับประสบการณ์
2. เจตคติเป็นดัชนีที่จะชี้แนวทางในการแสดงพฤติกรรม
3. เจตคติสามารถถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปสู่บุคคลอื่นได้
4. เจตคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้

การเปลี่ยนแปลงเจตคติ

เนื่องเจตคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ เพราะเจตคติเกิดจากการเรียนรู้และสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงเจตคติเกิดจากการได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคล หรือสื่อมวลชนการได้รับประสบการณ์ตรง หรือความกระทบกระเทือนใจ การถูกบังคับให้ปฏิบัติไม่ตรงกับเจตคติของตนการรักษาทางจิตใจเพื่อให้เข้าใจเหตุผลให้ถูกต้องขึ้น และเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมใหม่ (สมบูรณ อาศิรพจน์ 2542: 23-24)

Mcguire (1968) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงเจตคติว่ามี 5 ขั้นตอน คือ

1. การใส่ใจ (attention)
2. การเข้าใจ (comprehension)
3. การมีสิ่งใหม่เกิดขึ้น (yielding)
4. การเก็บเอาไว้(retention)
5. การกระทำ (action)

ประโยชน์ของการวัดเจตคติ

สมบูรณ อาศิรพจน์ (2542 : 29) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดเจตคติไว้ดังรายละเอียด

1. วัดเพื่อทำนายพฤติกรรม การมีเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลย่อมเป็นเครื่องแสดงว่าเขามีความรู้ทางด้านดี หรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด และเขามีความรู้สึกรับหรือไม่ชอบสิ่งนั้นเพียงใด เจตคติของบุคคลต่อสิ่งนั้นเป็นเครื่องทำนายว่าบุคคลนั้นมีการกระทำต่อสิ่งนั้นไปทางทำนองใดจะนั้นการทราบเจตคติของบุคคลย่อมช่วยให้สามารถทราบการกระทำของบุคคลนั้นได้
2. วัดเพื่อหาทางป้องกันและแก้ไข โดยทั่วไปการที่บุคคลมีเจตคติต่อสิ่งใดอย่างไรวินั้นเป็นสิทธิของเขาแต่ละบุคคลมีเจตคติต่อเรื่องหนึ่งเรื่องใด แตกต่างกันไปในบางเรื่องจึงจำเป็นต้องให้กลุ่มมีความคิดเห็นและเจตคติสอดคล้องกัน เพื่อป้องกันปัญหาข้อขัดแย้งในเรื่องต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นเพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุขของสังคม และยอมเป็นไปได้ เมื่อพลเมืองมีเจตคติต่อสิ่งต่างๆ คล้ายคลึงกัน ก็จะเป็นทางก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน

3. วัดเพื่อความเข้าใจสาเหตุและเปรียบเทียบสาเหตุภายในที่ผลักดันให้บุคคลกระทำในสิ่งต่างๆ แตกต่างกัน และสาเหตุภายในหรือเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลนี้อาจจะได้รับผลกระทบมาจากสาเหตุภายนอกอีกส่วนหนึ่ง ฉะนั้น การเข้าใจอิทธิพลของสาเหตุภายในที่มีต่อการกระทำของบุคคลต่างๆ ได้อย่างชัดเจน ในบางกรณีอาจจำเป็นต้องวัดเจตคติของบุคคลต่อสาเหตุภายนอกนั้นด้วยจากข้อความดังกล่าว แต่ถ้าเราทราบเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วเราสามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้สามารถจะหาทางป้องกัน และแก้ไขหรือลดข้อขัดแย้งในเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งเข้าใจสาเหตุและผลของพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลกร ศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาเชื่อว่าการทดลองใช้วิธีสัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มน่าจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติของนักเรียนและถ้านักเรียนมีเจตคติในทางที่ดีต่อวิธีการนำมาใช้นับเป็น ตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพของวิธีการทำสัญญา เงื่อนไขเป็นกลุ่มจึงได้ทำการศึกษาเจตคติของนักเรียนเป็นตัวแปรตาม

การศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย

ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม จากการศึกษาความหมายของ "กิจกรรมกลุ่ม" ที่นักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายไว้ ซึ่งสามารถนำมาสรุปได้ดังรายละเอียด

พรพนพิศ วาณิชยการ (2535 : 24) กล่าวว่ากิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การกระทำกิจกรรมร่วมกันของบุคคลในกลุ่มซึ่งร่วมกันวางแผนงานตามเป้าประสงค์ และจัดประสบการณ์เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ขึ้นทั้งในตัวบุคคล และในกลุ่มสิ่งๆ ที่จัดเป็นพิเศษในเรื่องของกิจกรรมกลุ่ม คือ วิธีการศึกษาจะมี ลักษณะเป็นการศึกษาจากประสบการณ์และการปฏิบัติจริง โดยผู้ศึกษาจะเข้าไปมีส่วนร่วมในประสบการณ์การเรียนรู้ และปฏิบัติงานจริงตามที่จัดขึ้นซึ่งลักษณะดังกล่าวทำให้ผู้ศึกษาได้ศึกษาด้วยความสนุกสนานมีชีวิตชีวา และท้าทายความสามารถของแต่ละบุคคลรวมทั้งสมาชิกแต่ละคนยังได้รับประสบการณ์การเรียนรู้อย่างกว้างขวางจากสมาชิกคนอื่น ๆ ด้วย

ชัยัญญา บัวประเสริฐ (2546 : 9) กล่าวว่ากิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การนำเอาประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการของสมาชิกแต่ละคนและการเปลี่ยนแปลงของกลุ่ม โดยรวมประสบการณ์ของกลุ่มจะทำให้เกิดการพัฒนาในส่วนบุคคลและกลุ่มก็จะดำเนินไปด้วยความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย นอกจากนี้การทำกิจกรรมกลุ่มยังจะต้องเกี่ยวข้องกับรับรู้เรื่องความต้องการของบุคคลอื่น และทักษะในการแสดงออกถึงความเข้าใจดังกล่าวในการสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งทั้งนี้ทั้งนั้นจะขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายในการจัดแต่ละครั้ง ด้วยจากการศึกษาความหมายของกิจกรรมกลุ่ม ดังกล่าวสามารถนำมาสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มหมายถึง การนำประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่สมาชิกต้องการและการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวมผู้นำจะสามารถทำงานให้มีประสิทธิภาพ

ก็ต่อเมื่อเขาได้เรียนรู้วิธีการจะช่วยอำนวยความสะดวกให้เกิดปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ระหว่างสมาชิกแต่ละคนโดยวิธีการดังกล่าวนี้ประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคลทุกคน และกลุ่มก็จะดำเนินการไปด้วยความสำเร็จ

จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม จากการศึกษาจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มจากแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่านสามารถนำเสนอได้ดังรายละเอียด

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2530 : 136-138) กล่าวถึงความมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ ดังนี้

- 1) เพื่อสร้างความเข้าใจในตนเองอย่างถูกต้องโดยปกติคนทั่วไปอาจจะคิดว่าตนเองมีความเข้าใจในตนเองไม่จำเป็นต้องให้คนอื่นมาช่วยชี้แจงว่าตนเป็นคนอย่างไรในทางจิตวิทยา แล้วมนุษย์ยอมเข้าใจในตัวเองแต่บางด้านก็ อาจไม่เข้าใจตัวเองได้ ดีเท่าที่ควรหรือบางครั้งก็เข้าใจตัวเองผิดพลาดได้ ทั้งนี้เพราะว่าแต่ละบุคคลมีการปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมโดยการใช่วิธีที่แตกต่างกันออกไปด้วยเหตุนี้กิจกรรมก็อาจช่วยมนุษย์ได้โดยเป็นกระจกเงาสະสะท้อนให้เห็นภาพของตนเองทุกๆ ด้าน
- 2) เพื่อสร้างความเข้าใจในบุคคลอื่นมนุษย์ความต้องการที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ความเข้าใจในสมาชิกของกลุ่ม ความเข้าใจในบุคคลอื่นจะทำให้เกิดการยอมรับพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมา ดังนั้นในการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันของสมาชิกจะเปิดโอกาสให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ลักษณะต่างๆ ของแต่ละคนได้เป็นอย่างดีและช่วยให้สามารถเข้าใจบุคคลอื่นได้
- 3) เพื่อสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิกซึ่งนอกจากจะอาศัยความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของสมาชิกแต่ละคนแล้วสิ่งที่สำคัญ และมีความหมายต่อความสำเร็จของกลุ่มคือ ความร่วมมือซึ่งถ้าขาดความร่วมมือที่ดีจะทำให้การทำงานของกลุ่มไม่ประสบความสำเร็จ เท่าที่ควร ดังนั้น ในการทำกิจกรรมกลุ่มจึงมีความมุ่งหมายที่จะเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีให้แก่สมาชิกกลุ่มให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ประนอม เดชชัย (2531 : 101-102) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ ดังนี้

- 1) เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ คือ ความเข้าใจตัวเองและเข้าใจบุคคลอื่นในกลุ่ม ซึ่งจะทำให้บุคคลปรับตัวเองเข้ากับบุคคลในกลุ่มได้ เกิดการเรียนรู้เรื่องของตนได้ดีขึ้น เช่น รู้ข้อบกพร่องของตนเอง หรือรู้ว่าตนเองเป็นคนเช่นไร เมื่อเทียบกับบุคคลในกลุ่มเกิดความเข้าใจบุคคลอื่นในกลุ่ม โดยที่สมาชิกในกลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกันยอมทำให้เกิดการเรียนรู้จักซึ่งกัน และกันได้ดี ทราบถึงข้อดี และข้อเสียข้อบกพร่องทั้งของตนเอง และคนอื่นอันจะเป็นแนวทางให้เกิดความรู้สึกรู้เห็น ออกเห็นใจซึ่งกัน และกันคิดช่วยเหลือกันตลอดจนการปรับตัวเข้าหากันด้วย
- 2) เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการทำงานหรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกันประสบการณ์ที่จะจัดในกิจกรรมกลุ่มจะช่วยให้สมาชิกได้เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกันเพราะไม่มีมนุษย์คนใดจะอยู่คนเดียวได้โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน ฉะนั้นการฝึกกิจกรรมกลุ่มในการเรียนการสอนจะช่วยฝึกให้บุคคลเข้าใจเกี่ยวกับ

กระบวนการทำงานและร่วมมือกันแก้ปัญหา 3) เพื่อให้ผู้เรียนฝึกความรู้สึกทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมในระหว่างร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น ฝึกความอดทน ฝึกการยอมรับความคิดเห็นของส่วนรวม เป็นต้น สิ่งที่ได้มาจากกิจกรรมกลุ่มเหล่านี้จะช่วยพัฒนาตัวบุคคลและสังคมต่อไปจากการศึกษา จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม ดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่ากิจกรรมกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้เข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่นด้วยสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของบุคคลในทางที่ดีขึ้นโดยได้เรียนรู้ถึงการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และเปิดโอกาสให้บุคคลได้ปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงมีความสามารถคิดเป็นมีทัศนคติเพื่อพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

หลักในการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม กรมวิชาการ (2542 : 7-8) ได้สรุปหลักในการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มที่สำคัญมี ดังนี้ 1) การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย การเรียนรู้ที่เกิดจากการฟังบรรยายเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาพฤติกรรมแต่การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้เรียนโดยกระบวนการกลุ่ม ซึ่งจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ศักยภาพของแต่ละคนทั้งในด้านความคิดการกระทำ และความรู้สึกมาแลกเปลี่ยนความคิด และประสบการณ์ซึ่งกันและกันยอมทำให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้จากแหล่งความรู้หลายๆ แหล่งอันจะนำไปสู่การปรับหรือเปลี่ยนแปลงเจตคติ และพฤติกรรมของผู้เรียนได้มากขึ้น 2) การเรียนรู้ควรจะเป็นกระบวนการที่สร้างบรรยากาศการทำงานกลุ่มที่ให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงความรู้สึกนึกคิดมีบทบาทในการรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองโดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีชีวิตชีวาและช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน 3) การเรียนรู้ควรเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเองการเรียนรู้ด้วยการทำกิจกรรมด้วยตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ ความรู้สึกเกิดขึ้นด้วยตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้เนื้อหาวิชา หรือสาระจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งจดจำได้ดีอันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรมของตนรวมทั้งสามารถนำไปสู่การนำไปพัฒนาบุคลิกภาพทุกด้านของผู้เรียน 4) การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกด้าน ดังนั้น ถ้าผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีระบบและมีขั้นตอนจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้หรือตอบคำถามที่ต้องการรู้ได้มีประสิทธิภาพ

หลักการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ได้นำเสนอว่า การเรียนแบบกระบวนการกลุ่ม หมายถึง ประสบการณ์ทางการเรียนรู้ที่นักเรียนได้รับจากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของแต่ละคนในกลุ่มมีอิทธิพลและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และกันหลักการสอนโดยวิธีการกระบวนการกลุ่มมีหลักการเพื่อเป็นแนวทาง

ในการจัดการเรียนการสอน สรุปได้ดังนี้ 1) เป็นการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนโดยให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมให้มากที่สุด เพราะการเข้าร่วมกิจกรรมและมีบทบาทในการเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมมีความกระตือรือร้น และมีความสุขในการเรียน 2) เป็นการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ เรียนรู้จากกลุ่มให้มากที่สุดกลุ่มจะเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญที่จะฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปรับตัว และทำงานเข้ากับคนอื่นได้ 3) เป็นการสอนที่ยึดหลักการค้นพบและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตัวของนักเรียนเองโดยครูเป็นผู้จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพยายามค้นหาและพบคำตอบด้วยตนเองอันจะทำให้ผู้เรียนจดจำได้ดีและจำได้นาน 4) เป็นการสอนที่ให้ความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ว่าเป็นเครื่องมือที่จำเป็น ในการแสวงหาความรู้และคำตอบต่างๆ ครูจะต้องให้ความสำคัญของกระบวนการต่างๆ ในการแสวงหา คำตอบไม่ใช่มุ่งอยู่ที่คำตอบโดยไม่คำนึงถึงกระบวนการและวิธีการที่ได้มาซึ่งคำตอบ

ขนาดของกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมและการแบ่งกลุ่ม จากการศึกษาขนาดของกลุ่มของ นักการศึกษาหลายท่าน สามารถนำเสนอได้ดังรายละเอียด

ชอร์ (Shaw, 1981 : 3) กล่าวว่า กลุ่มย่อยควรมีสมาชิก 10 คน เป็นอย่างมากถ้าจำนวน สมาชิก 30 คน ขึ้นไปก็จะจัดเป็นกลุ่มใหญ่แต่ก็อาจจะแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้ และมีความเห็นว่าจำนวน สมาชิกมีใช่เป็นปัญหาสำคัญ และการร่วมมือในการทำงานของสมาชิกจะมีความสำคัญต่อการทำงานของกลุ่มมากกว่า

คมเพชร ฉัตรศุกกุล (2530 : 26) กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มอาจจะเป็นปัจจัยที่สำคัญ ประการหนึ่งในการพิจารณาธรรมชาติของปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม กลุ่มที่มีขนาดแตกต่างกันจะทำให้ กระบวนการปฏิสัมพันธ์แตกต่างกันไปด้วยในกลุ่มที่มีขนาดมากเกินความจำเป็นสมาชิกจะต้อง ทำงานซ้ำซ้อนกัน บางคนคาดหวังจะได้รับมิตรชอบทั้งหมดในขณะที่คนอื่น ๆ รู้สึกคับข้องใจที่ไม่มี โอกาสใช้ทักษะที่ตนเองมีอยู่ขนาดของกลุ่มไม่ควรเกิน 15 คน กลุ่มจะใหญ่เท่าใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับ ความจำเป็น ของสถานการณ์นั้นๆ จุดมุ่งหมายของกลุ่ม แหล่งที่จะให้ความช่วยเหลือในกลุ่ม และ ระดับวุฒิภาวะของบุคคลในกลุ่มของกลุ่มตั้งแต่ 5-10 คน และมากที่สุดไม่ควรเกิน 15 คน จึงจะ เหมาะสมที่สุด เพราะหากสมาชิกมากเกินไปกว่านี้จะมีผลเสียต่อความสัมพันธ์ และความร่วมมือใน การทำงานของสมาชิก

ลำดับขั้นการพัฒนาการของกระบวนการกลุ่ม จากการศึกษาลำดับขั้นการพัฒนาการ ของกระบวนการการทำงานกลุ่ม และขั้นตอนการจัดกิจกรรมกลุ่มของนักการศึกษาสามารถนำเสนอ ได้ดังรายละเอียด

ทัฟส์ (Tubbs, 1988 : 177-179) ได้กล่าวถึงระยะพัฒนาการของกลุ่ม ซึ่งแบ่งได้เป็น 4 ระยะ ดังนี้

1. ระยะเวลาที่ 1 ระยะเวลาการปรับวางตัวในสิ่งแวดล้อมใหม่ (Orientation) เป็นระยะที่สมาชิกภายในกลุ่มได้เข้าร่วมกลุ่มกัน และเริ่มศึกษาถึงสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่มโดยการถามเกี่ยวกับบุคคลอื่นๆ ในกลุ่มในระยะนี้สัมพันธภาพในกลุ่มมีเพียงเล็กน้อยซึ่งสมาชิกในกลุ่มยังไม่มีความรู้สึกสบายในการเข้ากลุ่มอย่างไรก็ตามบุคคลที่อยู่ในกลุ่มชั้นนำผู้บริหาร หรือบุคคลที่คุ้นเคยกันมาก่อนจะใช้เวลาในระยะนี้เพียงเล็กน้อย

2. ระยะเวลาที่ 2 ระยะเวลาความขัดแย้ง (Conflict) เป็นระยะที่ลักษณะของความขัดแย้งกับบุคคลอื่นในกลุ่ม เมื่อระยะเวลาการปรับวางตัวในสิ่งแวดล้อมใหม่ผ่านไปจะเกิดความกดดันเพื่ดำเนินการบางอย่าง หรือ เกิดความตึงเครียดจากการเปลี่ยนแปลงสมาชิกในกลุ่มจะต่อต้านอิทธิพลหรือการควบคุมของกลุ่ม ภายในกลุ่มจะมีสมาชิกที่แสดงตัวเป็นผู้นำ โดยการพูดถึงเป้าหมายรายละเอียดของงานในกลุ่มแนวทางหรือวิธีการที่ควรกระทำ ซึ่งสมาชิกคนอื่นๆ จะเกิดความไม่พอใจ ต่อต้านไม่ยอมรับและทำตามข้อเสนอแนะ เพราะสมาชิกแต่ละคนต่างคิดว่าตนก็มีข้อคิดเห็น และเป็นข้อคิดเห็นที่ดีกว่า

3. ระยะเวลาที่ 3 ระยะเวลาของการเข้าสู่การดำเนินการ (Emergence) ในระยะนี้จะรวมถึงการแก้ปัญหาความขัดแย้งในระยะที่ 2 เป็นระยะที่เริ่มมีความยึดเหนี่ยวกันภายในกลุ่ม และกลุ่มจะเริ่มดำเนินไปอย่างสงบราบรื่น ระยะนี้อธิบายได้ว่าอาจเกิดจากมูลเหตุต่างๆ 3 ประการ คือ

3.1. จากการที่สมาชิกได้เห็นประโยชน์ของการปรองดองกันพฤติกรรมที่สุภาพเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลวของกลุ่มได้

3.2. จากความรู้สึกในกลุ่ม และพัฒนาการของการยึดเหนี่ยวในกลุ่มสามารถพิชิตการต่อต้านให้เกิดแนวคิดและพัฒนาบทบาทใหม่ขึ้นมา

3.3. ความขัดแย้งและความไม่เห็นด้วยต่างๆ จะสลายไปในระยะที่ 3 สมาชิกจะแสดงความคิดเห็นที่ไม่เหมาะสมต่อข้อเสนอของกลุ่มเพียงเล็กน้อย

4. ระยะเวลาที่ 4 ระยะเวลาดำเนินการหรือระยะสัมฤทธิ์ผล (Reinforcement) เป็นระยะที่เกิดผลงานสูงสุดของกลุ่ม และภายในกลุ่มจะเกิดความสอดคล้องกันความไม่เห็นด้วยจะหายไปและบทบาทในขณะนั้นจะเหมาะสมกับแต่ละบุคคลซึ่งจะส่งผลให้ผลงานของกลุ่มดีขึ้น สมาชิกภายในกลุ่มจะรู้สึกสนุกสนาน แต่ละคนจะให้การเสริมแรงซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จของกลุ่มในระยะแรกของการเข้ากลุ่มสมาชิกในกลุ่มจะรู้สึกว่าเป็นการเสียเวลาเปล่าแต่ในระยะที่ 4 สมาชิกจะรู้สึกว่าได้ทำสิ่งที่มีคุณค่ามาก

คุณค่าและประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของนักการศึกษา นำเสนอได้ดังรายละเอียด

สัญญา บัวประเสริฐ (2546 : 20) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มมีส่วนช่วยในการพัฒนาด้านต่างๆ จึงเป็นการช่วยให้บุคคลได้พัฒนาตนเองนับตั้งแต่การเรียนรู้ที่จะรู้จักตนเองอย่างเหมาะสม เข้าใจตนเอง และการที่บุคคลได้ทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันก็ย่อมจะช่วยพัฒนาทักษะทาง ด้านการฟัง เป็นการฝึกให้เป็นผู้ฟังที่ดีรู้จักกล้าแสดงออกกล้าแสดงความคิดเห็น รู้จักควบคุมการแสดงออกของอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมกล้าที่จะเปิดเผยตนเองต่อบุคคลอื่น

คมเพชร ฉัตรศุกกุล (2530 : 15-17) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มมีคุณค่าในด้านความเจริญงอกงามเพิ่มความมั่นใจในตนเอง มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเองดีขึ้นเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าคุณค่าของกิจกรรมกลุ่มมีหลายด้าน เช่น มีคุณค่าในการพัฒนาด้านอารมณ์และสังคม เพราะเมื่อบุคคลเข้าร่วมกิจกรรมจะได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องการปฏิบัติตนในสังคมและในขณะเดียวกันได้เรียนรู้เรื่องการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ด้วยการได้รับประสบการณ์ของสมาชิกแต่ละคนมีคุณค่าในการพัฒนาด้านทัศนคติ ความสนใจ ความสามารถและในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม บุคคลจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่นมีความเคารพบุคคลอื่นจึงจะทำให้อยู่ร่วมกับกลุ่มได้ และยังช่วยให้บุคคลอื่นที่มาจากครอบครัวอื่นได้เรียนรู้สังคมสามารถแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมนอกเหนือจากความสำเร็จของกิจกรรมที่ทำแล้วกิจกรรมกลุ่มยังมีคุณค่าด้านอื่นๆ อีกได้แก่

1. คุณค่าในการด้านพัฒนาการ (Development values) เช่น การตอบสนองของความต้องการพื้นฐานบุคคล การสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม คุณค่าด้านอาชีพ ตลอดจนความเจริญงอกงามด้านความรู้และทักษะ

2. คุณค่าในด้านวินิจฉัย (Diagnostic values) สำหรับผู้นำกลุ่มเมื่อมีการทำกิจกรรมกลุ่มจะทำให้มีโอกาสที่จะสังเกตสมาชิกในกลุ่มแต่ละคนทำให้ได้รับความเข้าใจเป็นอย่างดีในตัวผู้เรียน

3. คุณค่าในด้านการบำบัด (Therapeutic values) ในการรวมกลุ่มของบุคคลนั้นจะมีคุณค่าต่อการบำบัดได้เป็นอย่างดี ในโรงพยาบาลและคลินิกจะนำวิธีการทางกลุ่มไปใช้ในการรักษาคนไข้ โดยทำการบำบัดทางจิตวิทยากับคนไข้เป็นกลุ่ม (Group psychotherapy) สำหรับในโรงเรียนผู้เรียนมีปัญหาล้ายคลึงกัน อาจได้รับความช่วยเหลือโดยการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group counseling) แต่สำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาเพียงเล็กน้อยจะได้รับประโยชน์จากการร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น การแก้ปัญหาทางอารมณ์ การพัฒนานิสัยของตนเอง เป็นต้น

4. คุณค่าต่อโรงเรียน และชุมชน (Values to the school and community) การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสในการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆทำให้บุคคลที่มีความสามารถมีคุณค่าสร้างประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและชุมชนได้นอกจากสมาชิกกลุ่มจะได้รับผลประโยชน์โดยตรงดังกล่าวแล้วผลพลอยได้อื่นๆอันเกิดจากการเข้าร่วมกลุ่มมีดังต่อไปนี้ (สัญญา บัวประเสริฐ,2546:21)

4.1. กลุ่มจัดเป็นสนามสำหรับทดสอบความสามารถของสมาชิก เช่น เด็กวัยรุ่นต้องการคบเพื่อนต่างเพศอาจมีความรู้สึกเคอะเขินแต่ถ้าเด็กๆ เหล่านั้นได้เข้ากลุ่มและมีการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันปฏิริยาดังกล่าวก็จะค่อยๆ หายและเป็นปกติได้ หรือในกรณีที่คนเก่งแต่ไม่มีโอกาสจะพูดที่ไหนก็จะอาศัยกลุ่มเป็นที่ทดลองหรือแสดงความสามารถให้คนอื่นเห็น

4.2. กลุ่มเป็นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์เจตคติ ความคิดเห็นช่วยปรับปรุงเจตคติและนิสัยใจคอของสมาชิก และให้สมาชิกได้เป็นกำลังใจให้แก่กันและกัน

4.3. กลุ่มช่วยเสริมสร้างควมมีวินัยให้แก่ตนเองเมื่อสมาชิกเข้ากลุ่มจะต้องมีการปฏิบัติตามกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ร่วมกันซึ่งจะช่วยทำให้สมาชิกมีความอดทนด้วย

4.4. กลุ่มช่วยให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยให้ความอบอุ่นให้กำลังใจ ให้ความรักและกลุ่มยังเป็นเรื่องบำรุงขวัญของสมาชิกด้วยการทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเป็นที่รัก และได้รับการยกย่องจากกลุ่มจะช่วยให้เด็กมีความเข้าใจตนเองดีขึ้นเกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย และเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 30-31) ได้กล่าวถึง การนำการทำงานกลุ่มมาใช้เป็นกระบวนการเรียนการสอน นอกจากช่วยเสริมความเป็นประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนได้แล้วยังมีประโยชน์อื่นๆ ดังนี้ 1) กลุ่มช่วยฝึกความกล้าและทดสอบความสามารถของนักเรียนบางคนอาจไม่กล้าที่จะทำหรือเผชิญกับปัญหาต่างๆ คนเดียวจำเป็นต้องอาศัยกลุ่มช่วยจึงจะเกิดความกล้าขึ้น 2) กลุ่มช่วยแลกเปลี่ยนประสบการณ์เจตคติและความคิดเห็นทั้งยังช่วยปรับปรุงความประพฤติ และนิสัยใจคอของสมาชิกให้ดีขึ้นด้วย 3) กลุ่มช่วยเสริมสร้างพลังทางด้านร่างกายและจิตใจ ร่วมมือร่วมแรงและร่วมใจ ในการทำกิจกรรมในการทำกิจกรรมเพื่อกลุ่มจะเป็นเครื่องช่วยส่งเสริมพลังงาน 4) กลุ่มช่วยค้ำกันให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยเป็นเครื่องบำรุงขวัญและให้ความอบอุ่นแก่สมาชิกเมื่อเกิดการรวมกลุ่มกันความรู้สึกต่างๆ เหล่านี้จะเกิดขึ้นทันทีทำให้สมาชิกเกิดความมั่นใจในตนเอง และรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าต้องการทำทุกอย่างให้เกิดประโยชน์แก่กลุ่มตน 5) กลุ่มจะช่วยสร้างความมั่นคงผูกพัน และยึดมั่นในกลุ่มเพื่อให้กลุ่มสามารถควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มได้ด้วยจากการศึกษาดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่ากิจกรรมกลุ่มมีคุณค่าและประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสามารถที่จะพัฒนาเสริมสร้างทักษะเจตคติและพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น และสามารถตอบสนองความต้องการทางพื้นฐานของบุคคลความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคมรวมทั้ง เพิ่มความมั่นใจให้กับตนเองเพราะกิจกรรมกลุ่มเป็นกิจกรรมที่นำไปสู่การปฏิบัติ การวิเคราะห์ทำให้รู้จักตนเองและบุคคลอื่นได้มากขึ้น มีการพัฒนาตนเองในทางที่ดีขึ้น

พฤติกรรมด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ได้มีนักจิตวิทยา นักการเมืองการปกครอง และนักการศึกษาให้ความหมายของ "วิถีชีวิตประชาธิปไตย" ไว้ดังนี้ (วิภาดา, 2538 : 9-10)

กระทรวงศึกษาธิการ (2535 : 3-25) ได้ให้แนวการดำเนินชีวิตอย่างประชาธิปไตยไว้ว่าการที่จะให้ประเทศชาติมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกคนในชาติจะต้องใช้ชีวิตประจำวันให้เป็นไปตามแบบแผนของประชาธิปไตยเสียก่อน กล่าวคือ ทุกคนจะต้องยอมรับการเอาหลักการใหญ่ๆ ของประชาธิปไตยมาเป็นคติในการดำเนินชีวิตประจำวันของตนหลักการใหญ่ๆ ของประชาธิปไตย คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการยอมรับในเหตุผลการใช้เสียงข้างมากในการตัดสินใจปัญหา การประนีประนอม การเคารพสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น หลักการเหล่านี้ทุกคนต้องยึดถือและใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวันของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิตและในครอบครัว ตัวอย่าง ของการปกครองแบบประชาธิปไตยในครอบครัวเปิดโอกาสให้ลูกแสดงความคิดเห็นเมื่อลูกทำผิดควรถามเหตุผลว่าทำไมจึงทำเช่นนั้นและอธิบายให้เห็นความถูกผิดไม่ควรเอาแต่ลงโทษเด็กขณะเดียวกันแนววิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในชุมชนก็ คือ การที่บุคคลรู้จัก "สิทธิ" และ "หน้าที่" ต่อชุมชนอันได้แก่สิทธิในการแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับชุมชนสิทธิที่จะออกเสียงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับกิจกรรมใดๆ ในชุมชนหน้าที่ในการให้ความร่วมมือกับชุมชน เช่น การปราบปรามโจรผู้ร้าย การซ่อมแซมวัด การลอกคลองการพัฒนาถนนหนทาง ฯลฯ เป็นต้น

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2533 : 11-15) ได้กล่าวถึง วิธีการส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตยเอาไว้ดังนี้ 1) การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตยในครอบครัวครอบครัวถือว่าเป็นหน่วยสังคมหน่วยย่อยที่สุดของชุมชน ครอบครัวจึงเป็นพื้นฐานของการปลูกฝังประชาธิปไตย ซึ่งในทางปฏิบัติเราสามารถปลูกฝังประชาธิปไตยในครอบครัวได้โดยใน ประการแรก จะต้องรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างบุคคลในครอบครัว โดยทุกๆ เรื่องจะต้องตกลงกันด้วยเหตุผลโดยสันติวิธีเป็นหลัก ประการที่สอง สามารถกระทำได้โดยให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนให้มากยิ่งขึ้น ประการที่สาม โดยการอบรมสั่งสอนบุตรให้รู้จักใช้เหตุผลและให้มีระเบียบวินัยเคารพกฎหมายและระเบียบแบบแผนในจิตสำนึกของตนเอง และประการสุดท้าย บิดามารดาต้องรักลูกเท่าเทียมกันเมื่อเติบโตขึ้นจะเป็นผู้มองโลกในแง่ดี และความเชื่อในความเท่าเทียมกันของมนุษย์ซึ่งสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย 2) การส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านและระดับตำบลเราสามารถส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหาต่างๆ ด้วยตนเองโดยวิธีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่างๆ ของชาวบ้านให้มากยิ่งขึ้น เช่น กลุ่มทางด้านอาชีพ กลุ่มสหกรณ์ และกลุ่มกิจกรรมอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มนำแนวทางประชาธิปไตยไปใช้ในการปฏิบัติจริงซึ่งจะทำให้ประชาชนมีอำนาจในการต่อรองและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านและตำบลของตนเองเป็นอย่างดี

สุวภีร์ วรจำปา(2539 : 19-20) กล่าวว่า คุณลักษณะของประชาธิปไตย หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยของบุคคลซึ่งแบ่งออกเป็น ด้านจิตใจหรืออุดมการประชาธิปไตย ด้านสติปัญญา หรือความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาธิปไตย และด้านพฤติกรรมการแสดงออก หรือวิถีชีวิตประชาธิปไตยจึงเป็นส่วนหนึ่งของคุณลักษณะประชาธิปไตยมีความหมายโดยสรุป คือ การดำเนินชีวิตที่นำเอาหลักการประชาธิปไตยมาใช้จนเป็นนิสัย และวิถีทางการดำเนินชีวิตอย่างเป็นประชาธิปไตย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านการเคารพซึ่งกันและกัน 2) ด้านการมีส่วนร่วมและร่วมมือกันและกัน 3) ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา กล่าวโดยสรุป คือ วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย คือ การดำเนินชีวิตที่นำเอาหลักการประชาธิปไตยมาใช้เป็นวิถีทางในการดำเนินชีวิต กล่าวคือ ทุกคนจะต้องยอมรับการเอาหลักการใหญ่ๆ ของประชาธิปไตย คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการยอมรับในเหตุผลการใช้เสียงข้างมากในการตัดสินใจ การประนีประนอมการเคารพสิทธิ และหน้าที่ของผู้อื่นหลักการเหล่านี้ทุกคนต้องยึดถือ และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวันของตน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538:21-23) ได้วิเคราะห์ความหมายของวิถีชีวิตประชาธิปไตย เพื่อให้เหมาะสมกับจิตวิทยาพัฒนาการของนักเรียนระดับประถมศึกษา เห็นว่าพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนประถมศึกษาควรประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้

1. คารวะธรรม มีพฤติกรรมที่แสดงออก ดังนี้

1.1. เคารพในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ได้แก่ การแสดงความเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ทุกโอกาสการร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่จัดเพื่อแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ในโอกาสวันสำคัญต่างๆ การไปรับเสด็จเมื่อพระมหากษัตริย์ หรือพระบรมวงศานุวงศ์เสด็จไปในถิ่นที่อยู่หรือบริเวณใกล้เคียงการปฏิบัติต่อสัญลักษณ์ที่แสดงถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น ธงชาติ พระบรมฉายาลักษณ์ เพลงสรรเสริญพระบารมี ฯลฯ ด้วยความเคารพเมื่อได้ยินหรือเห็นบุคคลใดแสดงกิริยา วาจา หรือมีการกระทำอันไม่สมควร ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ต้องกล่าวตักเตือนและห้ามไม่ให้ปฏิบัติเช่นนั้นอีกเคารพในหลักปฏิบัติของศาสนาที่ตนนับถือและไม่ลบหลู่ศาสนาอื่น

1.2. เคารพซึ่งกันและกันทางกาย ได้แก่ การแสดงการเคารพซึ่งกันและกัน เช่น การทักทาย การให้เกียรติผู้อื่น การแสดงความเคารพแก่ผู้ซึ่งอาวุโสกว่า การให้การต้อนรับแก่บุคคลและการแสดงความเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน

1.3. เคารพกันทางวาจา ได้แก่ การรู้จักพูดจาให้เหมาะสมกับกาลเทศะใช้คำพูดเหมาะสมตามฐานะของบุคคลพูดจาสุภาพไม่ก้าวร้าวส่อเสียด ไม่พูดในสิ่งที่จะทำให้ผู้อื่นเกิดความเดือดร้อน ไม่นำความลับของบุคคลอื่นไปเปิดเผย ไม่นินทาหรือโกหกหลอกลวง

1.4. เคารพในสิทธิของผู้อื่น ได้แก่ การไม่ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่นทั้งทางกายหรือวาจา รู้จักเคารพในสิทธิของคนที่มาก่อนหลัง เคารพในความเป็นเจ้าของสิ่งของเครื่องใช้ และต้องรู้จักขออนุญาตเมื่อล่วงล้ำเข้าไปในที่อยู่อาศัยของบุคคลอื่น

1.5. เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น ได้แก่ การยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น เมื่อมีผู้พูดเสนอความคิดเห็นควรฟังด้วยความตั้งใจ และใคร่ครวญด้วยวิจาร์ณญาณหากเห็นว่าเป็นการเสนอแนวคิดที่ดีมีประโยชน์มากกว่าความคิดเห็นของตนก็ควรยอมรับ และปฏิบัติตาม

1.6. เคารพในกฎระเบียบของสังคม ได้แก่ การยึดมั่นในกรอบระเบียบของสังคม เช่น วัฒนธรรมประเพณี กฎเกณฑ์ทางสังคม และกฎหมายของประเทศ

1.7. มีเสรีภาพและใช้เสรีภาพในขอบเขตของกฎหมาย และขนบธรรมเนียมประเพณี

2. สามัคคีธรรม มีพฤติกรรมที่แสดงออก ดังนี้

2.1. การรู้จักประสานประโยชน์ โดยถือเอาประโยชน์ของส่วนรวมหรือของชาติเป็นที่ตั้ง ได้แก่ การทำงานร่วมกันอย่างสันติวิธีรู้จักการประนีประนอมโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ส่วนรวมเป็นส่วนใหญ่มีการเสียสละความสุขส่วนตนหรือหมุ่คณะเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมหรือของชาติ

2.2. ร่วมมือกันในการทำงานหรือทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดร่วมกันโดยมีบุคคลผู้ร่วมงานตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ในการร่วมทำงานนี้จะต้องมีการวางแผนในการทำงานร่วมกันคิดร่วมกันและทำร่วมกัน เมื่อถึงขั้นตอนของการทำงานก็จะช่วยเหลือ อกันอย่างตั้งใจจริงจังไม่หลีกเลี่ยงหรือทำแบบเอาเปรียบผู้อื่น

2.3. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมถือว่างานส่วนรวมเป็นของตน

2.4. รับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวมและหน้าที่ต่อสังคม

2.5. ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของตนในกลุ่ม ในหน่วยงาน และในสังคม

2.6. รักหมุ่คณะ มีใจหวังดี และช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

3. ปัญญาธรรม มีพฤติกรรมที่แสดงออก ดังนี้

3.1. ในกรณีที่มีปัญหาได้แย้งในหมุ่คณะจะต้องพยายามอภิปรายจนกระทั่งสามารถชักจูงให้ทุกคนเห็นคล้อยตามเมื่อเกิดกรณีต่างก็มีเหตุผล และความถูกต้องในการตัดสินใจปัญหาทั้งปวงไม่ใช่ใช้เสียงข้างมากในการตัดสินใจปัญหาเสมอไป

3.2. เน้นการใช้ปัญญาใช้เหตุผล และความถูกต้องในการตัดสินใจปัญหาทั้งปวงไม่ใช่เสียงข้างมากในการตัดสินใจปัญหาเสมอไป

3.3. เมื่อมีปัญหาใดเกิดขึ้น หรือ มีเรื่องที่จะต้องตัดสินใจทุกคนต้องร่วมกันคิดและช่วยกันตัดสินใจโดยใช้เหตุผล

3.4. ในกรณีที่มีปัญหาโต้แย้งหมู่คณะจะต้องพยายามอภิปรายจนกระทั่งสามารถชักจูงให้ทุกคนเห็นคล้อยตาม เมื่อเกิดกรณีต่างก็ มีเหตุผลที่ดีด้วยกัน และไม่อาจชักจูงให้กลุ่มหันไปทางใดทางหนึ่งเท่านั้นจึงจะใช้วิธีการออกเสียง

พฤติกรรมด้านระบบประชาธิปไตย เป็นรูปแบบหรือกระบวนการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่มทุกคนในกลุ่มต้องมีส่วนร่วมทำงานทุกขั้นตอน เมื่อมีปัญหาในการทำงานเกิดขึ้นต้องใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน โดยมีพฤติกรรมที่แสดงออก ดังนี้

1. รู้จักเลือกคนดีมีความรู้ ความสามารถ และมีความรับผิดชอบ เข้าทำงานแทนหมู่คณะ
2. รู้ขั้นตอนในการดำเนินงาน โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้
 - การวางแผน
 - การปฏิบัติตามแผน
 - การประเมินผลงาน
3. สามารถปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ทุกคนร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม และร่วมกิจกรรมทุกขั้นตอน

การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้นจะต้องอาศัยการจัดกิจกรรมเพราะกิจกรรมเป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยเสริมความรู้ความสามารถทางวิชาการ ช่วยแก้ปัญหาทางการปกครอง ช่วยให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทำให้เด็กมีโอกาสทำงาน และประสบความสำเร็จในงานที่ตนถนัด และสนใจทำให้เป็นพลเมืองดีในระบบประชาธิปไตยรู้จักริเริ่มสร้างสรรค์รู้จักเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีรู้จักทำงานร่วมกัน (กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์, 2533 : 455)

ในส่วนของหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับกิจกรรมประชาธิปไตย ดังนี้ 1) สามารถวิเคราะห์สาเหตุและเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัวได้อย่างมีเหตุผล ด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ 2) มีความภูมิใจในความเป็นไทย มีนิสัยไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 3) มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการทำงาน มีนิสัยรักการทำงานและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 4) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพ และการเปลี่ยนแปลงของสังคมในบ้าน และชุมชนสามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของบ้าน และชุมชนตลอดจนอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมในชุมชนรอบด้าน

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้คุณภาพของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยไว้ในมาตรฐานที่ 6 "นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ตามวิถีประชาธิปไตย" มี 3 ตัวบ่งชี้ ดังนี้คือ

1. ตัวบ่งชี้ที่ 1 การเคารพสิทธิส่วนบุคคล ส่วนรวมและกฎระเบียบของสังคม
2. ตัวบ่งชี้ที่ 2 ความร่วมมือร่วมใจประสานประโยชน์เรื่องส่วนรวม
3. ตัวบ่งชี้ที่ 3 การใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาาร่วมกัน

ในการสร้างเสริมปลูกฝัง และพัฒนาประชาธิปไตยนั้นควรเริ่มดำเนินการตั้งแต่วัยเด็กถ้าสร้างเสริมให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจวิถีชีวิตประชาธิปไตยตั้งแต่ในระดับประถมศึกษาแล้วการพัฒนาประชาธิปไตยให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยก็จะดำเนินไปได้ด้วยดี เพราะเมื่อนักเรียนที่เรียนจบออกไปจากระบบโรงเรียนก็จะนำเอาความรู้ความ เข้าใจและประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามวิถีประชาธิปไตยที่ได้รับการปลูกฝังไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวันในชุมชนและสังคมต่อไป ดังนั้น โรงเรียนประถมศึกษาจึงควรมีบทบาทในการเสริมสร้างคุณลักษณะประชาธิปไตยให้กับนักเรียน ดังนี้ 1) บทบาทในการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติโดยใช้กระบวนการกลุ่มทุกชั้นตอนการสอนให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มช่วยกันคิดช่วยกันทำ ให้สมาชิกในกลุ่มได้วางแผนหลักการในการทำงานร่วมกัน ครูเป็นเพียงผู้เตรียมกิจกรรมสื่อ และคอยดูแลการทำงานให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง 2) บทบาทในกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมการทำงาน ในระบอบประชาธิปไตยเป็นการฝึกฝนให้นักเรียนทำงานร่วมกัน นอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมห้องสมุด กิจกรรมสหกรณ์ กิจกรรมทำความสะอาดบริเวณ เป็นต้น โดยให้ดำเนินกิจกรรมในลักษณะของกลุ่มบุคคลให้มีคณะกรรมการนักเรียนในกลุ่มเป็นผู้ดำเนินการ ครูเป็นเพียงที่ปรึกษาแนะนำ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2538 : 13-16) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตยในโรงเรียนนั้นครูผู้สอนจะต้องเข้าใจ และเลือกใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสอดคล้องกับผู้เรียน

เทียน ทองแก้ว (2537 : 44) ได้กล่าวถึงการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มแบบประชาธิปไตย ดังนี้ 1) มองว่าการพึ่งพาอาศัยกันเป็นเรื่องจำเป็นในสังคมปัจจุบันนักเรียนต้องได้รับการฝึกอบรมอยู่ร่วมกันทำงานร่วมกัน เพื่อเตรียมการอยู่ร่วมกันทำงานร่วมกันในสังคมอนาคต 2) สนับสนุนให้มีการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันช่วยเหลือเกื้อกูลสนับสนุนความสำเร็จร่วมกันการเข้าใจการเสริมสร้างความสำเร็จของแต่ละคนจะทำให้ผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น นักเรียนที่ชอบทำงานคนเดียวจะได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น คำตอบแทนการทำงานจะพิจารณาจากรางวัลที่ได้ แต่ไม่พิจารณาเป็นรายบุคคลจะให้คำตอบแทนเป็นรายกลุ่ม 3) ความรับผิดชอบของนักเรียนแต่ละคนจะช่วยให้การทำงานกลุ่มแข็งแกร่งขึ้นการทำงานร่วมกันนักเรียนแต่ละคนจะมีการตรวจสอบ และนำผลงานเสนอในกลุ่ม กลุ่มจะร่วมพิจารณาและให้การช่วยเหลือ คือ ใครอ่อนด้านใด ใครที่เก่งกว่าก็จะให้การช่วยเหลือ แต่นักเรียนทุกคนต้องตระหนักว่าจะไม่มีใครช่วยเหลือ ใครได้มากในการทำงานทุกคนต้องช่วยเหลือตนเองไว้เป็นสำคัญ 4) ทักษะทางสังคมกิจกรรมการช่วยเหลือ และร่วมมือกันทางสังคมจะสำเร็จได้ต้องอาศัยทักษะ

ระหว่างบุคคล และการทำงานรวมกลุ่มซึ่งเรียกรวมๆ กันว่าทักษะทางสังคม คือ ความสามารถที่จะทำงานร่วมกับคนอื่นได้อย่างเป็นสุขครูต้องกระตุ้นให้นักเรียนใช้ทักษะทางสังคม ได้แก่ การสร้างภาวะผู้นำ การตัดสินใจ การสร้างความไว้วางใจ การติดต่อสื่อสาร การแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน 5) การทำกิจกรรมกลุ่มเป็นการทำงานร่วมกัน ครูจะต้องสร้างความมั่นใจว่าทุกคนในกลุ่มจะมีผลสัมฤทธิ์ได้ตามเป้าหมาย และคงสภาพการทำงาน ร่วมกันนั้นจะต้องเข้าใจบทบาทของตนเองในการช่วยเหลือให้กลุ่มเกิดการเปลี่ยนแปลง หรือคงสภาพกลุ่มไว้ ครูจึงต้องกระตุ้นให้นักเรียนฝึกทักษะการทำงานร่วมกันแต่ก็เปิดโอกาสให้แต่ละคน ได้ทำงานของตนเองอย่างเต็มที่จนนักเรียนเกิดความมั่นใจว่าเขามีปัญหาชัดเจน และเข้าใจตรงกันในการทำงานร่วมการฝึกผู้เรียนให้สามารถทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้จะช่วยเสริมสร้างประชาธิปไตย เพราะการทำงานร่วมกันจะต้องอาศัยหลักประชาธิปไตยยึดหลักเสียงข้างมาก หลักเหตุผล หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักภราดรภาพ ซึ่งพฤติกรรมจะหลอมรวมเป็นพฤติกรรมที่พึงปรารถนา 3 ประการ คือ คารวะธรรม สัมมาศีลธรรม และปัญญาธรรมการ ที่จะเสริมสร้างคุณลักษณะประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้นั้น ครูผู้สอนจะต้องยึดหลักการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติงานส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ความคิดเชิงวิพากษ์ วิจารณ์ และการหาข้อสรุปร่วมกันทั้งนี้จะต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักประชาธิปไตยจึงจะสามารถสนองปรัชญาของหลักสูตรได้ คือ คิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาได้ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ดังนั้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2535 : 6) ได้ให้หลักการคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนางาน โดยกระบวนการกลุ่มเพื่อสร้างเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนไว้ดังแผนภูมิที่ 1

(1)	(2)	(3)	(4)
ให้เผชิญปัญหาที่นักเรียนส่วนใหญ่ได้ผลกระทบร่วมกัน	กลุ่มวิเคราะห์ปัญหา/สาเหตุของปัญหา	กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาหลาย ๆ ทาง	ตัดสินใจเลือกปฏิบัติกิจกรรม
<ul style="list-style-type: none"> - บทบาทสมมติ - กรณีตัวอย่าง - สถานการณ์จำลอง - ระเบียบข้อบังคับ - ความเชื่อ 	<ul style="list-style-type: none"> - ระดมพลังสมอง - ศึกษาจากเอกสารข้อมูล - ศึกษาจากสภาพที่เป็นจริง 	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดเป้าหมาย - วางแผนแก้ปัญหาหลาย ๆ ทาง - เสนอโครงการ 	<ul style="list-style-type: none"> - เลือกเป้าหมายที่เป็นไปได้ - เลือกโครงการที่เหมาะสมและเป็นความเห็นชอบของสมาชิกส่วนใหญ่ - สมาชิกปฏิบัติงานร่วมกัน

แผนภูมิที่ 1 แสดงรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย

ที่มา : วิโรจน์ บรรดาศักดิ์, 2543 : 41

จากแผนภูมิมิสรุปได้ว่า

1. ขั้นตอนที่ 1 ขั้นให้เผชิญปัญหาที่นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบร่วมกันทุกคนย่อมจะต้องหาวิธีแก้ปัญหาเพื่อให้ตนเองและกลุ่มมีความสุขหรือได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ดังนั้นกิจกรรมที่นำไปใช้ในตอนนี้จะเป็น เรื่องที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันของนักเรียนชาวจากหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นๆ สถานการณ์จำลอง หรือบทบาทสมมติ ระเบียบข้อบังคับที่ล้าสมัย หรือข้อมูลที่เกิดจากความเชื่อที่ล้าสมัย หรือข้อมูลที่เกิดจากความเชื่อด้านประเพณีและค่านิยมต่างๆ การทำกิจกรรมส่วนนี้อาจนำนักเรียนไปนอกห้องเรียนหรือในห้องเรียนก็ได้แล้วแต่ครู และนักเรียนจะร่วมกันเลือกประสบการณ์ที่เหมาะสม

2. ขั้นตอนที่ 2 กลุ่มวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาสาเหตุของปัญหา ครูให้นักเรียนรวมกลุ่มเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ที่กำลังเผชิญหน้าอยู่ โดยใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมาด้วยวิธีการระดมพลังสมอง ศึกษาข้อมูลจากเอกสารตำราและระเบียบข้อบังคับ หรือไปศึกษาจากสถานการณ์จริงเพื่อให้เกิดความคิดเชิงวิทยาศาสตร์ คือมีเอกสารหรือหลักฐานที่อ้างอิงได้

3. ขั้นตอนที่ 3 กำหนดแนวทางแก้ปัญหาหลายๆ แนวทางหลังจากกลุ่มระดมพลังสมองหาสาเหตุของปัญหาได้แล้วและเริ่มมองเห็นทางแก้ปัญหาซึ่งสมาชิกจะเสนอแนวทางหลายๆ แนวทางหรือหลายๆ ทางเลือก โดยแต่ละทางเลือกนั้นๆ มีเป้าหมายชัดเจนมีการคิดวางแผน หรือสามารถคิดออกมาเป็นโครงการได้

4. ขั้นตอนที่ 4 ตัดสินใจเลือกปฏิบัติ เป็นการตัดสินใจของกลุ่มโดยอาศัยแนวทางที่เสนอไว้หลายๆ ทางโดยพิจารณาจากเหตุผล และความชัดเจนของเป้าหมายงบประมาณที่ใช้และเงื่อนไขเวลาหรือตัวแปรอื่นๆ ที่อาจมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานการตัดสินใจในขั้นตอนนี้สมาชิกจะลงความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อให้เกิดการยอมรับและถือเป็นการรับผิดชอบของกลุ่มจากรูปแบบการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียน 4 ขั้นตอนที่กล่าวจะเห็นว่าเป็นแนวทางคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาในระบบกลุ่มซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาชีวิตประจำวันได้เพราะเป็นขั้นตอนในการแก้ปัญหาและสามารถนำขั้นตอนเหล่านี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนางานในองค์กรได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามกระบวนการเหล่านี้จะดำเนินการไปได้ต้องอาศัยปัจจัยหลายประการเข้ามาเกี่ยวข้อง อาทิ

1. ผู้เรียนได้เรียนกิจกรรมที่ตนสนใจและสอดคล้องกับความสามารถของตน
2. โรงเรียนต้องถือเป็นหลักการว่าต้องพยายามเปิดกิจกรรมให้หลากหลาย โดยวางแผนจัดกิจกรรมร่วมกับผู้เรียนเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
3. ผู้บริหารต้องสนับสนุนเอาจริงในการปฏิบัติ และการให้ขวัญกำลังใจแก่ครูที่ปรึกษากิจกรรมเน้นความเข้าใจในกระบวนการจัดกิจกรรมให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และงบประมาณ
4. ครูที่ปรึกษากิจกรรมต้องรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง เอาใจใส่อุทิศเวลาให้กับงานประชาสัมพันธ์ชี้แจง และเชิญชวนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม
5. มีการนิเทศติดตามทั้งภายในและภายนอก โดยเน้นกระบวนการกลุ่มและการปฏิบัติจริงของนักเรียน
6. ต้องมีการสรุปผลวัดผล ประเมินผลเพื่อหาข้อมูลและแนวทางในการปรับปรุงแผนงานโครงการในโอกาสต่อไป เน้นการมีส่วนร่วมในการประเมินนอกเหนือจากกิจกรรมตามโครงสร้างของหลักสูตรแล้วกิจกรรมที่โรงเรียนควรสนับสนุนให้ดำเนินการในโรงเรียนสามารถจำแนกได้ ดังนี้

6.1. กิจกรรมคณะกรรมการนักเรียนเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ ให้รู้จักทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมดำเนินการจัดกิจกรรมของโรงเรียนตามหลักประชาธิปไตย คณะกรรมการนักเรียนอาจมาจากผู้แทน หรือประธานจากชมรมต่างๆ หรือหัวหน้าห้องเรียนทุกห้องเรียน องค์ประกอบของ

คณะกรรมการนักเรียนอาจประกอบไปด้วย ประธาน รองประธาน กรรมการ เภวัญญิก ปฏิคม ประชาสัมพันธ์ เลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการนักเรียน คือ เป็นผู้แทนของนักเรียนในการร่วมทำกิจกรรมของโรงเรียน ประสานงานระหว่างนักเรียนกับผู้บริหาร ครูอาจารย์ในโรงเรียนวิริเริ่ม และจัดทำโครงการอันเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชนตามที่โรงเรียนเห็นชอบหรือดำเนินการทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย

6.2. กิจกรรมวันสำคัญ ได้แก่ กิจกรรมปกติที่โรงเรียนปฏิบัติเป็นประจำต่อเนื่องทุกปี ในโอกาสวันสำคัญต่างๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ วันพี่ชงมกล วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา วันแม่ วันปิยมหาราช วันเฉลิมพระชนมพรรษา เป็นต้น ในการจัดกิจกรรมวันสำคัญที่ส่งเสริมประชาธิปไตย โรงเรียนควรกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนให้ชัดเจน การดำเนินงาน ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในลักษณะต่างๆ เช่น จัดตั้งกรรมการหรือกลุ่มงานเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญนั้นๆ เป็นการถาวรหรือเฉพาะกิจเฉพาะปี โดยให้ผู้บริหารเลือกประธานกลุ่ม แล้วให้ประธานกลุ่มเลือกกรรมการหรือคณะทำงานเอง หรืออีกวิธีหนึ่งจัดให้มีการเลือกตั้งจากคณะครูก็ได้หรือมอบให้คณะกรรมการนักเรียน หรือเจ้าของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการ

6.3. กิจกรรมตามนโยบาย ได้แก่ กิจกรรมที่ได้รับมอบหมายเชิงนโยบายจากโรงเรียน กรม กระทรวง หรือรัฐบาล อาจเป็นกิจกรรมต่อเนื่องหรือเฉพาะกิจก็ได้ เช่น กิจกรรมอาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนกิจกรรมสหกรณ์ กิจกรรมปลูกต้นไม้ กิจกรรมออกกำลังกาย กิจกรรมฝึกโรงเรียน กิจกรรมรณรงค์โรคเอดส์ กิจกรรมบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม กิจกรรมงานวิทยาศาสตร์ กิจกรรมรณรงค์ประชาธิปไตย เป็นต้น

6.4. กิจกรรมส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แก่ กิจกรรมที่โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียน คิดริเริ่มสร้างสรรค์ประดิษฐ์คิดค้นคว้านวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม หรือกิจกรรมที่กระทำร่วมกับคนอื่น ๆ เช่น ส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ไปประดิษฐ์คิดค้น ผลงานทางวิทยาศาสตร์ในรูปโครงการใช้วัสดุอุปกรณ์และทรัพยากรจากท้องถิ่นหรือกิจกรรมรุ่นพี่ช่วยเหลือน้อง เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้โรงเรียนควรให้การสนับสนุนส่งเสริมในลักษณะต่างๆ เช่น ประชาสัมพันธ์เชิญชวนจัดประกวดผลงานดีเด่น จัดนิทรรศการมอบประกาศนียบัตรยกย่องชมเชย เป็นต้น

6.5. กิจกรรมพิเศษต่างๆ เช่น ส่งนักเรียนไปแข่งขันทักษะด้านต่างๆ หรือจัดตอบปัญหาสอบชิงทุน การแข่งขันกีฬาท้องถิ่น การส่งนักเรียนไปแสดงกิจกรรม หรือเล่นดนตรีตามหน่วยงานที่ขอมมา การจัดนิทรรศการ ารออกร้านในเทศกาลต่างๆ เป็นต้น ซึ่งโรงเรียนต้องให้การสนับสนุนถ้ากิจกรรมใดปฏิบัติต่อเนื่องกันทุกปีควรจัดเข้าไว้ในแผนงานของโรงเรียนผลของการปฏิบัติ ควรได้รับการเผยแพร่ประกาศเกียรติคุณ

กล่าวโดยสรุป กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยที่โรงเรียนควรสนับสนุนส่งเสริมให้ดำเนินการ ในโรงเรียนอาทิจกิจกรรมคณะกรรมการนักเรียน กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมดำเนินตามนโยบาย กิจกรรมสร้างเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กิจกรรมพิเศษต่างๆ กิจกรรมกลุ่มการแสดง กิจกรรม ชมรมและองค์กรต่างๆ ตลอดจนกิจกรรมกีฬาเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนเป็น อย่างดี

การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เป็นประชาธิปไตย กระทรวงศึกษาธิการ เชื่อว่าบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีจะช่วยเสริมสร้างความคิดจิตใจที่เป็นประชาธิปไตย บรรยากาศ เปรียบเสมือนครูที่พูดไม่ได้แต่มีอิทธิพลต่อผู้ที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้นๆ โดยไม่รู้สีกตัวจนกลายเป็น ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของคนกลุ่มนั้นๆ ไปดังนั้นคนที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมโดยอมจะ ต้องปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมนั้นให้ได้จึงจะสามารถดำรงชีวิต และอยู่ร่วมกันในสังคมนั้นอย่างมีความสุข ลักษณะการปรับตัวเช่นนี้เป็นธรรมชาติของสัตว์สังคมซึ่งจะพบว่าในสังคมนั้นๆ มีการแบ่งหน้าที่กัน รับผิดชอบมีบทบาทหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมายและในแต่ละภารกิจนั้นจะมีการเกื้อกูลกันอยู่ ในที่นี้จะทำให้สังคมนั้นอยู่ได้อย่างมีความสุข แต่ถ้าสังคมใดขาดระบบมีการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน สังคมนั้นจะเสื่อมและคงอยู่ไว้ไม่ได้ ดังนั้นการสร้างบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตยจึงถือว่าเป็นการ สร้างระบบ และการยอมรับซึ่งกันและกันขึ้นเพื่อให้โรงเรียนในสังกัดจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนให้เป็นบรรยากาศที่ดี และส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2536 : 14-15) จึงกำหนดบรรยากาศไว้ ดังนี้

1. บรรยากาศทางด้านกายภาพ ได้แก่ การจัดบริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องประกอบครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่คำนึงถึงความเหมาะสมและความสดชื่น ร่มรื่นสวยงาม มีชีวิตชีวา มีความสร้างสรรค์ สะดวกสบายต่อการใช้สอย มีความปลอดภัย คุ่มค่า เกิดประโยชน์การ จัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพควรอยู่ภายใต้หลักการร่วมคิดร่วมทำ เพราะวิธีนี้จะทำให้ได้ทางเลือกหลายวิธีจากบุคคลหลายคนแล้วจะทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีความรู้สึกของการมีส่วนร่วมและ ความเป็นเจ้าของโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของนักเรียนภายใต้คำแนะนำของครูอาจารย์

2. สภาพแวดล้อมทางวิชาการ ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนทั้ง ในห้องเรียนตลอดจนการจัดบริการส่งเสริมสนับสนุนทางด้านวิชาการต่างๆ ที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ประสบการณ์มากที่สุด ภายใต้บรรยากาศที่มีชีวิตชีวาอย่างเป็นประชาธิปไตยมากที่สุด เช่น การจัดอภิปราย การตอบปัญหา การจัดนิทรรศการ การเชิญวิทยากรมาบรรยายการให้ความรู้เรื่อง ประชาธิปไตย การจัดการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางครูให้ความรักความเมตตา และ ปฏิบัติกับนักเรียนเสมอต้นเสมอปลาย เป็นต้น บรรยากาศประชาธิปไตยจะสะท้อนให้เห็นพฤติกรรม ต่อไปในโรงเรียน คือ

- ก. นักเรียนมีหน้าตาสดชื่นแจ่มใสมีชีวิตชีวา
- ข. นักเรียนมีความกระตือรือร้นมีชีวิตชีวาในการเรียน
- ค. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน
- ง. ครูกับนักเรียนมีความผูกพันเป็นกันเอง
- จ. โรงเรียนมีกิจกรรมที่หลากหลาย และทำทนายให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม
- ฉ. นักเรียนคิดและทำร่วมกันเป็นกลุ่ม
- ช. โรงเรียนมีการจัดห้องสมุดให้เป็นสถานที่ศึกษาค้นคว้าสำหรับนักเรียนได้เป็นอย่างดี
- ซ. โรงเรียนมีกิจกรรมวิชาการอย่างสม่ำเสมอ เช่น อภิปรายตอบปัญหา นิทรรศการ

เชิงวิพากษ์มาบรรยาย

3. บรรยากาศด้านการบริหารการจัดการ ได้แก่ การจัดระบบการบริหาร การจัดการภายในโรงเรียนที่ส่งเสริมให้บุคลากรร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานด้วยบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตยส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในโรงเรียนในลักษณะต่าง ๆ เช่น

- ก. ผู้บริหาร ครูอาจารย์มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติ
- ข. บุคลากรมีความเป็นกันเอง ยิ้มแย้มแจ่มใส หักทนายปราศรัยด้วยความเป็นมิตรต่อกัน
- ค. บุคลากรมีโอกาสพบปะสังสรรค์ หรือรวมกลุ่มทำกิจกรรมหลายรูปแบบทั้งในและนอกสถานที่ เช่น การนิเทศภายใน การประชุมเพื่อแก้ปัญหา ฯลฯ
- ง. บุคลากรให้ความเคารพ ยอมรับในบทบาทหน้าที่ของกันและกัน
- จ. มีความจริงใจ ให้เกียรติ และประสานประโยชน์ซึ่งกันและกันด้วยความยุติธรรม
- ฉ. บุคลากรยอมรับฟังความคิดเห็น และเป็นทีปรึกษาของกันและกัน
- ช. บุคลากรเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันด้วยความเต็มใจ
- ซ. มีการยกย่องชมเชย เผยแพร่ผลงานของบุคลากรที่มีความสามารถ

4. บรรยากาศด้านประชาธิปไตย โดยให้ความสำคัญต่อผู้อื่น ยอมรับผู้อื่นให้เกียรติผู้อื่น ให้โอกาสผู้อื่น ตลอดจนให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมีส่วนร่วมในการรับความสำเร็จและความชื่นชมบรรยากาศด้านประชาธิปไตย ไม่ได้ยึดติดอยู่ที่รูปแบบแต่เป็นเรื่องของอุดมการณ์ในการปฏิบัติ งานร่วมกับผู้อื่น โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันซึ่งผู้คนได้มีโอกาสได้รับรู้ข่าวสารหลายทางย่อมต้องมีความคิดเป็นของตนเอง มีลักษณะเฉพาะของตนเองมากขึ้นแต่สิ่งหนึ่งที่ต้องการร่วมกันคือ ต้องการอยู่ในบรรยากาศของความเป็นประชาธิปไตยโดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น

5. บรรยากาศด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม เช่น ความขยัน ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความรับผิดชอบ การพึ่งตนเอง ความมีวินัย ความ

สมัครสอบ ด้วยวิธีการให้ครูอาจารย์นำไปสอนและสอดแทรกเข้าในทุกรายวิชาทุกชั้นและส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ การเน้นการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของครูอาจารย์การประกวดนักเรียนตัวอย่างหรือนักเรียนที่มีความประพฤติดี การประกาศเกียรติคุณนักเรียนประพฤติดี การอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมประจำสัปดาห์ โดยเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้และการจัดตั้งชมรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย จัดห้องจริยธรรม จัดตั้งศูนย์ศิลปวัฒนธรรมไทย จัดสวนพฤกษศาสตร์ จัดกิจกรรมวันแม่ จัดกิจกรรมวันพ่อ จัดชมรมบริการสังคม เป็นต้น

จากการศึกษาดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่าบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีจะช่วยเสริมสร้างความคิดจิตใจที่เป็นประชาธิปไตยโดยคนที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมโดย้อมต้องปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมนั้นให้ได้จึงจะสามารถดำรงชีวิต และอยู่ร่วมในสังคมนั้นอย่างมีความสุข การสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยจึงถือว่าเป็นการสร้างระบบและการยอมรับซึ่งกันและกันขึ้นนั่นเอง ดังนั้นบรรยากาศที่ดีของโรงเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งสำหรับทุกชีวิตในโรงเรียน และทุกคนที่เกี่ยวข้องซึ่งบรรยากาศที่ดีหรือไม่ดีก็คือการจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนนั่นเอง

โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ

สภาพทั่วไป

โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำตั้งอยู่เลขที่ 58 ถนนเทศบาล 4 ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรปราการ รหัสไปรษณีย์ 10270 โทรศัพท์ 0-2702 -7808 โทรสาร 0-2-7028404 สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยคณะผู้บริหารดังนี้

- นางไสววงศ์ สุขศรี ผู้รับใบอนุญาต
- นางศิริสุข รุ่งเรือง ประธานคณะกรรมการอำนวยการสถานศึกษา
- นางสาวเอื้ออารี สุขศรี ผู้จัดการโรงเรียน
- นางศรีสกุล กฤษณจินดา ครูใหญ่

ข้อมูลเกี่ยวกับอาคารสถานที่ และทรัพย์สินของโรงเรียน โรงเรียนตั้งอยู่บนเนื้อที่ 2 ไร่ 46 ตารางวา จำนวนอาคารเรียนมี 2 หลัง

อาคาร 1 เป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก 5 ชั้น ยาว 45 เมตร กว้าง 9 เมตร ชั้นที่ 1 ถึงชั้นที่ 4 เป็นห้องเรียนจำนวน 15 ห้องเรียน ห้องพยาบาล 1 ห้อง ห้องพักครู 3 ห้อง ชั้นที่ 5 เป็นโรงฝึกพลศึกษา ฝั่งขวาของตัวอาคารเป็นที่พักของผู้บริหารโรงเรียน และที่พักราชการคนงาน

อาคาร 2 เป็นโครงการเชื่อมต่อกับอาคาร 1 และ 3 อยู่ในโครงการการก่อสร้างในอนาคต

อาคาร 3 เป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก 6 ชั้น ชั้นที่ 1 ถึงชั้นที่ 5 เป็นห้องเรียนจำนวน 37 ห้องเรียน และห้องประกอบอื่น ๆ คือ ห้องพักคณะผู้บริหาร, ห้องธุรการ, ห้องจัดทำเอกสาร, ห้องพัสดุ, ห้องพยาบาล, ห้องจริยธรรม, ห้องสมุด ห้องประกอบอาหาร (ชั้นที่ 1) ส่วนชั้นที่ 6 เป็นศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา แบ่งเป็นห้องเรียนคอมพิวเตอร์ 3 ห้องจุห้องละ 50 คน โดยแยกเป็นของระดับอนุบาล 1 ห้อง ประถมศึกษา 1-3 จำนวน 1 ห้อง และป.4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 อีก 1 ห้อง ส่วนห้องสุขา จะมีอยู่ในตัวอาคารทุกชั้น ทั้งอาคาร 1 และ อาคาร 3 โรงเรียนมีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับใช้ในงานธุรการและการบริหารจัดการ 15 เครื่อง สำหรับการเรียนการสอนระดับอนุบาล 50 เครื่อง ระดับประถมต้น 50 เครื่อง เป็นระบบแมคอินทอช ระดับประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษา 50 เครื่อง เป็นระบบ PC. พร้อมกับการบริการการเรียนการสอนอินเทอร์เน็ต และเครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยสอนประจำห้องเรียนอนุบาล 15 เครื่อง ห้องพัสดุ 2 เครื่อง ห้องสมุด 1 เครื่อง รวม 180 เครื่อง โรงเรียนมีระบบโทรศัพท์สื่อสารภายในทุกห้องเรียนเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการติดต่อสื่อสารกิจกรรมการเรียนการสอน และโทรศัพท์วงจรปิดจำนวน 10 เครื่องเพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยภายในสถานศึกษา และความปลอดภัยของนักเรียน และครูทุกคน พร้อมทั้งติดตั้งระบบสัญญาณเตือนภัย อุปกรณ์ดับเพลิงไว้ทุกชั้นทั้ง 2 อาคาร

สภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา

วิสัยทัศน์ ปรัชญา เป้าหมายในการศึกษา โรงเรียนได้กำหนด วิสัยทัศน์ ปรัชญา เป้าหมายลงไว้ในธรรมนูญโรงเรียนหรือแผนพัฒนาโรงเรียนไว้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 เป็นต้นมา แต่ต่อมาได้มีการปรับวิสัยทัศน์ และเป้าหมายให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมเพื่อให้เป็นแนวทางในการพัฒนา โรงเรียนแล้วกำหนดไว้เป็นแผนพัฒนาโรงเรียนในปีการศึกษาต่อไป

วิสัยทัศน์ ของโรงเรียน คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้เป็นเลิศ และเข้มแข็งทางวิชาการ ในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และเทคโนโลยีสารสนเทศ รู้จักคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา มีวินัย ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ รู้จักพึ่งตนเอง มีความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น รู้จักมีเกียรติ เสียสละ สามารถเป็นทั้งผู้นำ และผู้ตาม มีความภาคภูมิใจในการเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม ถึงพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม รักษาสุขภาพพลามัย ห่างไกลยาเสพติด และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีความสุข

ปรัชญา ของโรงเรียน คือ "วิชาการมั่นคง ดำรงจรรยา ก้าวหน้ากิจกรรม" โดยมีความหมายดังนี้

วิชาการมั่นคง โรงเรียนมุ่งจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆ แก่นักเรียนโดยมุ่งหมายให้นักเรียนมีพัฒนาการในทุกๆ ด้านครบถ้วนตามหลักสูตรมีศักยภาพด้านความรู้ และบังเกิดประสิทธิผลที่สำคัญ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอันเป็นภาพลักษณ์ที่ดีต่อผู้ปกครอง อีกทั้งโรงเรียน

ยังได้จัดหลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนซึ่งเป็นชุมชนเมืองโดยจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรู้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสังคมยุคปัจจุบันนักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ตำราจรรยา การสอนนักเรียนให้รู้จักถูก รู้จักผิด คิดถูกวิธี เป็นสิ่งจำเป็นต้องปลูกฝังเพราะนั่นคือ กลไกสำคัญของ การสร้างคนสู่ความมีวินัย นอกจากนี้ควรเสริมสร้างให้นักเรียนได้ตระหนักถึงคุณค่าของคุณค่าที่ดีเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ประกอบกันย่อมส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดียิ่ง สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ได้อย่างมีความสุข เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพโดยสมบูรณ์ โรงเรียนควรมีแผนงานโครงการสร้างเสริมระเบียบวินัยและคุณธรรม จริยธรรม เป็นแนวปฏิบัติ

ก้าวหน้ากิจกรรม การจัดการเรียน ให้แก่นักเรียนเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยทั้งร่างกาย และจิตใจให้เหมาะสมกับวัยและความต้องการของนักเรียน บริการตรวจสุขภาพ บริการรักษาพยาบาล เบื้องต้น จัดโครงการ / กิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ เชื้ออำนาจความสะอาดในทุกๆ ด้านโดยจัดให้ความช่วยเหลือ และสวัสดิการต่างๆ เพื่อส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาแก่นักเรียน จัดกิจกรรมที่เป็นผลต่อการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ชีวิตแก่นักเรียนตามความสามารถ ความสนใจและความต้องการของนักเรียนเอง โดยการสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันในรายการต่างๆ นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

เป้าหมายในการศึกษา ของโรงเรียน คือ เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพทางการศึกษาเป็นที่ยอมรับ ชื่นชมศรัทธา ของชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในทุกด้าน ดังนี้

1. มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตามหลักสูตร และพัฒนาศักยภาพแห่งตนตามความสามารถเฉพาะบุคคลยิ่งขึ้น
2. มีความสามารถในการใช้ความรู้ ประสบการณ์ นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีแนวคิดสร้างสรรค์ในเรื่องต่างๆ
3. มีความรู้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
5. เห็นคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรมที่ดีงามของไทย และท้องถิ่นของตน
6. เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว และสังคม ตามระบอบประชาธิปไตย
7. มีจิตสำนึกเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
8. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ และสุขภาพจิตดีปลอดจากสิ่งเสพติดให้โทษทั้งปวง

แนวคิดหลักของการพัฒนาโรงเรียน โรงเรียนมีแนวคิดหลักในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน โดยยึดหลักการพัฒนาตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยกำหนดกลุ่ม เป้าหมายในเขตพื้นที่ กำหนดภารกิจไว้ในแผนพัฒนา ดังนี้

- ปรับปรุงระบบการบริหาร การจัดการศึกษาให้สอดคล้อง กับสภาวะปัจจุบัน
- เพิ่มประสิทธิภาพทางวิชาการด้วยการนำนวัตกรรม เทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอนและพัฒนาเทคนิคการสอนสู่วิธีการนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
- พัฒนาศักยภาพบุคลากร ทุกฝ่ายให้มีความเข้มแข็งในหน้าที่การงานเน้นการทำงานเป็นทีม
- ส่งเสริมการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ชุมชน และผู้ปกครอง
- พัฒนานักเรียนให้มีวินัย มีคุณภาพ จริยธรรมและรักวัฒนธรรมไทย
- จัดวางแผนเพื่อดำเนินการ ตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง

ระบบโครงสร้างบริหาร โรงเรียนแบ่งโครงสร้างการบริหารเป็น 4 ฝ่าย 1 ศูนย์ ได้แก่

1. ฝ่ายบริหารทั่วไป
2. ฝ่ายวิชาการ
3. ฝ่ายปกครอง
4. ฝ่ายกิจกรรมนักเรียน
5. ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา

มีการจัดองค์การบริหารและบุคลากรโดยผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ คณะ กรรมการ อำนวยการสถานศึกษา ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ทำหน้าที่กำกับดูแลและปฏิบัติ งานในฝ่ายต่าง ๆ และ ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา โดยมีโครงสร้างการบริหารงาน ดังนี้

โครงสร้างการบริหารงาน

ลักษณะของการบริหารงาน โรงเรียนมีลักษณะการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการศึกษา โดยใช้แผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี (ธรรมนูญโรงเรียน) เป็นกรอบทิศทางการพัฒนา และมีแผนพัฒนาประจำปีเป็นแนวปฏิบัติในแต่ละปี (แผนปฏิบัติงานของฝ่ายต่าง ๆ) การบริหารงาน การกำกับติดตามและประเมินผลงานใช้หลัก P.D.C.A. (Plan – Do – Check – Act) กล่าวคือ

P	การวางแผนปฏิบัติงาน
D	ดำเนินงานตามแผน
C	การตรวจสอบประเมินผล
A	นำผลการประเมินมาปรับปรุง

ให้เป็นยุทธศาสตร์หลัก ดังนี้

- มีการจัดวางแผนระยะยาว และแผนปฏิบัติงานประจำปี จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานของโรงเรียน และปฏิทินปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย

- มอบหมายภารกิจให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ตามงานของแต่ละฝ่าย งานประจำโครงการงานกิจกรรมของชมรม โดยประสานงานร่วมกันจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงานดำเนินการ

- มีการนิเทศการทำงาน การรายงานผลของฝ่ายในการประชุมผู้บริหารทุกสัปดาห์ และการรายงานผลของหัวหน้างาน หัวหน้าระดับชั้นเป็นระยะทุกเดือน และเมื่อสิ้นสุดโครงการจะมีการรายงานผลการดำเนินงานโครงการ จัดทำสรุปผลการดำเนินงานของฝ่ายเมื่อสิ้นปีการศึกษา

- จัดประชุมปฏิบัติการ สรุปผลงานเพื่อนำผลงานมาวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ และร่วมกันวางแผนพัฒนาการศึกษาในปีการศึกษาต่อไป

ผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาชาติ

1. มาตรฐานด้านผู้เรียน

1.1 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (มาตรฐานที่ 1)

วิธีการพัฒนา โรงเรียนพัฒนานักเรียนในโรงเรียนให้เรียนรู้คู่กับคุณธรรม และจริยธรรม ในหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ และการจัดกิจกรรมพิเศษที่ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม โดยให้นักเรียนได้มีการพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จนเกิดเป็นนิสัยที่ถาวรติดตัวไปทั้งในรูปแบบของโครงการของโรงเรียน และการสนับสนุนให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมโครงการของหน่วยงานจากภายนอกไปด้วย

การกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ อันเป็นคุณลักษณะที่ต้องการเน้นจัดอยู่ในแผนงานของฝ่ายปกครองและฝ่ายกิจกรรมนักเรียนร่วมกัน ดำเนินการเรียกว่า “แผนพัฒนา ระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม และการป้องกันยาเสพติด” โดยกำหนดไว้ในรูปโครงการกิจกรรมต่าง ๆ และแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

- โครงการรักษาความปลอดภัย
- โครงการฝึกอบรมการอยู่ค่ายพักแรมลูกเสือ – เนตรนารี
- โครงการส่งเสริมระเบียบวินัย
- โครงการวันสำคัญทางศาสนา และวัฒนธรรม
- โครงการวันสำคัญของชาติ และพระมหากษัตริย์
- โครงการธนาคารความดี

กำหนดการวัดผลประเมินผลตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าหมายหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมกับหน่วยงานสถาบันต่างๆ ที่ได้จัดโครงการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมต่าง ๆ

2. ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมฝึกปฏิบัติที่ ส่งเสริมพัฒนาจริยธรรม และคุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น การอบรมฝึกปฏิบัติธรรม การฟังคำบรรยายธรรมการเข้าร่วมแข่งขันตอบปัญหาทางธรรมะ การแข่งขันสวดมนต์หมู่สรภัญญะ

3. จัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยเน้นกลุ่มวิชาสังคมจัดทำแผนการสอนที่เน้นแนวทางปฏิบัติ และการรู้จักวิเคราะห์ประเมินค่าเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน จัดบูรณาการการสอนควบคู่กับวิชาต่างๆ

4. จัดอบรมชี้แนะในสิ่งที่ควรปฏิบัติหรือชมเชยในสิ่งที่ดี และกระทำได้ถูกต้องโดยครูที่เป็นเวรประจำวันทุกวันช่วงเช้า ในการเข้าแถวหลังเสร็จพิธีการหน้าเสาธง

5. จัดกิจกรรม และโครงการให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด โดยมีกิจกรรมที่หลากหลาย ดังนี้

- ฝึกวินัยในการจราจร การเดิน และการข้ามถนนการเดินขึ้นลงบันไดอาคารเรียนและการวิ่งเล่นในสนาม

- ฝึกการรู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเอื้ออาทรต่อกันโดยจัดตั้งคณะกรรมการนักเรียนมาดูแลน้องๆ และช่วยเหลืองานระเบียบวินัยต่างๆ โครงการประชาธิปไตยในโรงเรียน และโครงการที่รักน้อง

- บันทึกรักความดีในแบบบันทึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียน

- จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำบุญ ตักบาตรและฟังเทศน์ เนื่องในโอกาสเทศกาลวันสำคัญ เช่น วันไหว้ครู วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ และวันสำคัญทางศาสนาตามโอกาส

- จัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรม ลูกเสือ-เนตรนารี เพื่อส่งเสริมความมีระเบียบวินัย

- ประกาศคุณความดีให้แก่นักเรียนที่ทำความดีหน้าที่ประชุมช่วงเช้าหลังเคารพธงชาติ และมอบเกียรติบัตรให้แก่นักเรียนเก็บไว้เป็นเกียรติยศของตนต่อไป

จัดให้นักเรียนเข้ารับการฝึกมารยาททุกเดือนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ทุกวันจันทร์สัปดาห์ที่ 1 และสัปดาห์ที่ 3 ของเดือน และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกวันจันทร์สัปดาห์ที่ 2 และสัปดาห์ที่ 4 ของเดือนตามลำดับและจัดให้มีการประกวดมารยาทในสถานศึกษาทุกระดับชั้น (ยกเว้น อ.1 และ อ.2)

6. แต่งตั้งคณะกรรมการวัดผล และประเมินผลด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. สรุปประเมินผลงานเมื่อเสร็จสิ้นโครงการหรือเสร็จสิ้นกิจกรรมเป็นระยะๆ และรายงาน ต่อที่ประชุมรับทราบ และนำผลสรุปประเมินผลมาเป็นข้อแก้ไขปรับปรุงเพื่อพัฒนาต่อไป

ผลการดำเนินงาน

1. นักเรียนส่วนมากให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตนตามข้อกำหนดต่าง ๆ นักเรียนที่ทำผิดกฎระเบียบมีจำนวนน้อยลง นักเรียนสนใจที่จะดูแลตัวเองซึ่งกันและกัน มีความเคารพบนอบมากขึ้นแต่มีนักเรียนบางส่วนซึ่งเป็นกลุ่มน้อยที่ยังเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเดิมที่ไม่ดีได้ซ้ำซึ่งเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมของสังคมภายนอกใกล้บ้าน หรือสภาพทางบ้านที่ไม่เอื้ออำนวยได้ปฏิบัติตนเป็นกิจวัตรตามที่ปฏิบัติในโรงเรียนจึงได้ผลในระดับหนึ่งหากอยู่ในโรงเรียนหรือใกล้ชิดครู

2. ผู้ปกครองให้การตอบรับและชื่นชมในกิจกรรมที่ปลูกฝัง เรื่องมารยาทให้แก่ นักเรียน

สัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงาน

1. นักเรียนมีคุณลักษณะตามความคาดหวังในด้านคุณธรรม จริยธรรม มีปริมาณสูง

2. ผลการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด และการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การสร้างค่านิยมที่ถูกต้องเป็นผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะตามเป้าหมาย กล่าวคือ นักเรียนร้อยละ 80 รับประทานอาหารเช้ากลางวัน โรงเรียนจัดให้พอไม่เหลือทิ้ง ตีมน้ำประปาจากเครื่องกรองน้ำของโรงเรียน และปิดไฟ - ปิดน้ำ ทุกครั้งหลังการใช้ปฏิบัติจนเป็นนิสัย

3. นักเรียนมีความซื่อ สัตย์สุจริตเห็นได้ชัดเจน โดยพบปัญหาเรื่องการลักขโมยน้อยมาก ส่วนมากจะเป็นรายชื่อนักเรียนที่เก็บของได้แล้วนำส่งครูทุกวัน วันละ 3 - 5 คน (โดยมากจะเป็นเงินที่นักเรียนนำมาซื้ออาหารว่างรับประทาน และทำตกไว้)

ตารางที่ 1 สรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในระดับ ตี - ตีเยี่ยม ปีการศึกษา 2547

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ร้อยละของจำนวนนักเรียนแต่ละระดับชั้น						ร้อยละ เฉลี่ย รวมทุก ระดับ ชั้น
	ป.1	ป.2	ป.4	ป.5	ม.1	ม.2	
1. มีความซื่อสัตย์และมีเมตตา กรุณา รู้จักเสียสละ	100	99.17	100	100	100	93	98.70
2. มีระเบียบวินัย และความ รับผิดชอบ	100	96.72	99.52	100	99	95.8	98.51
3. มีความขยันหมั่นเพียร	100	90.70	99.52	100	100	83	98.51
4. มีกิจกรรมยามว่างเรียบร้อย	100	99.72	100	100	99	98.6	99.55
5. ประหยัดอดออม	100	100	100	100	100	100	100

ที่มา : โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ, 2547

แนวทางการพัฒนาปรับปรุง

1. จัดทำแผนพัฒนาระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ให้ออกเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนสมบูรณ์
ยิ่งขึ้น คือ การจัดเก็บข้อมูลไว้เป็นสถิติ และมีแบบประเมินที่หลากหลายให้มีการประเมินกิจกรรม
พฤติกรรมนักเรียนโดย เพื่อน ครู และผู้ปกครอง อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และปฏิบัติตามระบอบ
ประชาธิปไตย (มาตรฐานที่ 2)

วิธีการพัฒนา โรงเรียนกำหนดนโยบายส่งเสริมให้เรียนได้เรียนรู้ และเข้าใจการดำรงชีวิต
ตามระบอบประชาธิปไตย จึงจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับหน้าที่พลเมืองในกลุ่มสาระ
สังคมและบูรณาการการสอนร่วมกับสาระอื่น ๆ ในการฝึกปฏิบัติการทำงานร่วมกัน การสร้างผลงาน
เป็นทีมติดตามควบคุมพฤติกรรมนักเรียนอย่างใกล้ชิดติดต่อผู้ปกครองเพื่อร่วมมือกันแก้ไขพฤติกรรม
นักเรียนที่มีปัญหาคัดพบผู้ปกครองประจำปีเพื่อได้พูดคุยสัมพันธ์โดยใกล้ชิดระหว่างครูและผู้ปกครอง
กำหนดโครงการประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยจำลองบทบาทในรูปของคณะกรรมการนักเรียนซึ่งจัด
ดำเนินการทุกชั้นตอนตามแนวทางคัดเลือกผู้นำตามระบอบประชาธิปไตย ในช่วงต้นปีการศึกษา

ประมาณเดือนมิถุนายน จัดระบบการปกครองตนเอง โดยการควบคุมของคณะกรรมการนักเรียน

- โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

ผลการดำเนินงาน จากการดำเนินงานที่ผ่านมาผู้ปกครองให้ความร่วมมือทุกๆเรื่องด้วยดี จึงทำให้นักเรียนบางคนที่ส่อแววในทางที่มีปัญหานั้นคลี่คลายลงไปได้ เพราะการดูแลอย่างใกล้ชิด และด้วยความเข้าใจกันนักเรียนรับบทบาทหน้าที่ของตนเอง ในการใช้ชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย ในโรงเรียนให้ความร่วมมือในทุกเรื่องที่ดำเนินการ

สัมฤทธิ์ผลของการดำเนินการ

1. นักเรียนร้อยละ 99 เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว และชุมชน เพราะเชื่อฟังและประพฤติตามคำสั่งสอนไม่สร้างปัญหาหรือนำความเดือดร้อนแก่ตนและทุก ๆ ฝ่าย

2. นักเรียนร้อยละ 90 เข้าใจในหลักการของระบอบประชาธิปไตย ผลจากการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียนและการให้ความร่วมมือในทุกๆ ด้าน

แนวทางการพัฒนา

1. จัดทำวิจัยนักเรียนที่มีปัญหาต่างๆ และนำข้อมูลจากการวิจัยมาวิเคราะห์ผลของปัญหา และวางแผนการป้องกันต่อไป

2. ส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองและควบคุมตนเองในทางที่เหมาะสม

ตัวอย่าง โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

1. ชื่อโครงการ	ส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน
2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ปกครอง
3. แผนงาน	แผนพัฒนากิจกรรมนักเรียน
4. ลักษณะงาน / โครงการ	ระยะยาว
5. ผู้รับผิดชอบโครงการ	นางศรีสุข หังสาจระ
6. หลักการและเหตุผล	การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นระเบียบการปกครองของประเทศไทยเพื่อให้นักเรียนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองในสังคม ต่อตนเองอละส่วนรวม ซึ่งเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามวิถีทางประชาธิปไตยเพื่อสนองต่อหลักสูตร และนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นจึงจัดทำโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขึ้น เพื่อให้ความรู้และประสบการณ์แก่นักเรียน ปลุกฝังให้นักเรียนมีความเลื่อมใสในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
7. วัตถุประสงค์	

7.1 ให้นักเรียนเข้าใจถึงบทบาทของการดำเนินงานตามหลักประชาธิปไตย

- 7.2 ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ระบบประชาธิปไตยและนำไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน
- 7.3 ให้นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับลักษณะการมีวิถีประชาธิปไตย คือ การมีคารวะ
ธรรม สำนึกศีลธรรม และปัญญาธรรม
- 7.4 ให้นักเรียนเป็นเยาวชนที่ดีของประเทศต่อไป

8. เป้าหมาย

8.1 ด้านปริมาณ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3

8.2 ด้านคุณภาพ

- นักเรียนไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น
- รู้จักแสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันละกัน
- นักเรียนร่วมรับผิดชอบงานด้วยกัน และเคารพซึ่งกันและกัน

9. วิธีดำเนินการ

ตารางที่ 2 วิธีดำเนินการตามโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

รายการ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
9.1 ขออนุมัติโครงการ	พ.ค. 49	1,300 บาท	นางศรีสุข หังสาจระ ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายปกครอง
9.2 ประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการ วางแผนงาน	พ.ค. 49		
9.3 ดำเนินงานตามแผนงาน - คัดเลือกตัวแทนนักเรียน สมัครรับเลือกตั้งคณะ นักเรียนกรรมาธิการเรียน	พ.ค. 49		
- ผู้สมัครออกปราศรัยหาเสียง	18-23 พ.ค. 49		ครูประจำชั้นมัธยม และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- ดำเนินการเลือกตั้งคณะ กรรมาธิการนักเรียน	24 พ.ค. 49		
9.4 ประเมินผลรายงาน	มิ.ย. 49		นางศรีสุข หังสาจระ คณะครูและนักเรียนทุกคน นางศรีสุข หังสาจระ

ที่มา : โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ, 2549

10. ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2549 ถึง เดือนมีนาคม 2550
11. สถานที่ บริเวณโรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ
12. งบประมาณ จำนวน 1,300 บาท
- รางวัลของคณะกรรมการนักเรียน 24 คน / 50 บาท (เป็นเงิน 1,200 บาท)
 - ค่ากระดาษและเครื่องหมายติดหน้าอก 100 บาท
13. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะครูโรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ
14. การประเมินผล
- 14.1. การสังเกต
 - 14.2. สัมภาษณ์
15. ผลที่คาดว่าจะได้รับ
- 15.1. นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามวิถีทางประชาธิปไตย
 - 15.1. นักเรียนได้รู้จักหลักการอยู่ร่วมกันตามวิถีทางประชาธิปไตย

นางศรีสุข หังสาจระ
ผู้เสนอโครงการ

นางศรีสกุล กฤษณจินดา
ผู้อนุมัติโครงการ

การเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ประจำปีการศึกษา 2549
ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ประจำปีการศึกษา 2549

1. คณะครูโรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ
2. คณะนักเรียน โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน

ผู้มีสิทธิ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
คณะครู	83 คน	
นักเรียน	1,319 คน	
รวมผู้มีสิทธิ	1,402 คน	
ผู้มาใช้สิทธิ		
คณะครู	80 คน	96.39
นักเรียน	1,301 คน	98.64
รวมผู้มาใช้สิทธิ	1,381 คน	98.50
ผู้ไม่มาใช้สิทธิ		
คณะครู	3 คน	3.61
นักเรียน	18 คน	1.36
รวมผู้ไม่มาใช้สิทธิ	21 คน	1.50
บัตรลงคะแนน		
บัตรดี	1,335 ใบ	96.67
บัตรเสีย	46 ใบ	3.33

ที่มา : โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ, 2549

1.3 มีจิตสำนึกเห็นแก่ส่วนรวมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม (มาตรฐานที่ 3)

วิธีการพัฒนา จัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ ที่มุ่งสร้างจิตสำนึกแก่นักเรียนให้รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและมุ่งโน้มน้าวให้ร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตลอดจนการรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเพื่อประโยชน์ของตนและของส่วนรวม ในรูปแบบของการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานต่างๆ และจัดโครงการระยะยาวต่างๆ ดังนี้

- ร่วมกิจกรรมปลูกป่าชายเลน
- ร่วมโครงการคลองสวยน้ำใสดูน้ำพระทัยพระราชินี
- โครงการประหยัดน้ำ ประหยัดไฟ
- โครงการรีไซเคิล

ผลการดำเนินงาน

1. นักเรียนมีความสนใจร่วมโครงการปลูกป่าชายเลน ณ ตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ (สถานตากอากาศบางปู) ร่วมปลูกกล้าไม้โกงกาง จำนวน 80 ต้น เมื่อวันที่ 28 ก.ค. 2547 โดยได้รับความอนุเคราะห์กล้าไม้จากโรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา

2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาร่วมโครงการคลองสวยน้ำใสดูน้ำพระทัยพระราชินีโดยได้เสนอโครงการไปยังธนาคารกสิกรไทย และได้รับอนุมัติเงินจำนวน 12,000 บาท ให้ดำเนินงานในโครงการ ในการดำเนินโครงการนั้นได้จัดทำตามลำดับดังนี้

- เขียนป้ายรณรงค์รักษาความสะอาดของ คู คลองต่างๆ ในเขตตำบลปากน้ำและร่วมเดินถือป้ายรณรงค์ และติดป้ายไว้ตามจุดต่างๆ
- นักเรียนมัธยมศึกษาออกนอกพื้นที่ ช่วยกันเก็บเศษขยะที่ลอยมาตามสายน้ำ ณ ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา และคลองระบายน้ำชุมชนตรอกถ่าน

3. ครูนักเรียนทุกคนร่วมกันประหยัดน้ำ – ประหยัดไฟ โดยปิดก๊อกน้ำทุกครั้งหลังจากใช้น้ำเรียบร้อยแล้ว ไม่เปิดไฟทิ้งค้างไว้ในจุดที่มีแสงสว่างพอเพียง และไม่เปิดพัดลมทิ้งไว้ในจุดที่อากาศถ่ายเทได้ดี

4. นักเรียนร่วมมือกันจัดเก็บเศษกระดาษ ภาชนะพลาสติก รวบรวมไว้ในภาชนะประจำห้องเรียน แล้วนำส่งชมรมที่รับผิดชอบทุกวัน ตามเวลาที่กำหนด ทางชมรมจะจัดบันทึกค่าน้ำหนักที่จัดส่งไว้ของแต่ละห้องเรียน และจัดแบ่งเงินปันผลหลังจากส่งจำหน่ายแล้วให้ไว้ใช้ประโยชน์ในห้องเรียนต่อไป

สัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงาน

1. นักเรียนพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมปลูกป่าชายเลนคิดเป็นร้อยละ 100 และต้องการให้มีโครงการนี้ต่อไป
2. ทุกคนทั้งนักเรียน และชุมชนเห็นความสำคัญในการรักษาน้ำให้สะอาดไม่มีการต่อต้านในการรณรงค์แต่ในแนวให้ร่วมปฏิบัติยังไม่ได้ผลตามความคาดหวัง
3. ครูนักเรียนทุกคนให้ความร่วมมือในการประหยัดน้ำ ประหยัดไฟ คิดเป็นร้อยละ 80 จากการสำรวจการใช้ น้ำ ใช้ไฟประจำวัน (ไม่เปิดไฟทิ้งค้าง ไม่เปิดน้ำทิ้งค้าง)
4. นักเรียนนำส่งกระดาษ และภาชนะพลาสติกรีไซเคิลทุกวันศุกร์ คิดเป็นร้อยละ 90

วิธีการพัฒนา

1. จัดทำแบบสอบถามไปยังผู้ปกครองเพื่อติดตามการใช้น้ำ ใช้ไฟ ของนักเรียนที่บ้าน
2. นำเสนอสถิติการใช้น้ำใช้ไฟให้นักเรียนได้รับทราบเป็นระดับชั้น (สถิติที่เป็นข้อมูลสำรวจหรือติดตามการใช้ของนักเรียนแต่ละวัน)

1.4 นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ (มาตรฐานที่ 4)

วิธีการพัฒนา โรงเรียนส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ โดยกำหนดเป็นแนวทางการดำเนินงานพัฒนาไว้ที่งานนิเทศการเรียนการสอน งานพัฒนาบุคลากร และงานหลักสูตรการเรียนการสอน และกิจกรรมอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

1. งานนิเทศการสอน จัดตารางนิเทศการสอนภายในสถานศึกษาให้ครูรับทราบวันเวลาในการรับการนิเทศ โดยมอบหมายคณะกรรมการตามระบุเป็นผู้ไปประเมินการจักรบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ครูต้องเขียนแผนการสอนโดยมุ่งเน้นจัดกระบวนการและกิจกรรมการสอนฝึกให้นักเรียน คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ผลงาน อย่างมีวิจารณญาณ
2. งานพัฒนาบุคลากร จัดให้ครูได้เข้ารับการอบรมสัมมนาศึกษาดูงานในด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ การเรียนการสอนในลักษณะโครงงาน
3. จัดประชุมเพื่อรับแนวนโยบาย ในการจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อกระบวนการเหล่านี้ โดยวิธีการให้นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานในรูปรายงาน ทำกิจกรรมการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากการสังเกตจากการศึกษาค้นคว้าตามใบงานที่ครูกำหนด
4. กำหนดให้มีการวัดผลประเมินผล การอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

ผลการดำเนินงาน จากการดำเนินงานพบว่าครูได้พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเพิ่มขึ้น ครูมีความกระตือรือร้น ในการเพิ่มศักยภาพของตนเองเพิ่มขึ้น เช่น สนใจในการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น

สัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงาน

1. นักเรียนสามารถคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จินตนาการ คาดการณ์ กำหนดเป็นเป้าหมายได้มีการเตรียมตัวในการทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย และจัดระบบของตนได้เหมาะสม
2. ครูมีความรู้และความเข้าใจในกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น
3. นักเรียนทุกระดับชั้นได้รับรูปแบบวิธีการสอนที่หลากหลาย และเร้าความสนใจยิ่งขึ้น
4. นักเรียนร้อยละ 80 ขึ้นไปได้ตระหนักถึงความสำคัญในการเสริมสร้างกระบวนการอ่าน คิดวิเคราะห์ และการเขียนสื่อความตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีลักษณะเป็นโครงการ (Project) เพิ่มขึ้นในกลุ่มสาระต่างๆ ในปีการศึกษา 2548 ต่อไป
2. เพิ่มศักยภาพด้านการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ ให้กับนักเรียนเพิ่มขึ้นโดยเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานภายนอก เช่น การประกวดโครงการ

สรุปได้ว่าการบริหารวิชาการ หมายถึงการดำเนินการในกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้และการศึกษาของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และยึดถือเป็นงานหลักหรือเป็นงานหัวใจของสถานศึกษาและเป็นงานที่สำคัญที่สุดในงานทั้งหมด

การบริหารงานบุคคล เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรบุคคลให้เป็นกำลังสำคัญในการบริหารงานด้านอื่นๆ ให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยทั่วไปจะครอบคลุมการสรรหาบุคคลเข้าปฏิบัติงาน การดูแล บำรุงรักษา การพัฒนาจนกระทั่งพ้นไปจากงานนักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารงานบุคคลไว้ ดังนี้

สภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา

แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต

1. ผลการประเมินมาตรฐานโดยสรุปรวม การประเมินการดำเนินงานของโรงเรียนในแต่ละมาตรฐาน พบว่า โรงเรียนมีผลการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาอยู่ในระดับที่น่าพอใจสรุปดังนี้
- มาตรฐานเกี่ยวกับผู้เรียน

1. นักเรียนมีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง มีน้ำหนักร่างกายและส่วนสูง มากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

2. นักเรียนมากกว่าร้อยละ 90 เป็นผู้มีความรู้ จริยธรรม มีค่านิยมอันพึงประสงค์ครบถ้วน ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ครบตามคุณสมบัติที่กำหนดในเกณฑ์ประเมิน

3. นักเรียนปลอดจากยาเสพติดร้อยละ 100 เป็นที่ไว้วางใจของผู้ปกครองโดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา

4. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียน และประเทศทุกกลุ่มสาระในระดับประถมศึกษา

5. นักเรียนมีนิสัยรักการกีฬา มีทักษะเป็นผู้เล่นและผู้ชมที่ดี มีทัศนคติ และค่านิยมทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม

6. นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรกำหนด โดยสามารถจบการศึกษา ระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ร้อยละ 100 และเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นต่อไปในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงเป็นที่น่าพอใจ (ศึกษาต่อได้ครบ 100%) นอกจากนี้ นักเรียนที่ส่งเป็นตัวแทนเข้าร่วมการแข่งขันทักษะต่างๆ ประสบความสำเร็จ โดยได้รับรางวัลในการแข่งขันต่างๆ มากกว่าร้อยละ 80

7. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคอมพิวเตอร์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 90

มาตรฐานด้านครู

1. ครูมีวุฒิตรงตามสาขาวิชาที่สอนร้อยละ 80 และมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการสอน

2. เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากกว่าร้อยละ 80 จากการสำรวจในแบบประเมินนิเทศการสอน (ซึ่งได้รับการประเมินในเกณฑ์ดีมาก)

3. ครูมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ และมีเทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเร้าความสนใจได้เป็นอย่างดี

มาตรฐานด้านผู้บริหาร ผู้บริหารในระดับหัวหน้าสถานศึกษา เป็นผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำในทุกด้าน จัดเป็นผู้บริหารมืออาชีพกล้าคิด กล้าทำ กล้าลงทุนเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้สวยงามสะอาดน่าอยู่ ผู้บริหารระดับหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวด หัวหน้าระดับชั้น มีความเป็นผู้นำที่ดีในการร่วมคิด ร่วมทำ กระตือรือร้น ในการทำงานให้สำเร็จ

หมายเหตุ ในส่วนที่ไม่ได้กล่าวสรุปในที่นี้ นั่น คือ สิ่งที่โรงเรียนต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงต่อไปให้ได้ผลดีเป็นที่ปรากฏชัด

2. จุดแข็งของโรงเรียน

1. นักเรียนทุกคนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการทุกด้านและเทคโนโลยีทางการศึกษา จากผลการแข่งขันจนได้รับรางวัลเป็นเกียรติยศ จึงเป็นที่ยอมรับของ
2. โรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชนเมือง อยู่ในเขตธุรกิจการค้า สถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองค่อนข้างมีฐานะดี จึงได้รับความร่วมมือสนับสนุนการศึกษาเป็นอย่างดี
3. โรงเรียนจัดใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มากพอในการให้บริการแก่นักเรียน ซึ่งนักเรียนสามารถใช้งานผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ภายในโรงเรียน เรียนรู้จากระบบอินเทอร์เน็ตได้
4. โรงเรียนได้จัดโปรแกรมการนิเทศการสอนภายในโดยผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย ซึ่งช่วยให้ระบบการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพและพัฒนาระบบได้ดียิ่งขึ้นเรื่อยๆ
5. จัดระบบการรักษาความปลอดภัยได้อย่างทั่วถึง กำหนดการเข้าบัตรรับนักเรียนและจัดเจ้าหน้าที่ดูแลการจราจรจัดเจ้าหน้าที่ดูแลการเข้าออกของผู้ปกครองโดยใช้บัตรผ่าน และจัดให้มีโทรทัศน์วงจรปิดในโรงเรียนจึงได้รับความเชื่อมั่นในเรื่องความปลอดภัยต่างๆ
6. คณะครู และผู้บริหารของโรงเรียนมีความรู้ ความสามารถเพียงพอในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 โดยมีคณะที่ปรึกษาที่ทรงคุณวุฒิของรัฐ
7. โรงเรียนจัดระบบการบริหารงานเป็นทีมจึงทำให้งานเกิดประสิทธิภาพในทุกด้าน โดยเฉพาะการเรียนการสอน

3. จุดอ่อนของโรงเรียน

- ครูบางคนยังขาดความรู้และประสบการณ์ ในด้านการใช้เครื่องมือสื่อสารด้วยระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่ซึ่งต้องปรับปรุงแก้ไขต่อไป เพราะทำให้ระบบการจัดการข้อมูลต่างๆ ล้าช้า
- ครูบางส่วนยังขาดทักษะความรู้ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบองค์รวมยังไม่สามารถบูรณาการกระบวนการจัดกิจกรรมที่หลากหลายไว้ในแผนเดียวกันระบบจัดเก็บสื่อการเรียนการสอนยังไม่สมบูรณ์ เพราะขาดสถานที่เก็บรักษา

ปัจจุบันจัดเก็บไว้ในที่เดียวกันไว้ในห้องเรียน ดังนั้น การค้นหาการขอยืมจึงล่าช้าไม่สะดวกเท่าที่ควรบริเวณโรงเรียนมีพื้นที่น้อยจึงไม่เอื้ออำนวย ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมกีฬาบางชนิดที่ต้องใช้พื้นที่กว้างให้กับนักเรียนได้

4. แผนพัฒนาสถานศึกษา โรงเรียนได้กำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาไว้ ระยะยาวเป็นเวลา 5 ปี ตั้งแต่ พ.ศ.2546 – 2550 โดยสรุปได้ ดังนี้

1. พัฒนาบุคลากรให้ได้รับความรู้ ความชำนาญ ในเรื่องที่เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนให้แก่ครูในโรงเรียนทุกคน อย่างน้อยปีละ 2 เรื่อง และส่งครูเข้ารับการอบรมในสิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนากับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู

2. พัฒนาระบบการวัดผลประเมินผล ให้มีองค์ประกอบด้านความรู้ กระบวนการด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยวิธีการที่หลากหลายพัฒนาเครื่องมือที่ใช้วัดผลจัดเก็บข้อมูลสรุปข้อมูลเพื่อสะดวกต่อการประเมินค่า

3. พัฒนาระบบงานทะเบียนวัดผลโดยใช้โปรแกรมทะเบียนวัดผลรายภาค TERM 2544 A และ โปรแกรม STUDENT BETA IV

4. พัฒนาศักยภาพของครู ในการรู้จักใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการจัดเก็บข้อมูลและการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต

5. พัฒนาคูวิเคราะห้เนื้อหาสาระของหลักสูตร เพื่อจัดทำแผนการสอนที่เน้นการสอนแบบบูรณาการ

6. พัฒนาการจัดทำแผนการสอนของครู โดยเน้นกิจกรรมการทวงเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย

7. พัฒนาความร่วมมือระหว่างทางบ้าน โรงเรียนและชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา

8. พัฒนาคูให้มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์สร้างองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

5. สิ่งที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือ

1. การช่วยเหลือจากชุมชนบุคคลสำคัญในท้องถิ่น และหน่วยงานต้นสังกัดในการเอื้ออำนวยต่อการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ของสถานศึกษา

2. เอกสารคู่มือเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนสำคัญการปฏิรูปการเรียนรู้และการปฏิรูปการบริหาร

3. หนังสืออ่านเพิ่มเติมในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละท้องถิ่น

4. เพื่อให้มีเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ที่ก้าวหน้า และทันสมัยควรให้บริการด้านการติดต่อสื่อสารให้มีความรวดเร็วมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพมากกว่าที่ใช้งานในปัจจุบันซึ่งช้ามาก

5. มีการบริหารจัดหาครูชาวต่างประเทศที่มีคุณภาพ ซึ่งใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักมาพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพ และสามารถติดต่อสื่อสารกับต่างชาติได้อย่างภาคภูมิใจ

6. ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญ เฉพาะทางด้านการศึกษาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่คณะครูอย่างต่อเนืองในเรื่องที่มีความจำเป็นและสำคัญต่อการพัฒนาระบบการศึกษา ศิริพร พงศ์ศิริโรจน์ (2540 : 140) ให้ความหมายว่า การบริหารงานบุคคล ศิลปะในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานโดยให้

ได้บุคคลที่เหมาะสม พัฒนาบุคลิกให้มีคุณภาพ และใช้บุคคลนั้นๆปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปการบริหารงานบุคคลเป็นภารกิจของผู้บริหาร ในการใช้ศิลปะและกลยุทธ์ดำเนินกิจกรรมทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับบุคคล ตั้งแต่การสรรหาคัดเลือกและบรรจุและบำรุงรักษาเพื่อให้ปัจจัยด้านบุคคลขององค์กรเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

การบริหารงานทั่วไป หมายถึง การดำเนินธุรการ งานส่งเสริมกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การดูแลอาคารสถานที่ งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลและสารสนเทศ งานเทคโนโลยีและสารสนเทศ งานบริการสาธารณะ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยในประเทศ และต่างประเทศไว้ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

ชัญญา บัวประเสริฐ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อโรงเรียนมัธยมศึกษาศาสตร์ เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาค้นคว้า สรุปได้ดังนี้ 1) นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างมีความฉลาดทางอารมณ์ เพิ่มขึ้นหลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างมีความฉลาดทางอารมณ์ไม่เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการให้ข้อเสนออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) นักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความฉลาดทางอารมณ์ เพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับการให้ข้อเสนออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรมวิชาการ (2542 : บทคัดย่อ) ได้สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วกำหนดเป็นกรอบ ในการศึกษาศักยภาพของเด็กไทยในการดำรงชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา และจุดหมายของหลักสูตร ที่สอดคล้องกับความมุ่งหวังของสังคม 9 ด้าน คือ ด้านทักษะการเรียนรู้ ด้านทักษะการคิด ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านทักษะการจัดการ การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม การควบคุมตนเองได้ความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง และการช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละมุ่งมั่นพัฒนา จากนั้นได้พัฒนาแผนการสอนที่เน้นศักยภาพระดับมัธยมศึกษา 9วิชา/รายวิชา และนำไปทดลองใช้ในชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 12 ห้องเรียน จาก 12 จังหวัด ทั่วประเทศ พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนการทดสอบศักยภาพหลังเรียนสูงกว่า

คะแนนทดสอบก่อนเรียน ระหว่างการทดลองนักเรียนมีศักยภาพที่ ผ่านเกณฑ์ 4 ด้าน ได้แก่ การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการสื่อสาร ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง พฤติกรรมการสอนของครูเน้นการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้สูงสุด ครูส่วนใหญ่วัดและประเมินผลโดยการสังเกตมากที่สุด รองลงไป คือ การตรวจผลงานและการสอบถามองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน คือ กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

วิทยา ศรีชมพู (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาลักษณะประชากริปโตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2539 ที่สังกัดกรมสามัญศึกษาและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 955 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 1 ระบุว่าตนเองมีลักษณะนิสัยประชากริปโตย และพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเกิดลักษณะนิสัยประชากริปโตยของนักเรียนเมื่อเรียงลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมประชากริปโตย กลุ่มเพื่อนสนิทการเป็นแบบอย่างของครูอาจารย์ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชากริปโตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการเป็นแบบอย่างของพ่อแม่โดยที่ตัวแปรทั้ง 6 ตัวนี้ สามารถอธิบายการเกิดลักษณะนิสัยประชากริปโตยของนักเรียนได้ร้อยละ 42

กนกพร แสงสว่าง (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานร่วมกันที่สอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิกซอร์กับการสอนตามปกติ ในรายวิชา ส305 โลกของเราของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิกซอร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 2) นักเรียนที่ได้รับการสอน โดยการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิกซอร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) หลังจากนักเรียนได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการทำงานร่วมกันสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทวีพร เพชรนา (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนซ่อมเสริม 3 วิธี คือ 1) วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ โดยใช้หลักการเรียนเพื่อรอบรู้ที่มีการสอนซ่อมเสริมโดยครู 2) วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้หลักการเรียนเพื่อรอบรู้ที่มีการซ่อมเสริมแบบเพื่อนช่วยเพื่อน 3) วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้หลักการเรียนเพื่อรอบรู้ที่มีการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อ และศึกษาเจตคติต่อการซ่อมเสริมของนักเรียนที่ได้รับการสอนซ่อมเสริม โดยครูซ่อมเสริมแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และซ่อมเสริมโดยใช้สื่อสถิติที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ คือ

การวิเคราะห์ ความแปรปรวนร่วม(ANOVA) และศึกษาเจตคติต่อการซ่อมเสริมโดยการหาค่าเฉลี่ย (x) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และช่วงประมาณค่าเฉลี่ยประชากร $+m$ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้หลักการเรียน เพื่อรอบรู้ที่มีการสอนซ่อมเสริมแบบเพื่อนช่วยเพื่อน วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ โดยใช้หลักการเรียนเพื่อรอบรู้ที่มีการซ่อมเสริม โดยใช้สื่อสูงกว่าวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้หลักการเรียน เพื่อรอบรู้ที่มีการซ่อมเสริมโดยครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) เจตคติ ต่อการสอนซ่อมเสริมโดยครูอยู่ในระดับดีเจตคติ ต่อการสอนซ่อมเสริมแบบเพื่อนช่วยเพื่อนอยู่ในระดับดี เจตคติต่อการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่ออยู่ในระดับดีถึงดีมาก

วิทยา กิตติพร (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย ในโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และนักเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดมุกดาหาร จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนต้นแบบ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีทัศนะต่อการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อเผยแพร่ประชาธิปไตยสู่ชุมชน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียน 2) ผู้บริหารครู และนักเรียน มีทัศนะต่อการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

สุจิตรา มงคลยุท(2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จำนวน 54 คน ที่เรียนโดยใช้หลักการเรียนเพื่อรอบรู้ที่มีวิธีการสอนซ่อมเสริมที่ต่างกัน คือ ใช้หลักการเรียนเพื่อรอบรู้ที่ซ่อมเสริมโดยครูและใช้หลักการเรียนเพื่อรอบรู้ที่ซ่อมเสริมโดยเพื่อนช่วยเพื่อน ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาที่เรียนด้วยหลักการเรียน เพื่อรอบรู้ที่ซ่อมเสริมโดยครูที่ผ่านเกณฑ์การรอบรู้ มีจำนวนร้อยละ 50 2) นักศึกษาที่เรียนด้วยหลักการเรียนเพื่อรอบรู้ที่ซ่อมเสริมโดยเพื่อนช่วยเพื่อนที่ผ่านเกณฑ์การรอบรู้มี จำนวนร้อยละ 66.66 และ 3) นักศึกษาที่เรียนด้วยหลักการเรียนเพื่อรอบรู้ทั้ง 2 กลุ่มมีความสนใจในวิชาภาษาอังกฤษระดับกลาง

วัลลภา ถนอมศิริ (2539 : 32) ได้ทำการศึกษา เรื่องการใช้กิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบในด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเกษมพิทยา กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ใช้กิจกรรมกลุ่ม และกลุ่มทดลองที่ 2 ให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มทดลองที่ 1 และ 2 มีความรับผิดชอบ ด้านการเรียนดีขึ้น กว่ากลุ่มทดลอง

วิภาดา จีระกุล (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการสร้างแบบสังเกตคุณลักษณะวิถีชีวิตประชาธิปไตยสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เครื่องมือที่สร้างเป็นแบบสังเกตในรูปสถานการณ์ 3 ด้าน คือ คารวธรรม สามัคคีธรรม และปัญญาธรรม โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ผลปรากฏว่าแบบสังเกตที่สร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่นซึ่งหาโดยวิธี การสัมประสิทธิ์ แอลฟาด้านคารวธรรม สามัคคีธรรมและปัญญาธรรม อยู่ระหว่าง .8628 - .9356 .7560 - .9375 และ .8217-.9591 ตามลำดับความแม่นยำเชิงโครงสร้างหาโดยพิจารณาตัดสินของผู้เชี่ยวชาญ และเทคนิคกลุ่มรู้ชัดซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทศนา ขนมนณี (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การทดลองการใช้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานเป็นกลุ่มสำหรับนักเรียนประถมศึกษา พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการทั้งด้านความรู้ ทักษะ รวมทั้งได้แสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยให้เห็นอย่างเด่นชัด เช่น การหมุนเวียนกลุ่มและหมุนเวียนบทบาทหน้าที่นักเรียนมีโอกาสมากขึ้น สมาชิกของกลุ่มสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล มีการให้เกียรติ และให้โอกาสสมาชิกทุกคนได้ แสดงความคิดเห็น มีการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีโอกาสทำหน้าที่ผู้นำพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำ

มัทนา อึ้งตระกูล (2524 : 45-49) ได้ ทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนามโนภาพแห่งตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดขอนแก่น โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้โปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่ม ส่งกลุ่มควบคุมเรียนรู้โดยวิธีการสอนปกติผลการศึกษาคั้งนี้ พบว่ากลุ่มที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่ม มีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนแตกต่างจากกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก กิจกรรมกลุ่มหลังจากทดลองได้ประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนได้ประเมินว่ากิจกรรม กลุ่มได้ช่วยให้เขาได้พัฒนาตนเอง เกิดการยอมรับตนเองและผู้อื่นเข้าใจผู้อื่นมากขึ้นเกิดความสามัคคีในกลุ่มดีขึ้น มีความรับผิดชอบและมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสมดีขึ้น

งานวิจัยต่างประเทศ

ไวท์ (White 1997 : 7036 - A) ได้ทำการศึกษาเพื่อศึกษาว่าวัยรุ่นอเมริกามีความเชื่อถือค่านิยมทางการเมืองแบบสังคมนิยมประชาธิปไตยเพียงใด ระดับความเชื่อถือค่านิยมทางการเมืองแบบสังคมนิยมประชาธิปไตย ได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบต่างๆ เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ และสถานภาพของ

เศรษฐกิจหรือไม่ และเพื่อศึกษาการสอนวิชาสังคมศึกษา จะมีผลทำให้กระแสดความเชื่อทางสังคมวิทยา การเมืองของวัยรุ่นอเมริกาแตกต่างกันหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนจำนวน 387 คน ซึ่งสุ่มจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาล 2 แห่ง และจากนักเรียนโรงเรียนสาธิตชิงมหาวิทยาลัยในรัฐฟลอริดา 1 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดความเชื่อของแอนเลน ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. เด็กวัยรุ่นอเมริกามีค่านิยมและแบบนุรักษ์สังคมแบบประชาธิปไตยเป็นส่วนใหญ่

2. ตัวแปรอิสระต่างๆ คือ เพศ เชื้อชาติ เศรษฐกิจ และการสอนในวิชาสังคมมีผลต่อคุณค่าทางการเมืองแบบส่วนร่วมประชาธิปไตย จากการทดลองสมมติฐานเชิงปฏิบัติการพบว่าสมมติฐานทุกข้อ ยกเว้นตัวแปรอายุแตกต่างอย่างมีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เทรปปา และ ไพร์ค (Treppa and Prike, 1972 : 466-467) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีความเข้าใจต่อตนเอง โดยแบ่งกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึก และกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกเลย กลุ่มละ 11 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงความเข้าใจในตนเองไปในทางที่ดีขึ้นในด้านความสามารถในการควบคุมตนเอง คุณค่าของการมีชีวิตอยู่กับการนับถือตนเองการยอมรับตนเอง ความเข้าใจในความเป็นมนุษย์ ความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ และความคิดเกี่ยวกับตนในอุดมคติ

ไฮส์มาน (Hiessman, 1969 : 36) ได้ศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสหรัฐอเมริกาเพื่อฝึกอบรมนักเรียนชั้นประถมศึกษาให้ เป็นพลเมืองดีตามวิถีทางประชาธิปไตย พบว่า วิธีการให้นักเรียนรู้ความเป็นพลเมืองดีตามวิถีทางประชาธิปไตยโดยใช้กิจกรรมต่างๆ เข้าช่วย เช่น สโมสร โครงการสถานนักเรียน คณะกรรมการนักเรียนและสถานการณ์อื่น ที่ต้องการความเป็นประชาธิปไตย มีการยอมรับนับถือและร่วมมือกัน นักเรียนจะเรียนรู้บางอย่างจากสิ่งเหล่านี้ โดยการเรียนที่จะฝึกให้มีความรับผิดชอบ และตระหนักว่าพลเมืองดีต้องการการยอมรับในหน้าที่และพันธะระหว่างกัน และกันการยอมรับนับถือผู้อื่น ความซาบซึ้งในบริการที่หน่วยงานทางสังคมจัดให้ การใช้กระบวนการกลุ่ม และโครงการที่เกี่ยวข้องกับชุมชน สิ่งเหล่านี้จะถูกนำมาพัฒนาทักษะประชาธิปไตยให้กับนักเรียน

ชไนเดมาน (Schneideman, 1945 : 32) ได้ เสนอวิธีการให้ครูปลูกฝังเด็กให้เรียนรู้ความเป็นพลเมืองดีจากการปฏิบัติตนในแนวทางประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยใช้กิจกรรมต่างๆ เข้าช่วย เช่น สโมสร โครงการสถานนักเรียน คณะกรรมการนักเรียน สหกรณ์ สถานการณ์จำลองต่างๆ และกิจกรรมกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นจะทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และฝึกฝนการปฏิบัติตนในแนวทางประชาธิปไตยได้ดีกว่าการเรียนรู้ จากทฤษฎีในหลักสูตรอย่างเดียว

อัจฉรา วงษ์ใหญ่ (2546 : 57) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "วิธีที่จะลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน โดยใช้แรงเสริมทางสังคม" คือ ให้คำชมเชยและให้ความสนใจเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ให้การเสริมแรงเมื่อนักเรียนแสดงความก้าวร้าว พบว่า ความถี่พฤติกรรมก้าวร้าวลดลงและนักเรียนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น

โจนส์ (Jones, 1959 : 781-832) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความแตกต่างระหว่างเด็กชายกับเด็กหญิงในด้านการปฏิบัติตามวินัย พบว่า เด็กชายวัยรุ่นฝ่าฝืนระเบียบวินัยมากกว่าเด็กหญิง วัยรุ่นสังคมมิได้มุ่งหวังให้หญิงชายมีพฤติกรรมเหมือนกัน การฝึกอบรมเด็กแต่ละเพศจึงแตกต่างกันมี การเข้มงวดกดขี่ขั้นหญิงมากกว่าชาย และชายจะมีการพูดเท็จ และไม่ซื่อสัตย์มากกว่าหญิง เด็กชายวัยรุ่นจะฝ่าฝืนระเบียบวินัยมากกว่า และไม่เต็มใจที่จะกระทำตามกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ สรุปได้ว่าการเรียนการสอนการจัดกิจกรรมกลุ่มทั้งในและนอกห้องเรียน การประพฤติปฏิบัติของผู้บริหาร ครู และการจกับรรรภาศสิ่งแวดล้อมที่ เชื้ออำนวยต่อการประพฤติปฏิบัติตามวิถีชีวิตประชาธิปไตย เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาตนเองด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทศนคติบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูงขึ้นเกิดการ ยอมรับตนเอง และผู้อื่นเข้าใจตนเองเข้าใจผู้อื่นมากขึ้นเกิดความสามัคคีในกลุ่มดีขึ้นมีความรับ ผิดชอบ มีพฤติกรรมแสดงออกในทางที่เหมาะสม ดังนั้นการจัดรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรม จิตสำนึกประชาธิปไตยของเด็กนักเรียน ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอหากขาดช่วงใด ช่วงหนึ่งไปอาจจะทำให้พัฒนาการของนักเรียนหยุดลง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่องการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานการศึกษาเขตพื้นที่สมุทรปราการ เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการวิจัยกับประชากร ดังนี้

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะครูที่สอนนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานการศึกษาเขตพื้นที่สมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างนำแบบสอบถามของ นายสมยศ สารโย มาปรับปรุงแก้ไขให้ตรงกับเนื้อหาที่ต้องการ และศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบสำรวจรายการ (check-list) ซึ่งถามเกี่ยวกับเพศ ประสบการณ์การทำงาน วุฒิทางการศึกษา ระดับที่ทำการสอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการศึกษาศึกษากรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม ด้านสามัคคีธรรม ด้านปัญญาธรรม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในระดับน้อยที่สุด

โดยมีการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย โดยนำค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามทีละข้อไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 100) ดังนี้
 คะแนนเฉลี่ย 4.51- 5.00 หมายความว่า พัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยมากที่สุด
 คะแนนเฉลี่ย 3.51- 4.50 หมายความว่า พัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยมาก
 คะแนนเฉลี่ย 2.51- 3.50 หมายความว่า พัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51- 2.50 หมายความว่า พัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 1.00- 1.50 หมายความว่า พัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยน้อยที่สุด
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ การสร้างเครื่องมือมีขั้นตอน ดังนี้
 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามหรือการทดลองผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบข้อมูลเบื้องต้นแล้วกำหนดข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ
2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดกรอบแนวคิด เรื่องการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ประกอบด้วย 3 ด้าน
3. สร้างแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามของ นายสมยศ สารโย มาปรับปรุงแก้ไขให้ตรงกับเนื้อหาที่ต้องการแล้วนำฉบับร่างเสนอต่อกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงจากเดิมแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คือ นางศรีสกุล กฤษณจินดา ครูใหญ่โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ นางสาวลาวัลย์ ใจตรง ผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ นางพรทิพย์ สุโพธิณะ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนสุวิทย์เสวีอนุสรณ์ ตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแต่ละข้อคำถาม และนำข้อคำถามมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อตรงกับประเด็นพิจารณาหรือไม่ ดังนี้

- + 1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อความตรงตามประเด็นของเนื้อหา
- 0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความตรงตามประเด็นของเนื้อหา
- 1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อความไม่ตรงตามประเด็นของเนื้อหา

แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยซึ่งค่าเฉลี่ยที่ยอมรับได้ต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 117) ซึ่งผลการวิเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่า 0.66 จำนวน 1 ข้อ 1.00 จำนวน 39 ข้อ ซึ่งถือว่าข้อความตรงตามประเด็นของเนื้อหา

5. การปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบ สอบถาม

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นไปใช้จริงกับประชากรในการวิจัยคือ ครูที่สอนนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ จำนวน 20

7. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับคณะครูที่สอนนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานการศึกษาเขตพื้นที่สมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 20 คน

8. นำแบบสอบถามที่ได้จากการไปทดลองใช้ มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.9476

9. นำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัยต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ไปขอความร่วมมือจากครูใหญ่โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อแจกแบบสอบถามให้แก่ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยพบประชากรเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์รายละเอียดแบบสอบถามและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล โดยทำการแจกแบบสอบถามแล้วรอรับคืนเลย โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือนกันยายน - ตุลาคม พ.ศ.2550 จำนวน 20 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

3. นำแบบสอบถามที่ได้มาทั้งหมด มาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำข้อมูลไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป แล้วนำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้รับจากส่วนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ระดับที่ทำการสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละตามลักษณะตัวแปร

2. ข้อมูลที่ได้รับจากตอนที่ 2 เกี่ยวกับการพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการระดม ด้านสามัคคีธรรม ด้านปัญหาธรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย (μ)
2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานการศึกษาเขตพื้นที่สมุทรปราการ เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดสัญลักษณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนประชากร
μ	แทน	ค่าเฉลี่ย
σ	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานการศึกษาเขตพื้นที่สมุทรปราการ เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนคนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	N	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	5	25.00
หญิง	15	75.00
รวม	20	100.00
ประสบการณ์การทำงาน		
ไม่เกิน 5 ปี	2	10.00
6 -11 ปี	2	10.00
11 -15 ปี	3	15.00
16 - 20 ปี	2	10.00
มากกว่า 20 ปี	11	55.00
รวม	20	100.00
วุฒิทางการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	0.50
ปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า	18	90.00
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.50
รวม	20	100.00
ระดับที่ทำการสอน		
มัธยมศึกษาปีที่ 1	2	10.00
มัธยมศึกษาปีที่ 3	3	15.00
อื่นๆ (สอนมากกว่า 1 ชั้น)	15	75.00
รวม	20	100.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	N	ร้อยละ
กลุ่มสาระที่ทำการสอน		
วิชาคณิตศาสตร์	5	25.00
วิชาภาษาไทย	4	20.00
วิชาสังคมศึกษา	1	5.00
วิชาภาษาอังกฤษ	3	15.00
วิชาวิทยาศาสตร์	1	5.00
วิชาศิลปะ - ดนตรี	2	10.00
วิชาการงานและเทคโนโลยี	2	10.00
วิชาสุขศึกษาและพลานามัย	2	10.00
รวม	20	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 75.00 เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 25.00 ประสบการณ์การทำงาน อยู่ในช่วงมากกว่า 20 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.00 วุฒิทางการศึกษา อยู่ในช่วงปริญญาตรี หรือ เทียบเท่ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.00 ระดับที่ทำการสอน คือ ครูส่วนใหญ่ทำการสอนมากกว่า 1 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 75.00 วิชาที่ทำการสอนมากที่สุด คือ วิชาคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 25.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต 1

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเรื่องการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรม
จิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ
ภาพรวมรายด้าน

พฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านคารวะธรรม	4.09	0.66	มาก	1
2. ด้านสามัคคีธรรม	4.05	0.77	มาก	3
3. ด้านปัญญาธรรม	3.69	0.72	มาก	4
4. ด้านอื่น ๆ ความคิดเห็นของครู	4.08	0.75	มาก	2
รวม	3.97	0.73	มาก	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน เกี่ยวกับการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึก
ประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 3.97 ถ้าแยกเป็นรายข้อ พบว่า ด้านคารวะธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.09 อยู่ใน
ระดับมาก รองลงมา คือ รวมความคิดเห็นของครู มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 อยู่ในระดับมาก ส่วนที่
มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านปัญญาธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ในด้านภาวะธรรม

ด้านภาวะธรรม	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1. แต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน	4.25	0.64	มาก	1
2. เคารพและให้ความสำคัญผู้ฟังและผู้พูด	4.05	0.61	มาก	4
3. พุดแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลเหมาะสมกับสถานการณ์	3.80	0.52	มาก	6
4. ปฏิบัติตามข้อตกลงและมติของกลุ่ม	4.05	0.69	มาก	4
5. ไม่ละเมิดสถานที่ส่วนตัวของผู้อื่น	4.05	0.61	มาก	4
6. ไม่ละเมิดทรัพย์สินของผู้อื่นและของส่วนรวม	4.20	0.70	มาก	2
7. ยอมรับผู้อื่น และชมเชยผู้อื่นที่ปฏิบัติดี	4.20	0.70	มาก	2
8. ในการปฏิบัติกิจกรรมซื้ออาหารได้เข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง	4.15	0.75	มาก	3
9. ปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	4.20	0.70	มาก	2
10. เดินเป็นแถวในการย้ายห้องเรียน ห้องพิเศษ หรือสถานที่จัดกิจกรรมตามลำดับก่อนหลังอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย	3.90	0.72	มาก	5
รวม	4.09	6.61	มาก	-

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ในด้านภาวะธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4.09 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อแต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4.25 รองลงมา คือ หัวข้อไม่ละเมิดทรัพย์สินของผู้อื่นและของส่วนรวม ยอมรับผู้อื่น และชมเชยผู้อื่นที่ปฏิบัติดี ปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีค่าเฉลี่ย 4.20 มี 3 หัวข้อ และน้อยที่สุด คือ หัวข้อพุดแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลเหมาะสมกับสถานการณ์ 3.80

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ในด้านสามัคคีธรรม

ด้านสามัคคีธรรม	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
11. ร่วมกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จทุกงาน	4.15	0.93	มาก	4
12. ร่วมรับผิดชอบในผลงานของกลุ่ม และร่วมกันปรับปรุงแก้ไขเมื่อมีปัญหา	3.95	0.83	มาก	5
13. ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในการทำกิจกรรมร่วมกัน	4.00	0.56	มาก	3
14. สร้างความตระหนักในการอยู่ร่วมกัน	3.75	0.55	มาก	6
15. เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มด้วยความสมัครใจและเต็มใจอย่างสนุกสนาน	4.15	0.81	มาก	4
16. ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามระเบียบ และมติ (กฎ กติกา) ของกลุ่ม	4.00	0.80	มาก	3
17. ไม่แสดงพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงการรังแกผู้อื่น หรือเบียดเบียนผู้อื่น	4.00	0.80	มาก	3
18. พุดจาสุภาพมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่	4.00	0.97	มาก	3
19. มีความซื่อสัตย์ไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตัวเอง	4.20	0.77	มาก	2
20. ไม่สร้างปัญหาซึ่งนำมาถึงการทะเลาะวิวาท	4.25	0.72	มาก	1
รวม	4.05	0.77	มาก	-

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ในด้านสามัคคีธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อไม่สร้างปัญหาซึ่งนำมาถึงการทะเลาะวิวาท มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4.25 รองลงมา คือ หัวข้อมีความซื่อสัตย์ไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตัวเอง 4.20 และน้อยที่สุด คือ หัวข้อสร้างความตระหนักในการอยู่ร่วมกัน 3.75

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ในด้านปัญญาธรรม

ด้านสามัคคีธรรม	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
21. อธิบายเหตุผลได้เมื่อมีการตัดสินใจ หรือมีการชักถามและได้ตอบ	3.60	0.60	มาก	5
22. ยอมรับฟังข้อบกพร่องของตนเอง ของกลุ่ม และพยายามปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น	3.85	0.67	มาก	3
23. แก้ปัญหาโดยใช้เหตุผลอย่างมีวิจารณญาณ	3.60	0.75	มาก	5
24. พุดและแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลอย่างมีวิจารณญาณ	3.50	0.83	มาก	7
25. ระบุและอธิบายเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจได้เกือบทุกสถานการณ์	3.45	0.83	ปานกลาง	8
26. สามารถเสนอแนะการดำเนินงานของกลุ่มได้	3.70	0.66	มาก	4
27. มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มทุกขั้นตอน	3.90	0.64	มาก	2
28. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาโรงเรียนตามระบอบประชาธิปไตย	3.60	0.82	มาก	5
29. สามารถชี้แจงข่าวสารและการเคลื่อนไหว ของโรงเรียนให้ประชาชนได้ทราบ	3.55	0.69	มาก	6
30. มีจิตสำนึกในกรอบแห่งประชาธิปไตยโดยการออกเสียงในการเลือกตั้งภายในโรงเรียน	4.15	0.75	มาก	1
รวม	3.69	7.23	มาก	-

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ในด้านปัญญาธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3.69 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อมีจิตสำนึกในกรอบแห่งประชาธิปไตยโดยการออกเสียงในการเลือกตั้งภายในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4.15 รองลงมา คือ หัวข้อมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มทุกขั้นตอน 3.90 และน้อยที่สุด คือ หัวข้อระบุและอธิบายเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจได้เกือบทุกสถานการณ์ 3.45

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนา
พฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียน

กิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ของนักเรียน	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
31. การสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมภายใน โรงเรียนสามารถส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยของ นักเรียน	4.10	0.79	มาก	4
32. การสร้างความตระหนักให้นักเรียนได้เล็งเห็น ความสำคัญของพฤติกรรมประชาธิปไตยจะสามารถช่วย ให้นักเรียนพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย	4.00	0.65	มาก	6
33. การที่ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ตามกรอบแห่ง พฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ในโรงเรียนมีผลทำให้ นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ดีขึ้นได้	3.90	0.64	มาก	8
34. การจัดกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนสามารถ ส่งเสริมพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนได้	4.05	0.69	มาก	5
35. การเสริมแรงด้วยการยกย่อง ชมเชย ทำให้นักเรียน เกิดความภาคภูมิใจ และนำไปเป็นแบบอย่าง ในการ ประพฤติปฏิบัติตามกรอบแห่งพฤติกรรมจิตสำนึก ประชาธิปไตยของนักเรียนได้	4.25	0.72	มาก	1
36. การส่งเสริมให้นักเรียน มีการจัดตั้งสภานักเรียน ในรูปแบบประชาธิปไตยมีผลต่อการส่งเสริมพฤติกรรม จิตสำนึกประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้	4.00	0.92	มาก	6
37. การส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ด้านพฤติกรรมจิตสำนึก ประชาธิปไตยจะมีผลทำให้นักเรียนนำไปปฏิบัติใน ชีวิตประจำวันได้	4.15	0.75	มาก	3

ตารางที่ 6 (ต่อ)

กิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ของนักเรียน	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
38. การที่ได้พัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย นักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งใน และนอก ห้องเรียนให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงจะส่งผลให้มีการพัฒนา พฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนได้ดีขึ้น	3.95	0.83	มาก	7
39. การที่ผู้บริหารโรงเรียน ครู ได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับ นักเรียน ตามกรอบแห่งพฤติกรรมจิตสำนึก ประชาธิปไตย มีส่วนทำให้นักเรียนได้ถือเป็นแบบอย่าง ประพฤติปฏิบัติ	4.20	0.83	มาก	2
40. การจัดกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึก ประชาธิปไตยกับนักเรียนด้วยการสร้างบรรยากาศและ สภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน การเสริมแรง การยกย่อง ชมเชย จะทำให้นักเรียนมีการ พัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยได้	4.15	0.67	มาก	3
รวม	4.08	7.47	มาก	-

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ในความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4.08 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อการเสริมแรงด้วยการยกย่องชมเชยทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ และนำไปเป็นแบบอย่าง ในการประพฤติปฏิบัติตามกรอบแห่งพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนได้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4.25 รองลงมา คือ หัวข้อการที่ผู้บริหารโรงเรียน ครู ได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับนักเรียนตามกรอบแห่งพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย มีส่วนทำให้นักเรียนได้ถือเป็นแบบอย่างประพฤติปฏิบัติ 4.20 และน้อยที่สุด คือ หัวข้อการที่ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ตามกรอบแห่งพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยในโรงเรียนมีผลทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยดีขึ้นได้ 3.90

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ภาพรวมรายชื่อ

พัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
ด้านคารวะธรรม (1 -10)				
1. แต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน	4.25	0.64	มาก	1
2. เคารพและให้ความสำคัญผู้ฟังและผู้พูด	4.05	0.61	มาก	5
3. พุดแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลเหมาะสมกับสถานการณ์	3.80	0.52	มาก	10
4. ปฏิบัติตามข้อตกลงและมติของกลุ่ม	4.05	0.69	มาก	5
5. ไม่ละเมิดสถานที่ส่วนตัวของผู้อื่น	4.05	0.61	มาก	5
6. ไม่ละเมิดทรัพย์สินของผู้อื่นและของส่วนรวม	4.20	0.70	มาก	2
7. ยอมรับผู้อื่น และชมเชยผู้อื่นที่ปฏิบัติดี	4.20	0.70	มาก	2
8. ในการปฏิบัติกิจกรรมที่อาหารได้เข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง	4.15	0.75	มาก	3
9. ปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	4.20	0.70	มาก	2
10. เดินเป็นแถวในการย้ายห้องเรียน ห้องพิเศษ หรือสถานที่จัดกิจกรรมตามลำดับก่อนหลังอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย	3.90	0.72	มาก	8
ด้านสามัคคีธรรม (11-20)				
11. ร่วมกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จทุกงาน	4.15	0.93	มาก	3
12. ร่วมรับผิดชอบในผลงานของกลุ่ม และร่วมกันปรับปรุงแก้ไขเมื่อมีปัญหา	3.95	0.83	มาก	7
13. ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในการทำกิจกรรมร่วมกัน	4.00	0.56	มาก	6
14. สร้างความตระหนักในการอยู่ร่วมกัน	3.75	0.55	มาก	11

ตารางที่ 7 (ต่อ)

พัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
15. เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มด้วยความสมัครใจและเต็มใจ อย่างสนุกสนาน	4.15	0.81	มาก	3
16. ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามระเบียบ และมติ (กฎ กติกา) ของกลุ่ม	4.00	0.80	มาก	6
17. ไม่แสดงพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงการรังแกผู้อื่น หรือ เบียดเบียนผู้อื่น	4.00	0.80	มาก	6
18. พุดจาสุภาพมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่	4.00	0.97	มาก	6
19. มีความซื่อสัตย์ไม่เอาของผู้ขึ้นมาเป็นของตัวเอง	4.20	0.77	มาก	2
20. ไม่สร้างปัญหาซึ่งนำมาถึงการทะเลาะวิวาท	4.25	0.72	มาก	1
ด้านปัญญาธรรม (21-30)				
21. อธิบายเหตุผลได้เมื่อมีการตัดสินใจ หรือมีการซักถาม และได้ตอบ	3.60	0.60	มาก	13
22. ยอมรับฟังข้อบกพร่องของตนเอง ของกลุ่ม และ พยายามปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น	3.85	0.67	มาก	9
23. แก้ปัญหาโดยใช้เหตุผลอย่างมีวิจารณ์ญาณ	3.60	0.75	มาก	13
24. พุดและแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลอย่างมี วิจารณ์ญาณ	3.50	0.83	มาก	15
25. ระบุและอธิบายเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจได้เกือบทุก สถานการณ์	3.45	0.83	ปานกลาง	16
26. สามารถเสนอแนะการดำเนินงานของกลุ่มได้	3.70	0.66	ปานกลาง	12
27. มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มทุกขั้นตอน	3.90	0.64	มาก	8
28. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการพัฒนา โรงเรียนตามระบอบประชาธิปไตย	3.60	0.82	มาก	13
29. สามารถชี้แจงข่าวสารและการเคลื่อนไหว ของโรงเรียน ให้ประชาชนได้ทราบ	3.55	0.69	มาก	14

ตารางที่ 7 (ต่อ)

พัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
30. มีจิตสำนึกในกรอบแห่งประชาธิปไตยโดยการออกเสียงในการเลือกตั้งภายในโรงเรียน	4.15	0.75	มาก	3
กิจกรรมพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย				
31. การสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนสามารถส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียน	4.10	0.79	มาก	4
32. การสร้างความตระหนักให้นักเรียนได้เล็งเห็นความสำคัญของพฤติกรรมประชาธิปไตยจะสามารถช่วยให้นักเรียนพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย	4.00	0.65	มาก	6
33. การที่ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ตามกรอบแห่งพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ในโรงเรียนมีผลทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ดีขึ้นได้	3.90	0.64	มาก	8
34. การจัดกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนสามารถส่งเสริมพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนได้	4.05	0.69	มาก	5
35. การเสริมแรงด้วยการยกย่อง ชมเชย ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ และนำไปเป็นแบบอย่าง ในการประพฤติปฏิบัติตามกรอบแห่งพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนได้	4.25	0.72	มาก	1
36. การส่งเสริมให้นักเรียน มีการจัดตั้งสภานักเรียนในรูปแบบประชาธิปไตยมีผลต่อการส่งเสริมพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้	4.00	0.92	มาก	6
37. การส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ด้านพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยจะมีผลทำให้นักเรียนนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้	4.15	0.75	มาก	3

ตารางที่ 7 (ต่อ)

พัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
38. การที่ได้พัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งใน และนอกห้องเรียนให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงจะส่งผลให้มีการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนได้ดีขึ้น	3.95	0.83	มาก	7
39. การที่ผู้บริหารโรงเรียน ครู ได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับนักเรียน ตามกรอบแห่งพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย มีส่วนทำให้นักเรียนได้ถือเป็นแบบอย่างประพฤติปฏิบัติ	4.20	0.83	มาก	2
40. การจัดกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยกับนักเรียนด้วยการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน การเสริมแรง การยกย่อง ชมเชย จะทำให้นักเรียนมีการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยได้	4.15	0.67	มาก	3
รวม	3.97	0.73	มาก	-

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ภาพรวมทุกหัวข้ออยู่ในระดับมาก 3.97 เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า มีข้อที่อยู่ในระดับมากอยู่ 38 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดลำดับหัวข้อตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ อยู่ในระดับมาก ซึ่งแยกตามรายข้อคือ อยู่ในระดับมาก 38 ข้อ และ ระดับปานกลาง 2 ข้อ เมื่อนำค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อมาจัดเรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด

พัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1. แต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน	4.25	0.64	มาก	1
20. ไม่สร้างปัญหาซึ่งนำมาถึงการทะเลาะวิวาท	4.25	0.72	มาก	2
35. การเสริมแรงด้วยการยกย่อง ชมเชย ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ และนำไปเป็นแบบอย่าง ในการประพฤติปฏิบัติตามกรอบแห่งพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนได้	4.25	0.72	มาก	3
6. ไม่ละเมิดทรัพย์สินของผู้อื่นและของส่วนรวม	4.20	0.70	มาก	4
7. ยอมรับผู้อื่น และชมเชยผู้อื่นที่ปฏิบัติดี	4.20	0.70	มาก	5
9. ปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	4.20	0.70	มาก	6
19. มีความซื่อสัตย์ไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตัวเอง	4.20	0.77	มาก	7
39. การที่ผู้บริหารโรงเรียน ครู ได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับนักเรียน ตามกรอบแห่งพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย มีส่วนทำให้นักเรียนได้ถือเป็นแบบอย่างประพฤติปฏิบัติ	4.20	0.83	มาก	8
8. ในการปฏิบัติกิจกรรมซื้ออาหารได้เข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง	4.15	0.75	มาก	9
11. ร่วมกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จทุกงาน	4.15	0.93	มาก	10
15. เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มด้วยความสมัครใจและเต็มใจอย่างสนุกสนาน	4.15	0.81	มาก	11
30. มีจิตสำนึกในกรอบแห่งประชาธิปไตยโดยการออกเสียงในการเลือกตั้งภายในโรงเรียน	4.15	0.75	มาก	12

ตารางที่ 8 (ต่อ)

พัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
37. การส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ด้านพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยจะมีผลทำให้นักเรียนนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้	4.15	0.75	มาก	13
40. การจัดกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยกับนักเรียนด้วยการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน การเสริมแรง การยกย่อง ชมเชย จะทำให้นักเรียนมีการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยได้	4.15	0.67	มาก	14
31. การสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนสามารถส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียน	4.10	0.79	มาก	15
2. เคารพและให้ความสำคัญผู้ฟังและผู้พูด	4.05	0.61	มาก	16
4. ปฏิบัติตามข้อตกลงและมติของกลุ่ม	4.05	0.69	มาก	17
5. ไม่ละเมิดสถานที่ส่วนตัวของผู้อื่น	4.05	0.61	มาก	18
34. การจัดกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนสามารถส่งเสริมพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนได้	4.05	0.69	มาก	19
13. ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในการทำกิจกรรมร่วมกัน	4.00	0.56	มาก	20
16. ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามระเบียบ และมติ (กฎ กติกา) ของกลุ่ม	4.00	0.80	มาก	21
17. ไม่แสดงพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงการรังแกผู้อื่น หรือเบียดเบียนผู้อื่น	4.00	0.80	มาก	22
18. พุดจาสุภาพมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่	4.00	0.97	มาก	23
32. การสร้างความตระหนักให้นักเรียนได้เล็งเห็นความสำคัญของพฤติกรรมประชาธิปไตยจะสามารถช่วยให้นักเรียนพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย	4.00	0.65	มาก	24

ตารางที่ 8 (ต่อ)

พัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
36. การส่งเสริมให้นักเรียน มีการจัดตั้งสถานักเรียนในรูปแบบประชาธิปไตยมีผลต่อการส่งเสริมพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้	4.00	0.92	มาก	25
12. ร่วมรับผิดชอบในผลงานของกลุ่ม และร่วมกันปรับปรุงแก้ไขเมื่อมีปัญหา	3.95	0.83	มาก	26
38. การที่ได้พัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งใน และนอกห้องเรียนให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงจะส่งผลให้มีการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนได้ดีขึ้น	3.95	0.83	มาก	27
10. เดินเป็นแถวในการย้ายห้องเรียน ห้องพิเศษ หรือสถานที่จัดกิจกรรมตามลำดับก่อนหลังอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย	3.90	0.72	มาก	28
27. มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มทุกขั้นตอน	3.90	0.64	มาก	29
33. การที่ให้ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ตามกรอบแห่งพฤติกรรมจิต สำนึกประชาธิปไตย ในโรงเรียนมีผลทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ดีขึ้นได้	3.90	0.64	มาก	30
22. ยอมรับฟังข้อบกพร่องของตนเอง ของกลุ่ม และพยายามปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น	3.85	0.67	มาก	31
3. พูดยุติแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลเหมาะสมกับสถานการณ์	3.80	0.52	มาก	32
14. สร้างความตระหนักในการอยู่ร่วมกัน	3.75	0.55	มาก	33
26. สามารถเสนอแนะการดำเนินงานของกลุ่มได้	3.70	0.66	มาก	34
21. อธิบายเหตุผลได้เมื่อมีการตัดสินใจ หรือมีการซักถามและโต้ตอบ	3.60	0.60	มาก	35
23. แก้ปัญหาโดยใช้เหตุผลอย่างมีวิจารณญาณ	3.60	0.75	มาก	36

ตารางที่ 8 (ต่อ)

พัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
28. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาโรงเรียนตามระบอบประชาธิปไตย	3.60	0.82	มาก	37
29. สามารถชี้แจงข่าวสารและการเคลื่อนไหว ของโรงเรียนให้ประชาชนได้ทราบ	3.55	0.69	มาก	38
24. พูดและแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลอย่างมีวิจารณ์ญาณ	3.50	0.83	มาก	39
25. ระบุและอธิบายเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจได้เกือบทุกสถานการณ์	3.45	0.83	ปานกลาง	40

จากตารางที่ 8 แสดงว่า บุคลากรในโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ในด้านคุณธรรมมากที่สุด 4.09 รองลงมา คือ ด้านสามัคคีธรรม 4.05 และน้อยที่สุด คือ ด้านปัญญาธรรม 3.69

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทรปราการ เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทรปราการ เขต 1 มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทรปราการ เขต 1 ด้านการวิเคราะห์ ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม ของเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะครูที่สอนนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะแบบสำรวจรายการ (check-list) ซึ่งถามเกี่ยวกับเพศ ประสบการณ์การทำงาน วุฒิทางการศึกษา ระดับที่ทำการสอน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม การศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการวิเคราะห์ ด้านสามัคคีธรรม ด้านปัญญาธรรม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ เมื่อรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์หาความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย พบว่า มีรายละเอียดของผลการวิจัยในแต่ละด้านดังนี้ สถานภาพส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 เป็นเพศชาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ประสบการณ์การทำงาน อยู่ในช่วงมากกว่า 20 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.00 วุฒิทางการศึกษา อยู่ในช่วงปริญญาตรี หรือ เทียบเท่ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.00 ระดับที่ทำการสอน คือ ครูส่วนใหญ่ทำการสอนมากกว่า 1 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 75.00 วิชาที่ทำการสอนมากที่สุด คือ วิชาคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 25.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.97 อยู่ในระดับมาก ถ้าแยกเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการระดม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.09 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ รวมความคิดเห็นของครู มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 อยู่ในระดับมาก ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านปัญญาธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 อยู่ในระดับมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ภาพรวมในรายด้าน

ด้านการระดม แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ในด้านการระดม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อแต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ หัวข้อไม่ละเมิดทรัพย์สินของผู้อื่นและของส่วนรวม ยอมรับผู้อื่น และชมเชยผู้อื่นที่ปฏิบัติดี ปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มี 3 หัวข้อ และน้อยที่สุด คือ หัวข้อพูดแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลเหมาะสมกับสถานการณ์

ด้านสามัคคีธรรม แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ในด้านสามัคคีธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อไม่สร้างปัญหาซึ่งนำมาถึงการทะเลาะวิวาทมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ หัวข้อมีความซื่อสัตย์ไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตัวเอง และน้อยที่สุด คือ หัวข้อสร้างความตระหนักในการอยู่ร่วมกัน

ด้านปัญญาธรรม แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ในด้านปัญญาธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อมีจิตสำนึกในกรอบแห่งประชาธิปไตยโดยการออกเสียงในการเลือกตั้งภายในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ หัวข้อมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มทุกชั้นตอน และน้อยที่สุด คือ หัวข้อระบุและอธิบายเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจได้เกือบทุกสถานการณ์

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อการเสริมแรงด้วยการยกย่องชมเชยทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ และนำไปเป็นแบบอย่าง ในการประพฤติปฏิบัติตามกรอบแห่ง

พฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนได้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ หัวข้อการที่ครูผู้บริหารโรงเรียน ได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับนักเรียนตามกรอบแห่งพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย มีส่วนทำให้นักเรียนได้ถือเป็นแบบอย่างประพฤตินิปฏิบัติ และน้อยที่สุด คือ หัวข้อการที่ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ตามกรอบแห่งการพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยในโรงเรียน มีผลทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยดีขึ้นได้

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ภาพรวม ทุกหัวข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายข้อพบว่า มีข้อที่อยู่ในระดับมากอยู่ 38 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ

บุคลากรในโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ มากที่สุด คือ ในด้านคารวะธรรม รองลงมา คือ ด้านสามัคคีธรรม และน้อยสุด คือ ด้านปัญญาธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่าการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการศึกษารพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ อยู่ในระดับมากก็ถือว่าเป็นที่ยอมรับของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงอภิปรายผลการวิจัยแยกเป็นรายด้านดังนี้

1. ด้านคารวะธรรม

ด้านคารวะธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อแต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เนื่องจากโรงเรียนมีกฎระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสุภีร์ วรจำปา (2539 : 19-20) รองลงมา คือ หัวข้อไม่ละเมิดทรัพย์สินของผู้อื่นและของส่วนรวม ยอมรับผู้อื่น และชมเชยผู้อื่นที่ปฏิบัติปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และน้อยที่สุด คือ หัวข้อพูดแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลเหมาะสมกับสถานการณ์

2. ด้านสามัคคีธรรม

ด้านสามัคคีธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อไม่สร้างปัญหาซึ่งนำมาถึงการทะเลาะวิวาท มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับทัพพ์ (Tubbs, 1988 : 177-179) รองลงมา คือ หัวข้อมีความซื่อสัตย์ไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตัวเอง และน้อยที่สุด คือ หัวข้อสร้างความตระหนักในการอยู่ร่วมกัน

3. ด้านปัญญาธรรม

ด้านปัญญาธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อมีจิตสำนึกในกรอบแห่งประชาธิปไตยโดยการออกเสียงในการเลือกตั้งภายในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับอมร รักษาสัตย์ และคณะ (2539 :39) รองลงมา คือ หัวข้อมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มทุกชั้นตอน และน้อยที่สุด คือ หัวข้อระบุและอธิบายเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจได้เกือบทุกสถานการณ์

4. ด้านอื่นๆ

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อการเสริมแรงด้วยการยกย่องชมเชยทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจและนำไปเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตามกรอบแห่งพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนได้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2536 : 14-15) รองลงมา คือ หัวข้อการที่ผู้บริหารโรงเรียน ครู ได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับนักเรียนตามกรอบแห่งพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย มีส่วนทำให้นักเรียนได้ถือปฏิบัติเป็นแบบอย่างประพฤติปฏิบัติ และน้อยที่สุด คือ หัวข้อการที่ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยตามกรอบแห่งพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยในโรงเรียนมีผลทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยดีขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยสรุปเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ด้านการระดม ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ควรจะมีการรับฟังความคิดเห็นคำแนะนำของผู้ปกครองและนักเรียนในการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียน หรือให้ผู้ปกครองและนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียน

2. โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ควรประสานงานกับหน่วยงานของรัฐอื่นๆ เพื่อมาให้ความรู้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์เพื่อเป็นการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียน

3. โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ควรจะมีกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียน ด้วยการจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในการร่วมมือในการสร้างพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการค้นคว้าแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนควรค้นคว้าในด้านต่างๆ เช่น ด้านการระดม ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม ว่ามีแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียน แล้วนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ของนักเรียนต่อไป

2. ควรขยายผลสัมฤทธิ์ของรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยจากช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 เพิ่มเติมด้วย

3. ควรดำเนินการสร้างพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นกับบริบทของตัวนักเรียน เพราะจะเป็นตัวแบบปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยในตัวนักเรียนได้เร็วขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การมัธยมศึกษา. (2539). พัฒนาการด้านการศึกษาไทยในสมัยรัชกาลที่ 9. ผลงานวิจัย
กาญจนาภิเษกเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติ
ครบ 50 ปี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- การปกครอง, กรม. (2533). คู่มือประชาธิปไตยสำหรับประชาชน. กรุงเทพฯ : ส่วนท้องถิ่น.
- กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. (2533). การบริหารกิจการนักเรียน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- กนกพร แสงสว่าง. (2541). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการ
ทำงานร่วมกันในวิชา ส. 305 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยการ
เรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์กับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหา
บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กอบกุล ดิษฐรัมย์. (2543). รายงานการวิจัยพัฒนารูปแบบการสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตย
ในโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ
: กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2540). ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต้นแบบ
การเรียนรู้ ทางด้านหลักทฤษฎี และแนวปฏิบัติ. โครงการพัฒนาคุณภาพการ
เรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี .
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2538). คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ
: ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2540). คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ฉบับปรับปรุง
พ.ศ.2540). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2542). แนวการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนและชุมชนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1-2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

- _____. (2543). รายงานผลการประเมินพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- โคทม อาริยา. (2541). "การพัฒนาวินัยและประชาธิปไตย" ในกรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. คำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่เน้นความมีวิสัยทัศน์และความเป็นประชาธิปไตยโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- คมเพชร ฉัตรศุกกุล. (2530) . เอกสารการสอนกิจกรรมกลุ่มโรงเรียน. : ภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัญญา บัวประเสริฐ. (2546) . ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โรงเรียนมักกะสันพิทยาศาสตร์เขตราชเทวี. ปรินุญยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทวีพร เพชรนา. (2540). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้หลักการเรียนเพื่อรอบรู้ที่มีการซ่อมเสริมต่างกัน. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทศนา แวมมณี และคณะ. (2536) . การพัฒนาและการใช้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา. โครงการวิจัยร่วมระหว่างภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- เทียน ทองแก้ว. (2537). "ปัจจัยที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี" ใน สารพัฒนาหลักสูตร. ปีที่ 16 อันดับที่ 129 ฉบับ เมษายน-มิถุนายน. ม.ป.ท.
- นพพงษ์ ยุญจิตราดุลย์. (2543). ก้าวสู่บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทกรพิมพ์ จำกัด.
- ประนอม เดชชัย. (2531). นวัตกรรมการเรียนการสอนและแนวปฏิบัติสังคมศึกษา. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .
- ประหยัด หงส์ทองคำ. (2531). "ประชาธิปไตย ความหมาย หลักการและปัจจัยเอื้ออำนวย" ใน การศึกษา. ฉบับเดือนธันวาคม. ม.ป.ท.
- พจน์ สะเพียรชัย. (2544). ลักษณะสังคมไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ : สยามการพิมพ์.
- พิทยา ภูลำเนา. (2540). การศึกษาการปรับพฤติกรรมด้วยกันในชั้นเรียนโดยใช้เบี่ยงเบนพฤติกรรม. ปรินุญยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2541). "กระบวนการเรียนรู้" เอกสารพัฒนาระบวนการเรียนรู้
 อันดับที7 โครงการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.
 พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- มณฑนา อังตระกูล. (2524) . การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาอัตมโนภาพแห่งตนเองของ
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนหนองเรือวิทยา จังหวัดขอนแก่น. ปรินญา
 นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ
 : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วัชร จุฑธรรม. (2541). จิตวิทยามนุษย์นิยมกับการพัฒนาวินัยและประชาธิปไตย เอกสารคำ
 บรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่เน้น
 ความมีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวง
 ศึกษาธิการ.
- _____. (2541). จิตวิทยามนุษย์นิยมกับการพัฒนาวินัยและประชาธิปไตย, ในกรมวิชาการ,
 กระทรวงศึกษาธิการ. เอกสารคำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนา
 คุณธรรม จริยธรรมที่เน้นความมีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่ 3.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- วัลลภา ถนอมศิริ. (2539). การใช้กิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อพัฒนา
 ความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเกษม
 พิตยา. ปรินญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. (2538). แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา
 ประชาธิปไตยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2541). กรอบแนวคิดเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่เน้นความมี
 วินัยและความเป็นประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2541). คำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่
 เน้นความมีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2541). กรอบแนวคิดเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่เน้นความมี
 วินัยและความเป็นประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2542). การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านความรับผิดชอบ
 และมีวินัยในตนเอง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

- _____ . (2542). การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิภาดา จิระกุล. (2538) . การสร้างแบบสังเกตคุณลักษณะวิถีประชาธิปไตยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิทยา กิตติพร. (2540). การปฏิบัติกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบตามทัศนะของผู้บริหาร ครูและนักเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสรวงคาม.
- วิทยา ศรีชมภู. (2540). การศึกษาลักษณะนิสัยประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิโรจน์ บรรดาศักดิ์. (2543). ผลการใช้กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อนกับนักเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนม่วงสามสิบอัมพวันวิทยา จังหวัดอุบลราชธานี.
อุบลราชธานี : โรงเรียนม่วงสามสิบอัมพวันวิทยา
- วาสนา รอดเชียง. (2540). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยการสอนแบบบูรณาการ (ลาร์ดิชาเบล). วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วาสนา แสงคำ. (2542). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยการสอนแบบบูรณาการ (ลาร์ดิชาเบล). วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2532). หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____ . (2532). หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____ . (2535). หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____ . (2536). ข้อคิดเบื้องต้นในการสอนและการสอนที่เน้นกระบวนการ. กรุงเทพฯ : ครูสภา.

- ศรัญญา สิริยาวงษ์. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนกับ พฤติกรรมวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริศักดิ์ ใหม่คำมี. (2543). ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้าน การระดมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมบุรณ์ อาศิริพจน์. (254 2). การศึกษาเปรียบเทียบเจตคติของผู้บริหาร และครูในโรงเรียน โครงการเรียนร่วมที่มีต่อความสามารถในการเรียน และการปรับตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สิทธิศักดิ์ ไวกิจา. (2543). การศึกษาพฤติกรรมการสอนเพื่อปลูกฝังประชาธิปไตยในโรงเรียน ประถมศึกษาของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมัย บัวพัฒน์. (2540). การศึกษาพฤติกรรมการสอนเพื่อปลูกฝังประชาธิปไตยในโรงเรียน มัธยมศึกษาของครู สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สาโรช บัวศรี. (2520). "ความหมายของประชาธิปไตยในแง่การศึกษา" ใน พื้นฐานการเมืองและการปกครองของไทย. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- สุจิตรา มงคลยุทธ. (2540). ผลการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาอังกฤษที่ใช้หลักการ เรียนเพื่อรอบรู้ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุวิทย์ วรจำปา. (2539). การพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัด กรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2541). "ความเป็นอยู่รอดของสังคมไทยกับการพัฒนาวิสัยและสร้างเสริมวิถีชีวิต
ประชาธิปไตย" ในกรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, คำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและ
ทฤษฎีในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นความมีวินัยและความเป็น
ประชาธิปไตย โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

อัจฉรา วงษ์ใหญ่. (2546). การประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา
ประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ
พิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุบลราชธานี.

Barnard, Chester I. (1972). *The Function of Executive*. London . Oxford University Press.

Bandura, Albert, (1966). Jean Easth Grusec ank Frances L. Menlove. "Observationl
Learning As a Function of Symbolization and Incentive Set" *Child
Development*. 9, 57 : 497 – 506.

_____. (1977). *Social Learning Theory*. NJ : Prentice – Hall.

_____. (1963). Harorld Ross and Danails Ross. "Imitation of Filling – Mediated
Aggressive Models" *Child Development*. 6, 31 : 1 - 7.

Dewey, Johon. (1967). *Democracy and Education*. New York : The Mcmillan Co.

Friedman, Robert S. (1973). "Participation in Democracy : A Theory of Democracy
and Democratic Socialization" . *Dissertation Abstracts International*. 34,1 : 4117–A.

Gilmer ,B.Von Haller. (1967). *Industrial Psychology* . New York : McGrow - Hill Book Co.

Good, C. V. (1973). *Dictionry of Education*. New York : McGrow - Hill Book Co.

Gruneberg. (1979). *Organization Behavior*. New York : The Dryden Press.

Hackman and Oldham,Quoted in Kreitner and Kinicki. (2003). *Managing Organizational
Behavior*. New York : John Wiley & Sons, Inc.

Herzberg, Frederick et al. (1959). *The Motvation to Work*. New York : McGrow - Hill Book
Company.

Hook, S. Democracy. (1995). In *The Encyclopedia Americana*. (Vol. 8, 684 - 691).
Danvury,CT : Crolier Incorporated.

Hiessman, Victor H. (1969). *Politics in Everyday Life*. Oxford: Blackwell.

- Jones, V. (1959). "Character Development Children" An Objective Approach in Carmichael Manual of Child Psychology. New York : John Wiley and Sons.
- Kessel, John H. (1970). Micropolitic Individual and Group Levels. New York : Holt Rinehart and Winston .
- Laski, Harold J. (1967). Encyclopedia of the Social Science. New York : The Macmillan Company.
- Maslow, Abraham H. (1954). Motivation and Personality. New York : Harper and Row Publisher.
- _____. (1970). Motivation and personality. New York : Harper & Row.
- McClelland, David C. (1940). Human Motivation. New York. Boston University.
- Morse Nancy C. (1953). Satisfaction in the White Collar Job. Michigan. University of Michigan Press.
- Mcguire W.J. (1968). "Personality and Susceptibility to Social Influence" in Handbook of Personality Theory and Research. Chicago : Rand Me Nalley.
- Pennock, Roland J. (1979). Democratic Theory. New Jersey : Princeton Univeraity Prees.
- Plather, Marquerite and Joyce Brady. (1977). "The Effects of Democrative Classroom on the Behavior of 9 – 11 year – old Children" Dissertation Abstracts International. 40, (6) : 7051.
- Ringwall, Douglas Dinon. (1976). "Planning and Participation in Democracy Theory Versus Practice" Dissertation Abstravts International. 39 : 6286 – A.
- Rolard, Pennock J. (1979). Democratic Political Theory. New York : Princeton Univeraity Prees.
- Smit and Wakeley. (1972). Organizations : Behavior, Stuchure, Preece. (9^m ed.). New York. The McGraw - Hill Companies, Inc.
- Senstead, Wayme Godfrey. (1975). "A Study of the Political Attitudes of North Dakota High School Seniors" Dissertation Abstravts International. 36 : 814.
- Scheneideman, Rose. (1945). Democratic Education in Praticce. New York : Harpen & Brothers, Publishers.

- Shaw, Marrine E. (1981). **Group dynamic : The psychology of Small Group Behavior.**
New York : Mc Graw-Hill Book Company.
- Treppa, Jerry A. and Lawrence Prike. (1972). **"Effects of Marathon Group Experience"**
In **Journal of Counseling Psychology.** September. N.P.
- Tubbs, Stewrt H. (1988). **A system Approach to Small Group Interaction.** 3 rd ed.
New York : Rander House.
- Wolman ,B. (1975). **Dictionany of Behavior Science.** London. The Macmillan Press.
- White, Cotte Jerome. (1977). **"A Study Democratic Sociopolitical Values Among High School Studenta in an Urban Setting"** Abstracts International. 40, 10 : 7036 – A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. นางศรีสกุล กฤษณจินดา	ครูใหญ่โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ
2. นางสาวลาวัลย์ ใจตรง	ผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ
3. นางพรทิพย์ สุโพธิณะ	ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียน
สุวิทย์เสรีอนุสรณ์

ที่ ศธ 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

20 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ครูใหญ่ศรีสกุล กฤษณจินดา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวสุวรรณ ฝั่งฉาย นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังทำการค้นคว้าอิสระเรื่อง "การศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1"

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าวของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ที่ ศธ 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงทริฎฐูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

20 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ลาวัลย์ ใจตรง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวสุวรรณา ผึ้งผาย นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังทำการค้นคว้าอิสระเรื่อง "การศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1"

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าวของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ที่ ศธ 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

20 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์พรทิพย์ สุไพธนะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวสุวรรณา ผึ้งผาย นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังทำการค้นคว้าอิสระเรื่อง "การศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1"

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าวของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียน
 ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 สมุทรปราการ เขต 1

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดประสงค์เพื่อ ศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย
 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ
 เขต 1 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึก
 ประชาธิปไตย ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้รับไปวิเคราะห์ จึงขอให้ท่านได้โปรด
 พิจารณาตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติงาน และตอบคำถามให้ครบทุกข้อ
 คำตอบของท่านมีความสำคัญยิ่ง เพื่อประโยชน์ต่อการปรับปรุงพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย
 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ
 เขต 1 โดยการศึกษาครั้งนี้จะถูกละเลงเป็นภาพรวมและจึงไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านและครอบครัว
 แต่ประการใด ขอขอบคุณอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย

นางสาวสุวรรณา ฝั่งฉาย

ตอนที่ 1 : แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย \surd ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงตามสถานภาพของท่านในปัจจุบัน

1. เพศ ชาย หญิง
2. ประสบการณ์การทำงาน ไม่เกิน 5 ปี
 6-10 ปี
 11 - 15 ปี
 16 - 20 ปี
 มากกว่า 20 ปี
3. วุฒิทางการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า
 สูงกว่าปริญญาตรี
4. ระดับที่ทำการสอน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 อื่นๆ โปรดระบุ

5. ทำการสอนกลุ่มวิชาใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 : เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

คำชี้แจง 1 : โปรดอ่านแบบสอบถามและขอให้พิจารณาแล้วตัดสินใจตอบคำถามแต่ละข้อเกี่ยวกับการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่คิดว่าตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนที่ปฏิบัติตามความเป็นจริง

ข้อ	พัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย	พฤติกรรมของนักเรียนที่ปฏิบัติ				
		ปฏิบัติ มาก ที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อย ที่สุด
0	เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในระหว่างการประชุมคณะกรรมการนักเรียน	✓				

ความหมาย

จากตัวอย่างแสดงว่าในการปฏิบัติจริงโรงเรียนเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในระหว่างการประชุมคณะกรรมการนักเรียน ระดับน้อย

คำชี้แจง 2 : โรงเรียนดำเนินงานต่อไปนี้มาก - น้อยเพียงใด

ข้อ	พัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย	พฤติกรรมของนักเรียนที่ปฏิบัติ				
		ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านคารวะธรรม					
1	แต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบและข้อบังคับ ของโรงเรียน					
2	เคารพและให้ความสำคัญผู้ฟังและผู้พูด					
3	พูดแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลเหมาะสม กับสถานการณ์					
4	ปฏิบัติตามข้อตกลงและมติของกลุ่ม					
5	ไม่ละเมิดสถานที่ส่วนตัวของผู้อื่น					
6	ไม่ละเมิดทรัพย์สินของผู้อื่นและของส่วนรวม					
7	ยอมรับผู้อื่น และชมเชยผู้อื่นที่ปฏิบัติดี					
8	ในการปฏิบัติกิจกรรมซื้ออาหารได้เข้าแถว ตามลำดับก่อนหลัง					
9	ปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี ความสุข					
10	เดินเป็นแถวในการย้ายห้องเรียน ห้องพิเศษ หรือสถานที่จัดกิจกรรมตามลำดับก่อนหลัง อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย					
	ด้านสามัคคีธรรม					
11	ร่วมกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ ทุกงาน					
12	ร่วมรับผิดชอบในผลงานของกลุ่ม และร่วมกัน ปรับปรุงแก้ไขเมื่อมีปัญหา					

ข้อ	พัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย	พฤติกรรมของนักเรียนที่ปฏิบัติ				
		ปฏิบัติ มาก ที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
13	ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในการทำ กิจกรรมร่วมกัน					
14	สร้างความตระหนักในการอยู่ร่วมกัน					
15	เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มด้วยความสมัครใจ และเต็มใจอย่างสนุกสนาน					
16	ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามระเบียบ และมติ (กฎ กติกา) ของกลุ่ม					
17	ไม่แสดงพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงการรังแกผู้อื่น หรือเบียดเบียนผู้อื่น					
18	พูดจาสุภาพมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่					
19	มีความซื่อสัตย์ไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของ ตัวเอง					
20	ไม่สร้างปัญหาซึ่งนำมาถึงการทะเลาะวิวาท					
21	ด้านปัญญาธรรม อธิบายเหตุผลได้เมื่อมีการตัดสินใจ หรือมี การซักถามและได้ตอบ					
22	ยอมรับฟังข้อบกพร่องของตนเอง ของกลุ่ม และพยายามปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น					
23	แก้ปัญหาโดยใช้เหตุผลอย่างมีวิจารณญาณ					
24	พูดและแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลอย่าง มีวิจารณญาณ					
25	ระบุและอธิบายเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจได้ เกือบทุกสถานการณ์					

ข้อ	พัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย	พฤติกรรมของนักเรียนที่ปฏิบัติ				
		ปฏิบัติ มาก ที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
26	สามารถเสนอแนะการดำเนินงานของกลุ่มได้					
27	มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มทุกชั้นตอน					
28	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาโรงเรียนตามระบอบประชาธิปไตย					
29	สามารถชี้แจงข่าวสารและการเคลื่อนไหวของโรงเรียนให้ประชาชนได้ทราบ					
30	มีจิตสำนึกในกรอบแห่งประชาธิปไตยโดยการออกเสียงในการเลือกตั้งภายในโรงเรียน					

ตอนที่ 3 : เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูต่อการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

คำชี้แจง 1 : โปรดอ่านแบบสอบถาม และขอให้พิจารณาแล้วตัดสินใจตอบคำถามแต่ละข้อตามความคิดเห็นของครู ต่อการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ คิดว่าตรงกับความคิดเห็นของของท่านในการสร้างการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียน

คำชี้แจง 2 : โรงเรียนดำเนินงานต่อไปนี้มาก – น้อยเพียงใด

ข้อ	กิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึก ประชาธิปไตยของนักเรียน	ระดับความคิดเห็นของครู				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
31	การสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ภายในโรงเรียนสามารถส่งเสริมพฤติกรรม ประชาธิปไตยของนักเรียน					
32	การสร้างความตระหนักให้นักเรียนได้เล็งเห็น ความสำคัญของพฤติกรรมประชาธิปไตยจะ สามารถช่วยให้นักเรียนพัฒนาพฤติกรรม จิตสำนึกประชาธิปไตย					
33	การที่ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึก ประชาธิปไตย ตามกรอบแห่งพฤติกรรมจิต สำนึกประชาธิปไตย ในโรงเรียนมีผลทำให้ นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย ดีขึ้นได้					
34	การจัดกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน สามารถส่งเสริมพฤติกรรมจิตสำนึก ประชาธิปไตยของนักเรียนได้					
35	การเสริมแรงด้วยการยกย่อง ชมเชย ทำให้ นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ และนำไปเป็น แบบอย่าง ในการประพฤติปฏิบัติตามกรอบ แห่งพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของ นักเรียนได้					

ภาคผนวก ค

หนังสือราชการขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงนิรภัย
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

1 ตุลาคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามวิจัย

เรียน นางศรีสกุล กฤษณจินดา ครูใหญ่โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 20 ฉบับ

ด้วย นางสาวสุวรรณา ผึ้งผาย เป็นนักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา ได้เสนอนิทรรศการ เรื่อง การศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

จึงใคร่ขอความร่วมมือจากครูใหญ่โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำแจกแบบสอบถามให้แก่ ครูในโรงเรียน ด้วยตนเองจำนวน 20 ฉบับ

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสุพรรณนา ผึ้งผาย
วัน เดือน ปีเกิด	20 ตุลาคม 2520
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลศูนย์แม่และเด็ก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 249 หมู่ที่ 1 ตำบลธรรมศาลา อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2533 - 2535	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชินีบูรณะนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
พ.ศ.2536 - 2538	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี ตำบลสนามชัย อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ.2539 - 2542	ปริญญาตรีครุศาสตร์บัณฑิต สถาบันราชภัฏนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
พ.ศ.2550	ประกาศนียบัตรบัณฑิตการบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
ตำแหน่ง	ครูพิเศษวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4